

Дніпропетровське обласне управління лісового та мисливського господарства

Зелене майбутнє Дніпропетровщини в надійних руках

Наша адреса: м.Дніпропетровськ
вул. Набережна Перемоги,
Тел: (056) 726 -21-75,
факс 726-71-75
dnoulg_ohorona@dp.ukrtel.net

«ПЕРША МІСЬКДРУКАРНЯ»

вул. Степового Фронту, 11-а, м. Павлоград, Україна, 51400
Тел.: + 380 5632 61909, 61458, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ПОЛІГРАФІЧНІ ПОСЛУГИ:

ДРУК ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ
(газети, журнали, книги, бланки, афіші, візитки).

ПАЛІТУРНІ ПОСЛУГИ - книги, брошури,
дипломні курсові роботи.

ЗАВЖДИ У ПРОДАЖУ:

бланки, канцтовари,
щоденники, блокноти,
розрахункові книжки
з комунальних платежів.

ЕФЕКТИВНА РЕКЛАМА У ГАЗЕТАХ

ВІДДІЛ РЕКЛАМИ: т. + 380 5632 63829, 60377,
www.tn-express.dp.ua, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2013 рік

№ 12 (270)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

*З Новим 2014 роком
та Різдвом Христовим!*

ЗМІСТ

ВІРШ ..... 2 СТОР. ОБКЛАДКИ
ОЛЕКСАНДР ДЕМЧИК: У РЕГІОНІ ПОСЛІДОВНО
РЕАЛІЗУЮТЬСЯ ЗАВДАННЯ ТА ДОРУЧЕННЯ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ
ПРАВ ДИТИНИ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЛАН ДІЙ
З РЕАЛІЗАЦІЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ПРАВА ІНВАЛІДІВ»
ДО 2020 РОКУ 1
НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ВИЗНАЧИЛИ 10 КРА-
ЩИХ СТУДЕНТІВ 2013 РОКУ 2

АНАТОЛІЙ КРУПСЬКИЙ: «КОЖНА ДИТИНА, НЕ-
ЗАЛЕЖНО ВІД МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ, ПОВИ-
ННА МАТИ МОЖЛИВІСТЬ РОЗВИВАТИ СВОЇ
ЗДІБНОСТІ ТА ТАЛАНТИ» 3
НА КРИВОРИЖЖІ ПІДВЕДЕНО ПІДСУМКИ ДЕКА-
ДИ ПРАВОВИХ ЗНАЇНЬ У ВИГЛЯДІ ІГРОВОЇ
ПРОГРАМИ «ЩАСЛИВА ДИТИНА - СТАБІЛЬ-
НА КРАЇНА» 3
ІНФ. ДНУ, «ДЕНЬ КАР'ЄРИ» У ДНУ - ЕФЕКТИВ-
НИЙ МАЙДАНЧИК З ПОШУКУ РОБОТИ 4
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «ПРОБЛЕМА ПИТНОЇ
ВОДИ У СВІТІ НАБУВАЄ ВСЕ БІЛЬШОЇ ГО-
СТРОТИ» 5
ІНФ. ГУОН ОДА, «НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ПРО-
ВЕДЕНО ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР ОРГАНІЗА-
ТОРІВ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ В ПТНЗ» 5
ІНФ. ДНУ, «УНІВЕРСИТЕТ І КНИГА - ПОНЯТТЯ
НЕРОЗРИВНІ» 6
ІНФ. ІАЦ НГУ, «У ЦЕНТРИ КУЛЬТУРИ УКРАЇН-
СЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА ПРО-
ЙШЛА СТУДЕНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
НА ТЕМУ: «ОБРАЗНЕ СЛОВО ДНІПРОПЕ-
ТРОВЩИНИ» 7
ІНФ. ГУОН ОДА, «НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІ-
НАР УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРА-
ТУРИ «КОМПЕТЕНТНИЙ ПІДХІД У МОВНО-
ЛІТЕРАТУРНІЙ ОСВІТІ» В НІКОПОЛЬСЬКОМУ
РАЙОНІ» 7
ІАЦ НГУ, «НАЙСТАРІШИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ
ГАЗЕТИ ПРИДНІПРОВ'Я ВИПОВНЮЄТЬСЯ 85
РОКІВ» 8
НА БАЗІ КРИВОРИЖСЬКОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ
ШКОЛИ №99 ПРОЙШОВ МІСЬКИЙ СЕМІНАР
«ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛО-
ГІЙ НА УРОКАХ «ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я» 9
ІНФ. ДНУ, «ЛАУРЕАТИ ДЕРЖПРЕМІЇ У РОЛІ СВЯ-
ТОГО МИКОЛАЯ» 10
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «З ОФІСНИМ ВИЗІ-
ТОМ ДО НГУ ПРИБУВ МІНІСТР ЕКОЛОГІЇ ТА
ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ОЛЕГ ПРО-
СКУРЯКОВ» 11
ІНФ. ІАЦ НГУ, «МОЛОДІ НАУКОВЦІ НГУ СТАЛИ
ПЕРЕМОЖЦЯМИ КОНКУРСУ «МОЛОДЬ ДНІ-
ПРОПЕТРОВСЬКА - РІДНОМУ МІСТУ» 11
ІНФ. ДНУ, «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ДІАЛОГ ЛЮБКА
ДЕРЕША І СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ» 12
ІАЦ НГУ, «СТУДЕНТИ НГУ ОТРИМАЛИ ГРАНТ НА
РОЗРОБКУ ЕКОМОБІЛЯ» 13
ІАЦ НГУ, «ПРОФЕСІОНАЛ РОКУ - 2013» - НГУ ТА
НАШ РЕКТОР 13
ДАША АКУЛОВА, «МАГІЧНИЙ СВІТ МУЗИКИ» 14
ЛЮБОВ ВАСИЛІВ-БАЗЮК, З ЛИСТІВ ДО РЕДАК-
ЦІЇ 14
ІАЦ НГУ, «У НГУ ВІДКРИВАЄТЬСЯ ЗАОЧНА ФІ-
ЛІЯ ЛОНДОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ» 15
ПАМ'ЯТІ ТОВАРИША 15
«ПРОВІДНИК СІРОЖУПАННИКІВ» 16
НАРОДНІ ПРИКМЕТИ, ГРУДЕНЬ 17
ВІРА БОДНАРУК, «ФЛОРИДА ВІДЗНАЧИЛА 80
РІЧНИЦЮ ГОЛОДОМОРУ - ГЕНОЦИДУ» 18
Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ,
«ІСУС ХРИСТОС І ЗАМОЖНИЙ ЮНАК» 19
В. САВЧУК, НОВИК КАТЕРИНА ІОСИПІВНА 20
О. СЛОНЕСЬСЬКИЙ, «ЗНАМЕНИТИЙ У СВІТІ, НЕ-
ЗНАНИЙ У РІДНОМУ МІСТІ» 21
ОКСАНА МАКОВЕЦЬ, «ПЕРЕЖИЛИ МИ, СЛАВА
БОГУ, 2013-Й!» 22
Д-Р ЮЛ. МОВЧАН, «ГОЛОД В УКРАЇНІ 1933 Р.
БУВ ТАКИ ПЕРЕДУСІМ НАЦІОНАЛЬНИМ, А НЕ
СОЦІАЛЬНИМ НАРОДОВБИВСТВОМ!» 23
ОКСАНА ПІДГУРСЬКА, ВІРШІ 24
ГАННА ЧЕРНІЙ, ВІРШІ 25
«ЖИТТЯ І ТВОРЧИСТЬ ОСТАПА ВЕРЕСАЯ» 26
ГРУДЕНЬ, НАРОДНІ ПРИКМЕТИ 27
«ІВАН БАГРЯНИЙ» 28
І. БАГРЯНИЙ «З ОПОВІДАНЬ СТАРОГО РИБАЛ-
КИ» 30
ЯНА ТИМОШЕНКО, «РІЗЬБЛЕНІ ПРАВОСЛАВНІ
СВЯТИНІ З КОЛЛЕКЦІЇ ДНІМ» 32
Ф. СУХОНИС, «РЮ-ДЕ-УКРАЇНА-ДВА» 34
АННА САДІКОВА, «СВЕТРИК ДЛЯ ПЕТРИКА» 36
КРАЩІ СТРАВИ УКР. КУХНІ,
РЕКЛАМА ..... 3-4 СТОР. ОБКЛАДКИ
КОЛЬОРОВА ВСТАВКА

Олександр ДЕМЧИК: У регіоні послідовно реалізуються завдання та доручення Президента України щодо захисту прав дитини «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів» до 2020 року

Основним завданням освіти регіону є створення рівних можливостей навчання для всіх дітей, у тому числі і для учнів з особливими потребами. На даний час в регіоні мешкає понад 8 тис дітей-інвалідів. Завдяки системі інклюзивної освіти такі учні мають можливість навчатися разом зі своїми однолітками.

Як ви знаєте, Дніпропетровщина стала однією з перших областей України, де було запроваджено таку практику. У 1996 році у перших опорних школах регіону почали з'являтися перші класи інклюзивного типу навчання. Майже за 10 останніх років система пройшла шлях суттєвого розвитку та вдосконалення. Наразі ми можемо говорити про те, що інклюзивний тип навчання введено на всіх освітніх етапах.

У дошкільних навчальних закладах закріплюється практика роботи корекційних груп для дітей. У цьому навчальному році їх кількість збільшилась до 598. Групи відрізняються кількістю вихованців. Якщо у звичайній групі дитячого садка можуть навчатися до 15 дітей, то у корекційній групі їх має бути не більше 4. Це робить роботу вихователя максимально ефективною, дозволяючи приділяти кожному особливому вихованцеві належну увагу.

Загалом, ключовою ланкою інклюзивної освіти регіону є обласний методичний психолого-медико-педагогічний центр. Тут працюють 42 педагогічних та медичних фахівців. Працівники центру надають кваліфіковану допомогу дитячим садкам та школам у галузі психології, педагогіки, психотерапії та щодо формування спеціальних навчальних програм для дітей. У цьому році було надано 143 рекомендації батькам та педагогам щодо інклюзивного навчання. Такі рекомендації роз'яснюють та визначають програму навчання для дітей з особливими потребами. Разом з тим, Багатопрофільним навчально-реабілітаційним ресурсно-методичним центром корекційної роботи та інклюзивного навчання Дніпропетровської міської ради розробляються спеціальні програми. Це навчальні методики загальноосвітніх шкіл, адаптовані для дітей з особливими освітніми потребами. Особливі учні вивчають те саме, що й їх однолітки, але інформація для них подається в інших формуваннях, з аудіовізуальним зображенням. До кінця грудня Центр представить 36 унікальних програм.

Завдяки наявності достатньої інформаційної бази для батьків та педагогів, все більше особливих школярів мають змогу навчатися у звичайних класах.

За роки діяльності регіональної освітньої ініціативи «Новий Дніпропетровщині – новий стандарт освіти» у школах області суттєво збільшилась кількість класів з інклюзивною освітою. Динаміка така: у 2011-2012 навчальному році таких класів було всього лише 4. Наступного року їх кількість зросла до 23. У цьому навчальному році створено вже 89 таких класів.

Загалом на Дніпропетровщині функціонує 62 заклади дошкільної та середньої освіти, в яких інклюзивно навчається 136 дітей. Найбільша їх концентрація у Дніпропетровську – 34 та Кривому Розі – 36, а також у Покровському та Нікопольському районах – по 8 у кожному. Діти у таких навчальних закладах знаходяться під супроводом спеціальних асистентів. Наразі ці посади обіймають 67 спеціалістів.

У 2013-2014 навчальному році в загальноосвітніх навчальних закладах області навчається понад 4 тис учнів з особливими потребами. У школах Дніпропетровщині діють 104 спеціальні класи навчання. Їх відвідують більше тисячі дітей. Разом з тим, 737 учнів отримували освіту за індивідуальною формою.

Для того, щоб такі школярі могли без перешкод пересуватися у межах навчальних закладів, у 624 навчально-виховних закладах регіону збудовано пандуси. Гусеничними сходовими підйомниками облаштовані 6 закладів освіти регіону. У 371 закладі встановлена кнопка виклику персоналу. При цьому варто зауважити, що у сільській місцевості потреба у будівництві пандусів категорично низька. Адже тамтешні будівлі частіше за все не мають сходинок.

(Довідково: з 2012 року на Дніпропетровщині, а саме у Дніпропетровську та Кривому Розі, реалізується проєкт «Соціальне таксі». Відтак немобільна людина може безкоштовно замовити спецавтомобіль, який здійснить перевезення до будь-якого місця призначення. Планується, що у 2014 році за підтримки депутатського корпусу обласної ради у містах регіону з'являться ще 14 таких машин. Спецавтомобілі будуть використані для підвезення особливих учнів до навчальних закладів).

Тепер що стосується потреби у шкільних автобусах зі спеціальним оснащенням для перевезення маломобільних учнів. На початку листопада до департамен-

ту освіти і науки жодних вимог щодо такої необхідності не надходило. Аналізуючи письмові заяви батьків, можемо сказати, що частина таких дітей навчається вдома. Інша частина отримує освіту в інклюзивних навчальних закладах, які знаходяться поряд з їх місцем проживання та у безпечній пішохідній зоні. Також існує варіант, коли діти влаштовані у спеціалізовані інтернатні заклади.

На даний час у регіоні функціонують 28 таких закладів обласного та місцевого підпорядкування. З них 26 мають статус навчально-реабілітаційних центрів, інші два кваліфікуються як спеціальні школи. Діти з інвалідністю та порушеннями розвитку отримують у центрах повний спектр освітніх, медичних та реабілітаційно-корекційних послуг. Батьки можуть обирати форму навчання – або звичайна денна, або цілодобова, з п'ятиденним перебуванням.

Частина цих інтернатних закладів регіону має також дошкільні відділення. У 2014 році кількість цих груп буде збільшена.

Крім того, в області створюються умови для підвищення шансів дітей-інвалідів отримати вищу освіту після шкільного курсу. У цьому навчальному році у вишах Дніпропетровщини навчається близько тисячі студентів-інвалідів. У навчанні їм допомагає сучасний комплекс освіти й соціальної адаптації молодих людей з особливими потребами. Зокрема, на базі Національної металургійної академії України функціонує Регіональний центр освіти інвалідів. Тут здобувають вищу освіту близько 150 сліпих та слаббачуючих студентів. Серед спеціальностей, які пропонує центр: «Економіка підприємства», «Економічна кібернетика», «Інформаційні технології та системи».

На базі Дніпропетровського коледжу технології та дизайну навчаються 83 студенти-інваліди (з них 19 з вадами зору) здобувають кваліфікацію з дизайну та пошиву одягу.

Для вчителів Дніпропетровщини також діють спеціальні програми. З 2008 року на базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти працює кафедра «Корекційної педагогіки». За 5 років існування кафедри кваліфікацію за спеціальностями сурдопедагог, тифлопедагог та олігофренопедагог отримали понад 500 вчителів. Інститутом також проводяться тижневі курси для інклюзивних та соціальних педагогів і психологів.

Важливе місце у реформуванні інклюзивної освіти регіону займає проєктна діяльність. У цьому році ми продовжуємо реалізацію проєкту «Обласна електронна школа». До її складу входять і Інтернет-школа для дітей з особливими потребами. Це додатковий освітній ресурс для учнів, які знаходяться на домашньому навчанні, часто хворіють чи потребують особливої педагогічної уваги. До роботи в проєкті залучено 1,5 тис. кращих педагогів області, які розробляють навчальні матеріали та дистанційні курси, проводять консультації. Зараз на порталі «Обласної електронної школи» розміщено вже понад півтисячі уроків.

НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ВИЗНАЧИЛИ 10 КРАЩИХ СТУДЕНТІВ 2013 РОКУ

На Дніпропетровщині пройшов конкурс серед студентської молоді «Студент року-2013». Участь у конкурсі взяли 31 вищий навчальний заклад регіону, від яких надійшло 144 заявки. У конкурсі змагались студенти Дніпропетровська, Кривого Рогу, Нікополя, Дніпродзержинська, Жовтих Вод та Новомосковська. Нагороди та цінні подарунки переможцям і лауреатам конкурсу вручили губернатор Дніпропетровщини Дмитро Колесніков, видатні митці, спортсмени, громадські діячі та ін.

Конкурс «Студент року» був започаткований минулого року. Він покликаний відзначити кращих студентів, тих, хто цього року продемонстрував високі досягнення у науці, творчості та спорті, лідерів та активістів студентського життя.

«Сьогодні ми нагороджуємо тих, хто досяг видатних успіхів не тільки в навчанні, але і в суспільному житті. Нагороджуємо лідерів, які здатні поєднати за собою інші. Громадська діяльність – це унікальна можливість для молоді на старті самостійного життя спробувати свої сили як організатора управління. Це безцінний досвід, який не раз ще знадобиться в житті», – зазначив Дмитро Колесніков.

Цього року організатори конкурсу підготували для гостей та учасників фіналу конкурсу сюрприз: нагородження переможців конкурсу «Студент року» проходить у форматі премії «Оскар». А також відбудеться виставка робіт і досягнень учасників конкурсу. У церемонії нагородження узяли участь видатні жителі регіону – діячі мистецтва і спорту, громадські діячі, керівники компаній та митці Дніпропетровщини.

«Наш «Студент року» в чомусь навіть визначніший за «Оскар». Адже голлівудською премією нагороджуються лідери сьогодення, а «Студент року» нагороджує лідерів майбутнього. Тих, хто через 5-10 років буде керувати підприємствами, організаціями, розбудовувати регіон і країну», – наголосив Дмитро Колесніков.

Губернатор зазначив, що для того, щоб Дніпропетровщина була регіоном можливостей для кожного, обласна влада підтримує прагнення студентів до творчості, заохочує тих, хто має високі досягнення у навчанні та розвитку лідерських якостей. Тільки за перше півріччя обласними стипендіатами стали 169 студентів. У регіоні проводиться конкурс «Кращий молодий вчений», переможці якого отримують серйозні гранти на проведення досліджень. На Дніпропетровщині діє Молодіжна рада та Молодіжна адміністрація, які працюють не на папері, а втілюють в життя реальні проєкти, спрямовані на розвиток молоді. «Школа молодого лідера», тренінги ділового спілкування, квест до 70-річчя визволення Дніпропетровська – це лише невелика частина з того, що робиться сьогодні молоддю регіону.

Керівник регіону відзначив, що молодь Дніпропетровщини першою в Україні створила стратегію молодіжної політики: розробили проєкт, обговорили його в десятках молодіжних колективів, допрацювали проєкт на форумі. На цьому тижні ця стратегія буде затверджена, і розпочнеться її втілення в життя.

ДОВІДКОВО:

Конкурс «Студент року-2013» проводився у два етапи. На першому етапі ВНЗ Дніпропетровщини I-IV рівнів акредитації обрали серед своїх студентів кращих за десятьма номінаціями: «Розумник року», «Спортсмен року», «Інноваційний прорив року», «Лідер студентського самоврядування року», «Громадський діяч року», «Художня самодіяльність року», «Волонтер року», «Митець року», «Студентський засіб масової інформації року» та «Унікальна номінація року».

На другому етапі експертне журі, представники молоді та минулорічні переможці, керівники творчих колективів та громадських організацій визначили 10 переможців та 20 лауреатів конкурсу. Претенденти-учасники, які висувалися вищими навчальними закладами за кожною номінацією, оцінювались за 10-ти бальною шкалою відповідно до затверджених критеріїв оцінювання претендентів. За підсумками балів у кожній номінації визначилися три лауреати конкурсу. Лауреат, який отримав найвищий бал, став переможцем конкурсу у номінації.

АНАТОЛІЙ КРУПСЬКИЙ: «КОЖНА ДИТИНА, НЕЗАЛЕЖНО ВІД МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ, ПОВИННА МАТИ МОЖЛИВІСТЬ РОЗВИВАТИ СВОЇ ЗДІБНОСТІ ТА ТАЛАНТИ»

На Дніпропетровщині визначено три пріоритетні завдання з розвитку позашкільної освіти на 2014 рік. Це відновлення та розширення мережі позашкільних навчальних закладів в селах Дніпропетровщини, налагодження тісної взаємодії між школами та центрами позашкільної освіти регіону та залучення ресурсів позашкільної освіти до профорієнтації молоді. Про це йшлося на форумі працівників позашкільної освіти, який пройшов під головуванням першого заступника глави Дніпропетровської ОДА Анатолія Крупського. У рамках форуму підбили підсумки розвитку позашкільної освіти в регіоні у 2013 році та визначили завдання на 2014 рік.

«2013 рік визначений в Україні – Рок дитячої творчості. Глава держави поставив завдання охопити позашкільною освітою не менше 70 % дітей. У Дніпропетровській області в 2013 році ведеться системна робота з розширення мережі позашкільних навчальних закладів. У містах і районах відкрито 600 нових гуртків. Створено 6 нових позашкільних центрів. У результаті – 66 % дітей Дніпропетровщини сьогодні охоплені позашкільною освітою. Це хороший результат. І робота в цьому напрямку буде продовжена», – зазначив Анатолій Крупський.

У цьому році була проведена рекордна кількість масових заходів для дітей. Майже 250 тис. школярів Дніпропетровщини взяли участь у понад 1,5 тисячі різноманітних турнірів та конкурсів. Це 84,5% від загальної кількості учнів у регіоні. Також у цьому навчальному році у Дніпропетровську було відкрито новий позашкільний навчальний заклад – «Центр художньо-естетичної творчості учнівської молоді». Свої творчі задуми тут реалізують 228 обдарованих дітей.

Як зазначив директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації Олександр Демчик, на

Дніпропетровщині значну роль у реалізації ініціатив Президента відіграє діяльність проєктів регіонального рівня. У рік дитячої творчості в регіоні були продовжені вже відомі та ініційовані нові проєкти для позашкільного навчання. Зокрема, це «Віртуальна майстерня Петриківського розпису», яка навчає дітей та молодь основам та базовим навичкам малювання Петриківського орнаменту. До 70-ї річниці визволення Дніпропетровська від фашистських загартників у школах та професійних училищах області були встановлені музеї та кімнати бойової та трудової слави. Цілих півроку педагоги разом з учнями створювали 158 тривимірних аналогів експозицій цих музеїв. Остаточні підсумки регіонального конкурсу на кращий 3-Д музей будуть підведені наступного тижня.

Крім того, за підтримки керівника регіону Дмитра Колеснікова на Дніпропетровщині діють унікальні освітні ресурси Дніпропетровщини – електронна школа для обдарованих дітей та віртуальна аерокосмічна школа. Остання нараховує вже понад тисячу зареєстрованих користувачів.

Перший заступник глави Дніпропетровської ОДА Анатолій Крупський наголосив, що на серпневій підконференції очільник Дніпропетровщини Дмитро Колесніков визначив 3 основних напрямки розвитку молодіжної політики Дніпропетровщини:

- створення нових можливостей для отримання знань,
- посилення зв'язку освіти і реальної економіки,
- виховання здорового молодого покоління.

Важливим аспектом реалізації цих завдань є розвиток позашкільної освіти. У цьому напрямку на форумі було визначено 3 пріоритетні завдання з розвитку позашкільної освіти на 2014 рік.

Серед них – налагодження тісної взаємодії між школами та центрами позашкільної освіти регіону. «Школа – це другий дім для дитини. Тут учні не просто отримують знання, тут вони вчаться жити. І завдання педагога, школи направити дитину, допомогти їй визначити свої здібності і розвинути їх. І тільки в тісній взаємодії школи з позашкільними освітніми центрами дитина зможе отримати умови для всебічного розвитку. А регіон і Україна – повноцінну особистість», – зазначив Анатолій Крупський.

Другим важливим завданням є відновлення та розширення мережі позашкільних навчальних закладів в селах Дніпропетровщини. «У кожному населеному пункті, де є діти, повинна бути налагоджена система позашкільної освіти. Незалежно від того, де живе дитина в місті чи в селі, вона повинна мати можливість розвивати свої таланти і займатися улюбленою справою», – зазначив Анатолій Крупський.

Також на думку першого заступника, важливим акцентом позашкільної освіти у 2014 році буде профорієнтація молоді. «Саме на позашкільних заняттях, в секціях, на гуртках дитина визначається, чим хоче займатися, до чого у неї лежить душа. Педагоги ж і в школах і в центрах позашкільної освіти повинні допомагати дитині розібратися в собі і зробити правильний вибір», – наголосив Анатолій Крупський.

Інф. ГУОН ОДА.

НА КРИВОРІЖЖІ ПІДВЕДЕНО ПІДСУМКИ ДЕКАДИ ПРАВОВИХ ЗНАТЬ У ВИГЛЯДІ ІГРОВОЇ ПРОГРАМИ «ЩАСЛИВА ДИТИНА - СТАБІЛЬНА КРАЇНА»

Підсумки декади правових знань було підведено у вигляді ігрової програми «Щаслива дитина - стабільна країна», що проходили на базі КПНЗ «Центр дитячої творчості Дзержинського району» міста Кривий Ріг.

У ігровій програмі взяли участь команди вихованців комунального закладу «Навчально-реабілітаційний центр», Криворізьких шкіл-інтернатів I-II ступенів №№ 1, 4 та комунального навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів №9 з посиленою спортивною підготовкою».

Розгадування кросворду та знання прав дітей на швидкість, презентації за-

кладів «Мій щасливий день», перегляд мультфільмів із завданнями від казкових героїв у країні прав та обов'язків дали змогу зрозуміти: всі рівні у правах, але всі учасники різні і неповторні особистості.

Під час обговорення і дискусій компетентне журі у складі Оксани Миколаївни Гришиної, заступника начальника управління юстиції м. Кривого Рогу, Ірини Володимирівни Єрешко, уповноваженого представника Благодійного фонду Едуарда Самоткала, Андрія Віталійовича Лихацького, методиста КЗ «Інноваційно-методичний центр», Віктора Тимофійовича Дузяка, методиста відділу освіти виконкому Довгинцівської районної у місті ради – дійшло висновку, що з відривом лише у 2 бали команда НВК «ЗШ №9» перемогла команду вихованців КЗ «Навчально-реабілітаційний центр». Третє місце посіла команда вихованців Криворізької загальноосвітньої школи I-II ступенів №1. У номінації «Репортер», як найкраща презентація свого закладу, перемогла команда вихованців Криворізької загальноосвітньої школи I-II ступенів №4.

Переможців інтелектуального турніру відзначено грамотами управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради, канцелярським приладдям, а команда НВК «ЗШ №9» отримала музичний центр.

Інф. ГУОН ОДА.

«День кар'єри» у ДНУ – ефективний майданчик з пошуку роботи

Більше 70 компаній з Дніпропетровської, Запорізької та Кіровоградської області запропонували перше робоче місце студентам Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара на «Днях кар'єри-2013».

Цей масштабний захід вже вдруге організовується відділом зв'язків з виробництвом ДНУ та сприяє працевлаштуванню студентів і випускників університету. На переконання керівництва ДНУ, однією з показових якостей будь-якого навчального закладу є усвідомлення, для кого він готує спеціалістів та наскільки затребуваними вони будуть на ринку праці. Перше місце роботи для студента – один з найважливіших факторів, яким закінчується процес його навчання. «Ми знаємо, як складно молодим спеціалістам самостійно мандрувати різними підприємствами у пошуках роботи, часто вони просто не знають, як це правильно робити, – говорить проректор з науково-педагогічної роботи ДНУ Сергій Чернецький. – Тож ми створили такий майданчик, де вони можуть поспілкуватися із представниками як державних, так і приватних компаній. Завдяки цій виставці минулого року працевлаштувалися десятки молодих спеціалістів, були підписані угоди про проходження студентської навчальної практики на підприємствах-учасниках. Для нас важливо також, щоб студенти отримали уявлення, чого чекають від них роботодавці», – підкреслив Сергій Олександрович.

Цього року на пропозицію керівництва університету безпосередньо спілкуватися з майже 16-тисячною армією студентів ДНУ (представниками близько 100 спеціальностей) відгукнулися більше 70 компаній з Дніпропетровської, Запорізької та Кіровоградської областей. Усі вони – сучасні, динамічні компанії, які постійно перебувають у пошуку нових кадрів. Свої інформаційні стенди презентували такі українські та міжнародні компанії і підприємства: ТОВ «Philip Morris Ukraine», АТ «Мотор-Січ», БАТ «Дніпроважмаш», ДКБ «Південне», ІТМ НАНУ України та Державного космічного агентства, ТОВ «Інтерлайн НТЗ», ІТ-компанії «InfoReach», «Exigen Services», «Noosphere Ventures», торгівельно-виробнича компанія «Малбі», перекладацька компанія «InText», Головне управління Міндоходів і зборів України в Дніпропетровській області, Platinum Bank, ProCredit Bank, Дніпропетровський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Департамент управління охорони навколишнього середовища в Дніпропетровській області, Міський методичний відділ практичної психології та багато інших. Провідні роботодавці ознайомили зацікавлених студентів зі специфікою своїх компаній, з вакансіями та кар'єрними пропозиціями, отримали реальну можливість знайти серед студентів талановиті кадри для співпраці, провести моніторинг їхніх очікувань та відкрито донести свої побажання. У свою чергу, молоді спеціалісти змогли поставити представникам компанії уточнюючі запитання, залишити резюме і просто зважити власні шанси на кар'єрний успіх.

Наприклад, про спеціалізацію своєї установи та кар'єрні можливості для молоді розповів начальник КБ міцності конструкторського відділу КБ «Мотор-Січ»: «Сьогодні один із відділів нашого підприємства спеціалізується на модернізації літальної техніки. Його діяльність пов'язана з великою кількістю аеродинамічних розрахунків та розрахунків на міцність, а також конструювання деталей літальних апаратів. Тому, в першу чергу, нас цікавлять випускники спеціальностей ДНУ, а саме: механіки, фахівці з розрахунку міцності конструкцій та конструктори. Ім ми надаємо повний соціальний пакет (місця в гуртожитку, страхівку, повну відпустку та оздоровлення в санаторії, лікарняний тощо) та заробітну плату у розмірі понад 3-3,5 тисячі гривень».

Зацікавлені в студентах ДНУ і представники перекладацької компанії «InText». Розповідає керівник відділу від-

бору та адаптації персоналу Любов Овчиннікова: «Наша компанія знаходиться у Дніпропетровську, але працює із зарубіжними клієнтами, серед яких – відомі Google, IBM, Xerox та BMW. Щоб бути присутніми на міжнародному ринку, ці компанії замовляють переклади своїх технічних супроводів різними мовами. Вони дуже уважно ставляться до текстів, тож довіряють їх лише носіям мови, які є у регіоні. Відповідно компанія «InText» здійснює переклад, редагування та верстання цих проектів, віддаючи замовникам абсолютно готовий продукт. Як потенційних співробітників, ми запрошуємо студентів ДНУ – перекладачів та фахівців з міжнародних відносин, які працюватимуть у віддаленому доступі. У їхні завдання входить повне управління перекладом: від моменту отримання до якісного грамотного аналізу, перерозподілу та виконання. Сьогодні у нас вже працює двоє випускників ДНУ».

Більшість студентів називають цей ярмарок вакансій ефективним місцем для пошуку місця працевлаштування. Поспілкувавшись з потенційними роботодавцями у режимі реального часу (на відміну від пошуку в Інтернеті), молоді люди змогли краще зрозуміти основні тенденції вітчизняного ринку праці. А саме: характер пропонованої роботи, вимоги працедавців, особливості кадрової політики та корпоративної культури тих чи інших компаній тощо.

Старшокурсниця економічного факультету Ганна відзначає, що побачила для себе достатню перспективу для свого професійного розвитку: «Це і банки, і ІТ-компанії. У всіх цих сферах дуже гідні пропозиції – роботодавці пропонують повний соціальний пакет та зарплатню вищу від ринкового рівня». П'ятикурсник факультету прикладної математики Михайло теж знайшов для себе кілька цікавих пропозицій. Хлопець говорить: «За освітою я програміст, але окремого напрямку діяльності ще не вибрав, тому розглядаю усі варіанти. Радий, що сьогодні отримав необхідну інформацію про різні компанії, навіть про ті, яких досі й не чув. Тепер планую дзвонити, складати тести і намагатися влаштуватися на роботу». Так само серйозно налаштована і колега Михайла Євгенія: «Я прийшла сюди, передусім, подивитися на роботодавців та оцінити, наскільки відповідально вони ставляться до цього заходу й наскільки пильно бережуть колектив. Як на мене, чим краще представлена компанія, тим більше вона зацікавлена у фахівцях. А наше спілкування дозволило мені зрозуміти, яким напрямам віддають перевагу профільні компанії. Це дуже корисно, тому що тепер я можу розставити пріоритети й зорієнтуватися, чим конкретно я займатимусь на проектах».

Як бачимо, молодь налаштована оптимістично, має різні амбіції і побажання щодо майбутнього місця роботи. Тож сподіваємося, що кожен відвідувач виставки знайде для себе цікаву та гідну роботу.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

Проблема питної води у світі набуває все більшої гостроти

З робочим візитом 13 грудня до гірничого завітав академік НАН України В.В. Гончарук. Під час екскурсії університетом він познайомився з науково-технічною бібліотекою НГУ, геолого-мінералогічним музеєм, виставкою наукових досягнень гірничого, відвідав Центр Scheider Electric та лабораторію геомеханіки Національного гірничого університету.

Цього дня студенти НГУ мали змогу послухати надзвичайно цікаву лекцію Владислава Володимировича і дізнатися про важливі особливості води, її чистоти та форми очищення.

«Дійсно, проблема питної води у світі набуває все більшої гостроти. Це пов'язано з тим, що практично всі прісні джерела стали тією чи іншою мірою забрудненими продуктами життєдіяльності людини. Ми, науковці, повинні визначитися, що саме маємо на увазі, коли говоримо про питну воду. Протягом не одного десятиліття я переконуюся, що у кожного своє уявлення про неї. У світі діапазон контролю за різними компонентами води дуже різниться. ВООЗ (Всесвітня організація охорони здоров'я) рекомендує контролювати якість води за 95 компонентами, у США їх - 102, в Україні - 29. На кого орієнтуватися?»

Ми не повинні під когось підлаштовуватися, не повинні грати чи то за європейськими, чи то за світовими правилами. Кілька років ми посилено працювали над цією проблемою. І наразі запропонували нові стандарти на питну воду, які принципово відрізняються від прийнятих у світі. Ні в одній країні немає державних стандартів, що визначають якість води за параметрами, розробленими в Україні. Не хочу здатися пишномовним, але це дійсно революційний підхід», - підкреслив вчений.

В Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А. Думанського НАН України розроблено водоочисне обладнання «Вега», аналогів якому немає в світі.

Академік В.В. Гончарук наголосив: «Найчистіша вода - в Західній Україні, особливо в гірській місцевості. У Львові та Полтаві гарної якості підземна вода. Водопровідна вода непридатна для пиття по всій країні. За моїми оцінками, як мінімум 90 відсотків населення України п'є неякісну воду. 33 млн. українців п'ють воду з басейну Дніпра - це гарантовано погана вода. Катастрофічно неякісна вода на Донеччині, Луганщині, Харківщині, Дніпропетровщині - в найбільш промислово розвинених регіонах. Харків уже готовий запроваджувати бювети. Там немає такої води, як у Києві, її треба доочищувати до біологічно безпечного стану. Вода повинна бути чистою,

але не дистильованою. Важливо також пам'ятати про нюанси: у воді обов'язково повинні бути солі (кальцій, магній, натрій і калій), без яких обмінні процеси і в цілому життя людини неможливе. До речі, кальцій і магній засвоюються організмом тільки з води, в розчинному вигляді!».

Чистота наших слів дорівнює чистоті води. Не варто забувати, що вода має енергетичну пам'ять і здатна запам'ятовувати «інформацію», у тому числі й словесну. Можна сміливо сказати, що її нинішній стан значно погіршився саме від негативних, відверто брудних слів багатьох наших сучасників, які не володіють культурою мови. Найстрашніше, що серед них чимало молодих людей, які готують собі цим не краще майбутнє. Тож кожен з нас повинен відповідати за свої слова (авт.).

Наприкінці зустрічі під гучні овації ректор НГУ, академік НАН України Геннадій Григорович Півняк подякував гостю за корисну і змістовну лекцію і вручив Владиславу Володимировичу почесну медаль «За відданість університету», а також книгу «Відповідність часу», яка розповідає про інноваційний розвиток Національного гірничого університету в галузі науки, технології, освіти, культури та мистецтва за останні тридцять років. А студенти гірничого підготували традиційний сувенір університету – виріб з натурального каменю, виготовлений в майстернях НГУ.

Дарина СУХОНИС-БУТКО, ІАЦ НГУ.

На Дніпропетровщині проведено практичний семінар організаторів музейної справи в ПТНЗ

Відповідно до Конвенції національно-патріотичного виховання молоді, затвердженої наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, Міністерства культури і оборони України від 27.10.2009 №3754/981/538/49 на Дніпропетровщині проведено практичний семінар організаторів музейної справи в ПТНЗ.

На семінарі продемонстровано майстер-клас ПТУ-6 щодо створення музейної кімнати «Трудова і бойова слава закладу». Автори поділилися досвідом зі збору артефактів для музейної кімнати, створення експозицій, логіки та технології їх побудови і розміщення, техно-

логії презентації у форматі 3D-панорама тощо.

Криворізький професійний ліцей презентував народну майстрию, поетесу, автора музею вишиванки Любов Терещенко.

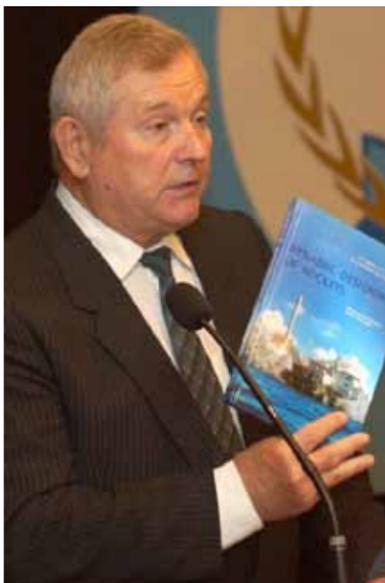
Криворізький навчально-виробничий центр презентував свій новостворений музей козацької слави з колекцією козацької зброї, козацького реманенту, що належить козацькому роду Легунів, відкритий в День Святої Покрови у 2012 році. Цікавими були презентації музеїв «Історія навчального закладу: події, перемоги, особистості» Дніпродзержинського професійного ліцею; «Музей бойової і трудової слави» Дніпродзержинського вищого професійного учи-

лища; «Історико-краєзнавча кімната» Царичанського аграрного професійного ліцею та ін.

Наприкінці семінару учасники одностайно зійшлися на думці: в музейній діяльності головне – ідея пам'яті, збереження минулого, виховання молоді.

Інф.ГУОН ОДА.

Автори, упорядники та герої урочисто презентували сім ювілейних видань: «Золоті кадри Alma mater», «Усна історія ДНУ», «Спортивна слава ДНУ», «Науково-технічні розробки ДНУ ім. О.Гончара», «Від перших споруд до сучасного університетського містечка», «Динамічне проектування ракет» та каталог «Старожитності доби пізнього середньовіччя містечка Самарь та Богородицької фортеці. Випуск 2».

«До 95-річчя нашої Alma mater проведена значна організаторська та науково-пошукова робота з підготовки й видання нових праць, у яких вагомо представлено минуле і сьогодення університету, – зазначив ректор ДНУ Микола Поляков. – Заснований в буремному 1918-му, університет з самого початку зарекомендував себе як авторитетний осередок вищої класичної освіти, навколо якого фокусувалося багатогранне інтелектуальне життя Придніпров'я. Саме тут тисячі молодих людей отримали унікальну можливість зануритись у безмежний світ знань, відчутти справжній дух новаторства, вільнодумства, долучитися до кращих надбань вітчизняної й світової духовності та культури. Саме тут працювали видатні учені та педагоги, творці всесвітньо визнаних наукових шкіл, імена яких золотими літерами вписані в історію університету. Наразі, саме нашому університету пощастило стати не просто класичним, а ще й ракетно-космічним, єдиним такого роду в Україні й одним з небагатьох у світі».

Все це, звісно, ми повинні пам'ятати, дбаючи про сьогодинішній і завтрашній день Alma mater, примножуючи її славі традиції і яскраві здобутки. На це й націлена нова серія книг, що вийшли до 95-ліття університету. І ключове, найважливіше місце в них відведено людям, тим, на чий плечі, образно кажучи, тримається вся потужна університетська споруда. Саме ці люди, об'єднані й поріднені спільною університетською долею – наш безцінний золотий скарб», – наголосив Микола Вікторович.

Нариси про життєвий і професійний шлях плеяди заслужених професорів, викладачів, наукових співробітників та працівників ДНУ, імена яких стали гордістю його новітньої історії, вміщено в книзі «Золоті кадри Alma mater». «Авторський колектив видання з великою відповідальністю, ширістю та повагою оповідає про своїх університетських колег, життєвий і професійний шлях яких є прикладом, гідним подиву, найвищої похвали й наслі-

Університет і книга – поняття нерозривні

У Палаці студентів відбулася презентація ювілейних видань до 95-річчя Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

дування, – зазначила автор-упорядник видання, декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства Ірина Попова. – У 1998 році була започаткована традиція присвоювати високе й почесне звання «заслужений» професорам, викладачам, науковим співробітникам і працівникам ДНУ. До книги вміщено 123 нарисів про найкращих працівників ДНУ, удостоєних цього звання. На жаль, 20 нарисів – про тих, хто вже покинув цей світ, але пам'ять про них буде збережена. Плекаємо надію, що життя цих непересічних особистостей неодмінно надихне молодь на нові звернення, зв'язуючи різні покоління викладачів і студентів університету нерозривними узами насаги, щоденного стремління до знань і відкриттів».

Унікальне видання «Усна історія ДНУ» – підсумок майже дворічної роботи, представив декан історичного факультету Сергій Світленко. Цінність цього об'ємного збірника обсягом 652 сторінки, яким, до речі, започатковується нова серія джерел з історії університету, полягає у тім, що вміщено в ньому 25 інтерв'ю з нашими ветеранами розкривають не тільки віхи їх особистої життєвої й творчої біографії, а й віддзеркалюють основні етапи становлення та поступу університету з середини ХХ ст. й до сьогодення. Всього було опитано 50 співробітників, кожен з яких відповів на 75 запитань. До опрацювання усних свідчень активно залучилися 80 студентів історичного факультету. Можна без перебільшення стверджувати, що ця праця стане важливим першоджерелом, яким буде користуватись не одне покоління істориків, вивчаючи минуле ДНУ.

Цікаву книгу бібліографічного характеру про життя та діяльність кількох поколінь майстрів спорту – співробітників і студентів ДНУ – підготував авторський колектив кафедри фізвиховання та спорту на чолі з завідувачем Володимиром Саричевим. До видання увійшли близько сотні нарисів про відомих наших спортсменів – переможців і призерів Олімпійських ігор, чемпіонатів світу, Європи, СРСР, України, людей, чий імена назавжди вписані золотими літерами в історичний літопис рідної Alma mater.

Історія університету в камені, склі й бетоні добре простежується в оригінальній монографії В.С. Савчука і В.С. Старостіна «Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара: від перших споруд до сучасного універси-

тського містечка». Це монографія про втілення в життя різноманітних проектів, історію окремих його навчально-наукових споруд, частина з яких має значну історичну та архітектурну цінність. Авторами віднайдені проекти університетського містечка різних часів від 1915 року. У дослідженні визначені та описані етапи розбудови, здійснено періодизацію формування комплексу університетських споруд. Читачам запропонований і багатий ілюстраційний матеріал, що дає уяву про зміну архітектурних стилів і будівничої практики.

Видання «Науково-технічні розробки Дніпропетровського національного університету», презентоване проректором з наукової роботи Володимиром Карплюком, містить результати завершених науково-дослідних робіт та анотації інноваційних проектів для їх комерціалізації. Збірник, в першу чергу, орієнтований на потенційних бізнес-партнерів ДНУ, які хочуть інвестувати кошти у впровадження на своїх виробництвах останніх наукових розробок.

На окрему увагу заслуговує видання англійською мовою «Динамічне проектування ракет. (Задачі динаміки ракет та їх космічних ступенів)». У ньому на основі досвіду, накопиченого протягом спільної роботи ДКБ «Південне» та ДНУ, викладаються методи і засоби розв'язання задач динаміки міжконтинентальних балістичних ракет і ракет-носіїв космічних апаратів, а також їх космічних ступенів.

До ювілею побачив світ і другий випуск каталогу старожитностей, складеного за підсумками археологічних досліджень університетських істориків козацького містечка Самарь та Богородицької фортеці XVI – XVIII ст., який представила незмінний керівник цих експедицій, професор ДНУ Ірина Ковальова.

Не зважаючи на те, що ХХІ століття пропонує нам нові носії інформації, відчуття доторку до книги, причетності до історичного поступу не замінить жодна з сьогодинішніх технологій. І на цьому наголосували як автори видань, так і їх герої. Адже книги – це код пам'яті суспільства, а поняття «університет» і «книга» у нашій свідомості неподільні. Тож попереду нові видання, нові теми та ідеї. Адже університет продовжує динамічний і вневмишний поступ до свого 100-ліття, щоденно підтверджуючи свій високий статус і достойне місце в загальнонаціональному й міжнародному освітньому просторі.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

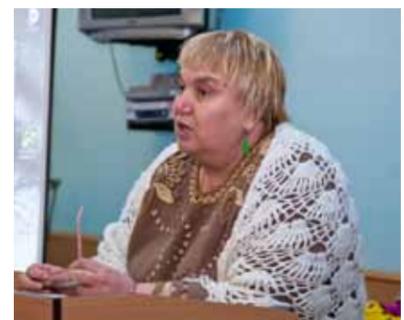
У Центрі культури української мови імені Олеся Гончара пройшла студентська наукова конференція на тему: «ОБРАЗНЕ СЛОВО ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ»

День святого Миколая в Національному гірничому університеті співпав з цікавою подією – стартом віднині щорічної студентської наукової конференції «ОБРАЗНЕ СЛОВО ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ».

Урочисто відкрила засідання старший викладач Інституту гуманітарних проблем НГУ, співробітник Центру культури української мови імені О. Гончара Наталя Костюк, яка зазначила, що конференція стане доброю традицією університету, адже Дніпропетровщина багата на таланти і подарувала Україні багато непересічних творчих особистостей.

Присутні заслушали чотирнадцять цікавих студентських доповідей: «Леся Степовичка – поетеса нашого часу» Немира Альона (гр. ГРГ-13-6), керівник викладач О.Л. Чумак; «Іншомовна лексика в романі Лесі Степовички «Німці в городі» Скрягіна Юлія (гр. ГРГ-13-3), керівник викладач О.Л. Чумак; «Іншомовна лексика в романі Лесі Степовички «Німці в городі» Скрягіна Юлія (гр. ГРГ-13-3), керівник викладач О.Л. Чумак; «Засоби вираження метафор у поезії Наталки Нікуліної» Євсейська Юлія (гр. ФЛ-13-1) керівник доцент Н.В. Слобода, «Патріотичні мотиви поезії Наталки Нікуліної» Поталенко Катерина (гр. ГРГ-13-9), керівник старший викладач Г.Г. Жданова, «Згорає плоть на вогнищі душі» (про Миколу Федоровича Пономаренка)

Кухаренко Аня (гр. ГРГ-13-6), керівник викладач О.Л. Чумак, «Терміни в образній системі Віктора Коржа» Гнездо Валерія (гр. ФЛ-13-1), керівник: доцент Н.В. Слобода; «Микола Миколаєнко – поет, педагог, редактор, ветеран Придніпров'я» Переверзев Владислав (гр. ГРГ-13-3), керівник старший викладач Н.Г. Костюк; «Сторінками літературно-мистецького часопису «Січеслав» Попова Дар'я (гр. МВ-13-1), керівник доцент І.К. Цюп'як; «Творчість Сергія Бурлакова в контексті сучасних інтерпретацій» Сивовол Олександра (гр. МВ-13-1), керівник доцент І.К. Цюп'як; «Інтимний світ Сергія Бурлакова» Андрійчук Андрій (гр. ГРГ-13-9), керівник старший викладач Г.Г. Жданова, «Публіцистика Фідела Сухоноса: тематика та проблематика» Мазур Ольга (гр. Акіт-13-1), керівник професор С.Є. Ігна-

тєва; «Межівська сторона (про авторів Межівського р-ну)» Калембет Сергій (гр. ГРГ-13-6), керівник викладач О.Л. Чумак.

Цікаво, що героїня перших трьох доповідей поетеса Леся Степовичка, провідний методист Центру ім.О.Гончара, була присутня на конференції. Вона дала високу оцінку доповідачам і привітала всіх присутніх, зазначивши, що студенти підійшли серйозно до збору матеріалів і усі доповіді несуть високий науковий рівень.

Така конференція – не лише гарна можливість для студентів спробувати себе у науковій роботі, але і чудова традиція пізнавати багате слово Дніпропетровщини та її самобутні поетів, ліриків та прозаїків.

Інф. ІАЦ НГУ.

Науково - практичний семінар учителів української мови і літератури «Компетентнісний підхід у мовно-літературній освіті» проведено в Нікопольському районі

Усвідомлення важливості й значущості формування предметних компетентностей учнів, стратегії підходу до розв'язання цієї проблеми значною мірою визначають зміст, структуру й методику шкільного навчання мовно – літературної освіти. Саме цій проблемі був присвячений районний науково-практичний семінар учителів української мови і літератури «Компетентнісний підхід у мовно-літературній освіті», який пройшов на базі Південної ЗОШ Нікопольського району.

Перший блок семінару – теоретичний, на ньому було представлено колегам презентацію та розкрито основні теоретичні поняття із зазначеної теми.

Учасниками семінару були відвідані уроки вчителів української мови та літератури Т.М. Свиридової (Урок української мови у 9 класі «Складнопідрядні речення та їх основні види») та Н.О. Мельничук (Впровадження нового Державного стандарту: освітня галузь «Мова та література»). Нововведені твори з української літератури в 5 класі. Галина Малик. «Незвичайні приго-

ди Алі в країні Недоладії». Повість-казка сучасної дитячої письменниці. Морально-етичні проблеми в казці: добро і зло, відповідальність за свої вчинки, вміння долати перешкоди на шляху до мети).

Уроки були проведені на високому рівні і отримали схвальні відгуки колег та методиста відділу освіти, керівника районного методичного об'єднання вчителів української мови та літератури Л.В. Ковтуненко.

Продовженням практичної частини семінару було представлення проекту «Дванадцять кроків до Шевченка». Оскільки 2014 рік – ознаменований собою значущою для всієї України подією, а саме 200-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка, то продовженням цієї теми став виховний захід «А слово Кобзаря на сотні літ вперед, орлом летіло, віще і пророче».

Під час літературно-музичної композиції юні актори продемонстрували свою талановитість та акторську майстерність, особливо у постановці поеми «Наймичка».

Інф. ГУОН ОДА.

Найстарішій університетській газеті Придніпров'я виповнюється 85 років

Десятого грудня в ІА «Мост - Дніпр» відбулася прес-конференція, присвячена ювілею газети «Вісник», в якій взяли участь керівник інформаційно-аналітичного центру НГУ Надія Гринько, журналісти газети «Вісник» Валентина Шабетя і Дарина Бутко, проректор НГУ Юрій Хоменко.

Найстаріша вузівська газета Придніпров'я свої перші кроки здійснила у грудні 1928 року. Народний музей історії ім. О.М.Поля Національного гірничого університету зберігає підшивки "вузівської багатотиражки", назва якої неодноразово змінювалася. Свого часу вона називалася "В заборі навчання" (з 1928 р.), "За кадри" (з 1929 р.), "Артемовець" (з 1953 р.), "Артемівець" (з 1965 р.), "Вісник Державної гірничої академії України" (з 1993 р.), "Вісник Національної гірничої академії України" (з 1997 р.), "Вісник Національного гірничого університету" (з 2002 р.).

У першому номері "В заборі навчання" було зазначено, що газета "студентська". А в поновленій у 1950-х рр. написано, що це – "орган парткому, комітету комсомолу і профкому". Компартійної лужки на сторінках видання було чимало, але і реалії життя, дух часу газета передавала повною мірою. Цілком очевидно, що від самих початків редактори різних часів - О. Ратушний, Н. Череватенко, О. Філюк, І. Шаповал, Л. Безуглий, Н. Ромазан, Т. Котишева - обрали своїм творчим кредом висвітлення позитивних

цінностей як норми життя, а сама газета стала одним із центрів громадської роботи вузу.

Останні 20 років газету «Вісник НГУ» очолює Надія ГРИНЬКО. Надбанням цієї здібної журналістки став регулярний випуск додатка до «Ві-

Надія ГРИНЬКО

сника НГУ» під назвою «Студент НГУ», авторами якого є самі студенти. Як зазначила редактор газети, Надія Гринько: «Компартійних гасел на сторінках видання було чимало, але і реалії життя, дух часу газети висвітлення позитивних

но, що з самого початку редактори різних часів обрали своїм творчим кредом освітлення позитивних цінностей як норми життя, а сама газета стала одним з центрів громадської роботи вузу. До наших днів 85-річна газета залишається надійним джерелом інформації для своєї читачької аудиторії. Цікаво, що до її випусків завжди долуча-

Юрій ХОМЕНКО

лися представники професорсько-викладацького складу, бібліотекарі, технічні співробітники. Автори статей в основному не професійні журналісти, але видання від цього тільки виграло, тому що, як відомо, фізики можуть бути прекрасними ліриками. Кілька років поспіль наша газета отримувала призиви місця на конкурсах студентських засобів масової інформації, що є свідченням майстерності та злагодженої роботи редакторського колективу «Вісника НГУ», до якого 13 років тому приєднався і молодіжний творчий колектив. Варто зазначити, що редакція газети гірничого працювала зі студентами, знаходила серед них таланти. Не дивно, що багато хто з них обрали своєю професією саме журналістику. Недавні наші випускниці, редактори «Студента» Вікторія Какубава і Ольга Юдіна теж стали професійними журналістами. Сьогодні «багатотиражка» виступає не тільки літописцем подій, а й формує

корпоративну культуру, несе слово, яке виховує поведінку людини, його національну гідність, патріотичні почуття до alma mater.

Проректор гірничого Юрій ХОМЕНКО зазначив, що в університетській газеті багато студентів НГУ знайшли своє покликання.

«Я вже 30 років у своїй роботі стикаюся з нашою газетою. Почав писати в неї, ще будучи студентом. Саме на базі «Вісника» були створені студентський прес-центр, газета «Студент», прес-служба НГУ. Святкувати 85-річний ювілей газети ми маємо намір весь 2014 рік. З прапором газети будемо підкорювати Карпати, а влітку - гори Криму та Кавказу!»

Популярними стали спецвипуски газети «Вісник» до ювілеїв університету, його визначних культурних подій і наукових форумів. Хотілось би звернути увагу на багато матеріалів, присвячених історії університету, його

верситетській газеті дає можливість розвивати творчий потенціал.

«Я працюю у «Віснику» з 2000 року. Це дуже цікава і захоплююча робота, яка допомогла мені стати справжнім професіоналом у своїй професії. Я вважаю, що у нашій газеті існують відмінні перспективи для розвитку».

Дарина СУХОНИС-БУТКО

Незважаючи на те, що редакційний колектив газети невеликий, їм завжди є про що розповісти читачам. Важливу роль відіграє, звичайно, професіоналізм співробітників, які працюють у «Віснику» багато років і добре знають університетське життя. Але допомога позаштатних авторів – безцінна, бо гонорари їм не виплачуються, а тому всі, хто пише для газети і допомагає у її виході – люди безкорисні і по-справжньому люблячі свою alma mater.

Валентина ШАБЕТЯ

науковим школам і традиціям, статті про видатних особистостей і випускників НГУ. Звичайно, такі матеріали публікувалися і раніше, але останнім часом вони стали більш повними.

Неможливо перерахувати всі напрямки газетних публікацій, бо читач їх легко визначить, звернувшись до офіційного сайту НГУ ntu.org.ua, де матеріали газети зараз дублюються (та ще й у розширеному вигляді!)

Журналіст Валентина ШАБЕТЯ підкреслила, що їй робота в уні-

верситетській газеті дає можливість розвивати творчий потенціал. «Я працюю у «Віснику» з 2000 року. Це дуже цікава і захоплююча робота, яка допомогла мені стати справжнім професіоналом у своїй професії. Я вважаю, що у нашій газеті існують відмінні перспективи для розвитку».

ІАЦ НГУ за матеріалами ІА «Мост-Дніпр»

На базі Криворізької загальноосвітньої школи №99 пройшов міський семінар «Використання інноваційних технологій на уроках «Основи здоров'я»

29 листопада 2013 року на базі Криворізької загальноосвітньої школи №99 пройшов міський семінар «Використання інноваційних технологій на уроках «Основи здоров'я». На семінарі були присутні методисти районних методичних кабінетів, заступники директорів з навчально-виховної роботи опорних закладів міста з питань здоров'язберігаючих, охорони праці, керівники методичних комісій, вчителів предмету «Основи здоров'я».

Мета семінару – орієнтувати та сприяти усвідомленню вчителів «Основи здоров'я» щодо активного використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках «Основи здоров'я» – як можливість індивідуального підходу до кожного учня, удосконалювати рівень педагогічної майстерності вчителів щодо використання нетрадиційних форм проведення уроків основ здоров'я, ознайомлення з досвідом роботи вчителів Інгулецького району щодо формування в учнів позитивної мотивації на здоровий спосіб життя на уроках основ здоров'я та в позаурочній діяльності.

В Інгулецькому районі успішно впроваджують в своїй роботі здоров'язберігаючі інноваційні технології 16 дошкільних, 15 загальноосвітніх та 4 позашкільних навчальних закладів, працюють 2 логопедичні пункти.

З метою надання дієвої допомоги педагогічним кадрам у розвитку професійної майстерності та активізації творчого потенціалу кожного вчителя, в районі працює методичне об'єднання, яке сприяє формуванню вчителя-дослідника, конкурентоспроможного фахівця з високим рівнем професіоналізму, методичної та загальної культури.

Інформатизація освіти є однією з найважливіших складових державної програми розбудови інформаційного суспільства на основі впровадження сучасних новітніх інформаційних технологій в Україні. Тому з цього навчального року в нашому районі створений сайт для вчителів предмету «Основи здоров'я» та практичних психологів закладів.

Інф. ГУОН ОДА.

Лауреати Держпремії у ролі Святого Миколая

До Дня Святого Миколая лауреати Державної премії з Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара подарували вихованцям міського дитбудинку №1 сучасну комп'ютерну техніку.

Цього року шестеро науковців ДНУ стали лауреатами Державної премії в галузі освіти. «Отримуючи премію, ми одразу вирішили зробити подарунок нашим давнім друзям – першому міському дитбудинку, – відзначив ректор університету Микола Поляков. – ДНУ з цим дитбудинком пов'язує давня дружба. Талановитих

«Напередодні Дня Святого Миколая приємно дарувати подарунки, – зазначив Олександр Петренко. – Хотілося б побажати цим дітям досягти великих успіхів у житті, ставити високі цілі і реалізовувати їх, і в тому числі, навчання в нашому університеті. ДНУ завжди готовий підтримати їх на життєвому шляху». Віктор Хуторний побажав дітям не пливти за течією, а відбутися як особистості і запросив

дитинку квитки на новорічну виставу в Палаці студентів ДНУ: «Ми прийшли сердечно вас привітати і зробити подарунок. Бажаємо наполегливої і щасливої пори навчання. Будемо раді, якщо кількість вступників до ДНУ серед вихованців дитбудинку зростатиме».

Директор дитячого будинку Володимир Бехтеров привітав гостей з високою державною нагородою і з вдячністю зазначив: «У нас сьогодні дуже очікувані й улюблені гості. До нас завітали світлі, точні наукового товариства, керівники й співробітники університету, професори, педагоги. Матеріальні подарунки – це дуже добре. Але наші діти, які вже змушені були пройти складну школу життя, мабуть, більше вірять тому, що бачать. Коли ми їм говоримо про те, що потрібно чогось досягати в житті, вони це сприймають на віру. Але коли до них звертаються люди, які досягли успіхів у

процес навчання і дозволяла цікавим, динамічним, сучасним».

Сьогодні в Дніпропетровському міському дитячому будинку №1 мешкає 38 дітей, позбавлених батьківської опіки, та дітей-сиріт. Науковці передали в дарунок обладнання для проведення занять в інтерактивному режимі з використанням презентаційних технологій: комп'ютер, проектор, проекційний екран, багатофункціональний пристрій (принтер, сканер).

У гості до дітей завітали усі лауреати Держпремії від ДНУ: ректор університету, доктор фізико-математичних наук, професор Микола Поляков; завідувач кафедри технології виробництва, доктор технічних наук, професор Євген Джур; декан фізико-технічного факультету, доктор технічних наук, професор Олександр Петренко; професор кафедри технології виробництва, доктор технічних наук Анатолій Санін; генеральний директор Національного центру аерокосмічної освіти молоді імені О.М. Макарова, кандидат технічних наук Віктор Хуторний; доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин ДНУ Максиміліан Шепелєв.

на екскурсію до Національного центру аерокосмічної освіти молоді імені О.М. Макарова: «Там ви дізнаєтеся багато цікавого про Всесвіт і про сучасні космічні дослідження, можливо, це вирішить вашу подальшу долю, і ви станете нашими колегами-ракетниками», – наголосив Віктор Васильович».

Тезка Святого Миколая Микола Поляков вручив вихованцям дитбу-

житті, визнання, отримали Державні премії, це сприймається по-іншому. Погляди дитини змінюються, коли вона бачить успішних особистостей. Вона бачить, що життя не закінчується за межами дитбудинку. Все залежить від людини. Ми хочемо, щоб наші вихованці сьогодні повірили в диво і мали в серці надії на краще».

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

З офіційним візитом до НГУ прибув Міністр екології та природних ресурсів України Олег Проскураков

Міністр екології та природних ресурсів України Олег Альбертович Проскураков у рамках офіційного візиту до Дніпропетровська відвідав Національний гірничий університет.

У тому числі він побував у геолого-мінералогічному музеї гірничого і дав високу оцінку представленим там матеріалам, а також зазначив, що міністерство посприє поповненню фонду геолого-мінералогічного музею НГУ цікавими експонатами.

Далі за регламентом відбулася зустріч зі студентами. Зокрема, Олег Альбертович торкнувся цікавої для студентів теми геологічної практики в Криму і зазначив, що попри те, що держава не фінансує практики, здебільшого це ініціативи університетів, міністерство посприє змінам у цій галузі. У майбутньому буде створено документ, що контролюватиме діалог «державна-університет». Студенти цікавилися тим, як геологам знайти гідне місце у житті і як процес євроінтеграції вплине на цю галузь.

У своїх відповідях Олег Альбертович підкреслив, що йому завжди цікаво спілкуватися саме зі студентською аудиторією, адже молодь – креативна, мобільна частка суспільства.

«Як показали недавні події, студенти звернули на себе увагу і тепер до вас дослухаються. Я вважаю, що процес євроінтеграції повинен бути поступовим, вирішуватися шляхом двосторонніх переговорів», – сказав він. Міністр також зазначив, що геологія

– основа будь-якої держави, і саме її розвиток – запорука успіху вітчизняного бізнесу. А в Україні захист екології давно вже орієнтується на європейські стандарти. Олег Альбертович побажав студентам бути активними та розвиватися, використовувати можливості, надані університетом.

Підсумував зустріч ректор НГУ, академік НАН України Геннадій Григорович Півняк, який подякував міністру та вручив пам'ятний сувенір, виготовлений у майстернях НГУ.

Далі Олег Альбертович відвідав виставку наукових досягнень НГУ, де пояснення йому надав проректор з наукової роботи член-кореспондент НАН України Олександр Бешта. Безсумнівно, поважного гостя, геолога за освітою, зацікавили сміливі проекти науковців НГУ. Серед них сконструйовані і представлені на виставці діючі моделі гібридних автомобілів, перший в Україні студентський «сонцемобіль» (керівник доцент К.М.Бас) і упродовжені на багатьох шахтах нові гумотросові канати для шахтних підйомників (проект доцента Д.Л. Колосова); проект свердловинної підземної газифікації вугілля (СПГВ). Дана технологія пройшла всі стадії перевірки у Польщі на шахті Барбара.

Виставка наукових досягнень начоно переконала Міністра екології та природних ресурсів України Олега Альбертовича Проскуракова в тому, що Національний гірничий університет – це визнаний науково-освітній центр у вирішенні проблем паливно-енергетичного та гірничо-металургійного комплексів України за участю національного і міжнародного бізнесу.

Дарина СУХОНИС - БУТКО, ІАЦ НГУ.

Молоді науковці НГУ стали переможцями конкурсу «Молодь Дніпропетровська – рідному місту»

Протягом багатьох років «Студентське конструкторське бюро НГУ» бере участь у міському конкурсі проектів «Молодь Дніпропетровська – рідному місту».

Серед переможців конкурсу 2013 року також є представники нашого ВНЗ – з проектом «Універсальний модульний електромобіль». Це досягнення стало можливим завдяки тісній співпраці науковців кафедр «Автомобілів та автомобільного господарства» та «Основ конструювання механізмів та машин» у складі творчого колективу: Владислава Мар'єнка, Михайла Шумейка та керівника проекту Костянтина Корніленка.

Автори проекту продовжили прийнятий на кафедрах напрям створення автомобіля на альтернативних джерелах енергії. Даний проект, на думку експертної комісії, відповідає сучасним вимогам і творчому підходу до створення новітніх зразків в техніці.

ІАЦ НГУ.

Інтелектуальний діалог Любка Дереша і студентів-філологів

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара побував улюбленець молоді – сучасний український письменник Любка Дереш.

Студенти факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства дізналися безпосередньо від Любка Дереша штрихи з його автобіографії, розказані з гумором та самоіронією – навчання у Львівському фізико-математичному лицейі, де на фоні сприятливого «творчого кипіння думки» молодий письменник вперше відчув теж творче кипіння, яке проявилось в літературі; про першу повість «В очікуванні сонця», написану у дев'ятому класі і присвячену галюцинаціям; підліткові захоплення містиком і хоррором; кількарічний період затишшя, коли змушений був пережити занурення у власну «внутрішню темряву», аби відновити стосунки з літературною музою.

Уважні прихильники творчості, які охоче досліджують твори Любка Дереша у курсових і дипломних роботах, засипали гостя запитаннями «в десятку», яким із задоволень дав визначення автор. Бо дуже любить діалог під час таких зустрічей: так вони краще запам'ятовуються. Зокрема, питання стосувалися впливу буддизму, який відчувається у творах Любка Дереша, чи є любов захистом від апокаліпсису, чого очікувати від нових творів, яка музика вплинула на нього як на людину і письменника; до якого покоління письменників себе відносить та з ким із українських літераторів товаришує; як автор сам визначає жанр свого першого літературного успіху – роману «Культ». На запитання, чи хотілося б екранізувати свої твори, відповів, що зараз готується цифрова екранізація

«Культу», але це повільний процес, який можна порівняти з видовбуванням вручну соляної печери.

Молодий письменник розповів зацікавленій філологічній аудиторії про свої нові книги – «Миротворець» та «Остання любов Асури Махараджа». «Я називаю ці книги частиною «Синайського циклу», бо вони починали писатися на Синаї. Так трапилося, що я відправився туди у стані глибокої особистісної кризи мешкати, працювати, шукати себе. Вважаю особистісну кризу одним з найцінніших досвідів, який отримує впродовж життя людина. В «Останній любові Асури Махараджа» говорю про те, що світ мав би бути трохи інакшим, у ньому повинно було б бути трохи більше місця для нас, трохи більше комфорту і свободи. Разом з тим, ми стикаємося з несправедливістю, моментами примусу і необхідності. Мої твори – автобіографічні. Так чи

інакше письменник пропускає через себе події світу, і персонажі, яких він змальовує, є ніби його дітьми. Через своїх персонажів і задаю саме ці запитання: чому виникає відчуття, що цей світ має бути інакшим і життя, яке повинне складатися по-іншому. Приходжу до висновку, що у кожного з нас в середині є внутрішнє знання не лише про дім відносний, де ми народилися, а й про дім абсолютний. Нам потрібно пережити пев-

ні страждання, щоб ми звільнилися від усього поверхневого, наносного і прийшли ближче до себе справжніх. Це відчуття справжності я і називаю внутрішнім абсолютним домом».

«Книга «Миротворець» досліджує моменти гострого етичного вибору, – продовжив Любка Дереш. – Вона отримала назву завдяки однойменному оповіданню, яке у ній міститься. Воно присвячене історичній постаті, науковцю, фізику, творцю атомної бомби Роберту Опенгеймеру. Мені було цікаво зрозуміти, що відчуває людина, яка мусить робити такі випробування. Тому «Миротворець» оповідає про 40 хвилин внутрішнього життя науковця перед експериментом, відомим світу як проект «Манхеттен».

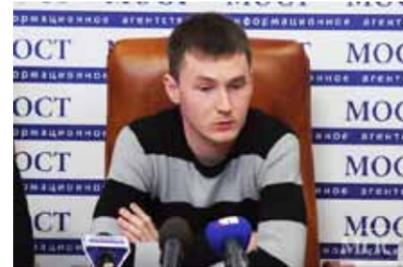
Очевидно, що Роберт Опенгеймер не був поліном, яке нічого не відчуває. Він захоплювався англійською середньовічною поезією, вивчав «Бхагават-Гіту», глибоко розумівся на мистецтві і культурі і загалом був духовно багатого людиною».

Незліченні автографи «змушений» був поставити Любка Дереш інтелектуальному студентству ДНУ та сфотографуватися для Facebook на прохання чарівних філологинь. Хоча сам застерігає від стрімкого раннього початку й успіху в творчому житті: «Якби сьогодні мене запитали, чи порадило би я комусь теж так рано писати і публікуватися, я б сказав: «ні». Коли людина стикається з відомістю, славою, вона зазнає певних випробувань – може про себе одразу подумати, що вона геній, що, безумовно, зашкодить їй».

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

Студенти НГУ отримали грант на розробку екомобіля

Одинадцятого грудня в ІА «Мост-Днепр» відбулася прес-конференція на тему «Студенти НГУ отримали грант на розробку екомобіля», в якій взяла участь аспірант кафедри автомобілів і автомобільного господарства НГУ, розробник проекту

Владислав Мар'єнко, керівник проекту Костянтин Корнієнко, студент НГУ, розробник проекту Юрій Парак.

Студенти гірничого отримали грант на розробку екомобіля для ЖКГ. Як зазначив Владислав Мар'єнко, хлопці тісно співпрацюють з управлінням молоді та спорту і саме там вони дізналися про грант, який називається «Молодь Дніпропетровська рідному місту». «Наш проект полягав в описі даного автомобіля і його призначенні. 8 листопада нам видали міський грант, сума якого становить 15 тис. грн. Ця сума стане у нагоді нам для розробки дослідного зразка

електромобіля, який дозволить проводити експерименти і довести його до пуття. Автомобіль буде приблизно на 2 посадочних місця і у нього буде електричний двигун. Він призначений для пересування співробітників підприємств з великими площами і співробітників ЖКГ та на короткі дистанції», – зазначив він.

На базі кафедри автомобілів і автомобільного господарства НГУ існує студентське конструкторське бюро, яке дає можливість студентам реалізовувати свої проекти та бажання, якщо є можливість і якщо проект вважається доцільним. Створення перших зразків автомобілів поклали початок розвитку всієї цієї теми. Наступним проектом після перших електромобілів, які були відносно простими у вироб-

ництві, було створено 2 гібридних автомобіля, з більш складною конструкцією. «Після цього студентське конструкторське бюро спробувало створити більш-менш повноцінний електромобіль, який може рухатися від енергії сонця. Якоюсь мірою спроба увінчалася успіхом. У 2014 році ми плануємо випустити модель, яка рухається повністю на електричному ходу. Цей винахід буде корисним для ЖКГ та інших міських організацій. Орієнтовна ціна проекту – 35-40 тис. грн, але незабаром ми хочемо здешевити його як мінімум на 40 %», – сказав Костянтин Корнієнко.

Зараз, зазначають розробники, проект існує тільки на папері. «Ми підбирали всі потрібні матеріали. Наприклад, двигуни, які не потрібно реєструвати в ДАІ і особливі акумулятори», – підкреслив Юрій Парак.

ІАЦ НГУ за матеріалами ІА «Мост-Днепр».

«Професіонал року – 2013» - НГУ та наш ректор

Тридцятого листопада відбулась офіційна щорічна церемонія нагородження лауреатів «Професіонал року – 2013». Конкурс проходить у декілька етапів, де у фіналі переможцям присвоюється почесне звання та вручається нагороди, дипломи, ордени. Звання «ПРОФЕСІОНАЛ РОКУ» отримує тільки кращий з кращих у своїй професійній діяльності. Щорічний конкурс

«Професіонал року» проходить за ініціативою ПРИДНІПРОВСЬКОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ФОНДУ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА в рамках громадсько-рейтингового конкурсу «ЛЮДИНА РОКУ ПРИДНІПРОВ'Я».

Цього року Національний гірничий університет визнано лауреатом у номінації «Вищий навчальний заклад року 2013 – за ініціювання спеціальних проектів, спрямованих на об'єднання наукової діяльності університету з дослідними установами підприємств України для створення високотехнологічної продукції». Ректору НГУ, академіку НАН України Геннадію Півняку вручено почесний орден «Людина року Придніпров'я – за тридцятирічну успішну освітню,

виховну, навчальну діяльність та вагомий науковий внесок у розвиток галузі гірничої та металургійної електроенергетики України».

ІАЦ НГУ.

• Молода муза

Магічний світ музики

Чи багато ми чуємо музики, від якої перехоплює подих і завмирає серце? Музики, завдяки якій ми здатні подолати всі перепони. Музики, що змінює світ...

Сьогодні звідусіль лунають десятки, сотні різних за жанром пісень та мелодій, але чи всі вони по-справжньому торкаються струн нашої душі? У наш час сучасна мова вже звикла вважати, що музика - лише спосіб відпочинку, вони не шукають в ній щось високе, щось

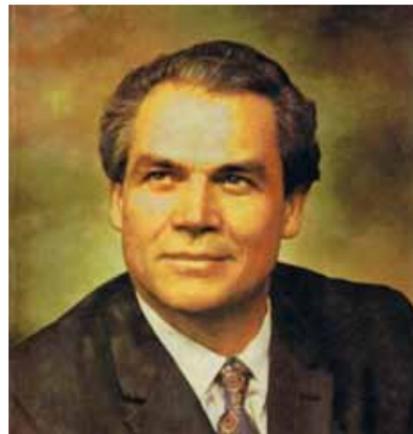

неймовірно. Чому музика Шопена, Моцарта, Чайковського й досі живе в серцях мільйонів, чому це вважається невмирущою класикою сьогодення? Байдухність сучасних молодих слухачів до класичної музики - це наслідок браку виховання. А класична музика несе у собі таке змістове навантаження, сприйняття якого вимагає інтелектуальних зусиль. Тому складно молодій особистості з таким недалеким музичним розмаїттям визначити свої музичні пріоритети. Але саме кла-

сична музика вважається основою всього. На ній зростали наші батьки, дідусі й бабусі, так чого ж ми, майбутні нації, так нещадно зрікаємося цього?

Хочеться згадати життя і творчість відомого співака Мусліма Магомаєва. Це видатна постать, яку бажали слухати не тільки радянські слухачі, але і закордонні. (У 60-ті в житті Муслім Магомаєв з успіхом виступав на сцені паризької «Олімпії», провів успішні гастролі в США, стажувався у 1964-65 в міланській «Ла Скала», але після завершення стажування він відмовився від роботи у трупі Великого театру. У 1969 році на фестивалі в Сопоті Магомаєв отримує I премію, а в Каннах - «Золоту платівку». Він - яскравий приклад того, що якщо співак має класичну освіту - вона стає основою, так званою платформою для подальшого розвитку. Маючи саме такий «старт», виконавець може охоплювати будь-які різновиди вокального мистецтва. Муслім Магомаєв був улюбленцем всіх прошарків суспільства. Він блискуче виконував оперний та естрадний репертуар.

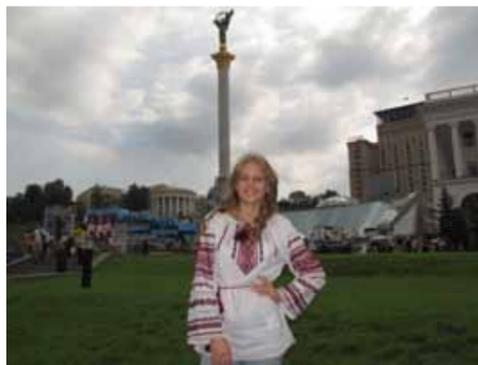
Ще один представник високого вокального мистецтва, син нашої української землі - Дмитро Гнатюк. Радянський оперний співак, театральний режиссер, педагог, герой України. Він з дитячих років мріяв про співочу кар'єру і ця мрія здійснилася. Головна його відмінність, на мій погляд, це те, що він співає, насамперед, душею та серцем. Також він режисер багатьох оперних постанов, таких як: «Наталка-Полтавка», «Тарас Бульба», «Запоро-

жець за Дунаєм». Його особистість - скарб нашого народу. Саме для його голосу написано багато класичних творів композитором Олександром Білашем, зокрема пісню на слова Дмитра Павличка «Два кольори».

Підсумовуючи сказане, я все ж таки впевнена, що класична музика, оперний спів повинні бути на одному рівні з іншими жанрами музичного мистецтва та займати почесне місце в серцях людей сучасного суспільства, а особливо - нашого молодого покоління, яке творить майбутнє держави!

Даша АКУЛОВА, учениця 10 класу, середньої школи №46.

• З листів до редакції

Дорогий редактор!

Дякую за знімки сучасної нашої молоді. Вона дуже різниться від колишніх комсомольців, які не вміли відпружитися. Вони хотіли все показати, що вони бойові, в обороні комунізму, знають історію партії, філософію Канта, догматику Маркса, писання Леніна, та захоплюватися програмою Сталіна, дивитися на портрети Сталіна, Молотова, Ворошилова, Будьонного - та кричати «ура, ура, ура». Я будучи 10-ти -літньою коротенькою в Ковелі від січня до половини квітня - це запам'ятала. Ніхто не міг бути свobodним, всі мали бути в постійному наступі на невидимого ворога серед свого народу. Боялися говорити, я це досі спостерегаю по моїх друзях в Україні, що повністю пережили Советський союз, вони бояться говорити, в них закорінений страх. А молоді народилися, або мали по 5 до 8 років, як все змінилося, вони перейшли зміни в шкільництві. І звичайно це є відрядно...

Любов ВАСИЛІВ – БАЗЮК, (Торонто, Канада).

У НГУ відкривається заочна філія Лондонського університету

Дев'ятнадцятого грудня в ІА «Мост-Днепр» відбулася прес-конференція на тему відкриття заочного філіалу Лондонського університету в НГУ, у якій взяли участь проректор з міжнародних зв'язків НГУ, професор, член ради МВА Олександр Миколайович Шашенко, директор Інституту економіки, професор НГУ Олександр Шаров і завідувача відділом міжнародних освітніх проектів, доктор економічних наук Марина Пашкевич.

Глобалізація освітнього простору в Україні та світі стосується і технічної, і гуманітарної сфери. «На базі нашого університету ми вже організували дві програми, які дозволяють об'єднати український і міжнародний освітній простір. Це програма MBA з підготовки магістрів в управлінні бізнесу Франклін-університету і програма з підготовки бакалаврів бізнес-адміністрування Лондонського університету BscBA», - зазначив Олександр Шашенко.

Марина Пашкевич повідомила, що в НГУ відкрився єдиний в Україні Центр підтримки студентів, що вступили до Лондонського університету і Франклін-університету в США.

«Програми з бізнес-адміністрування Лондонського університету BscBA і Франклін-університету в США - це можливість для українських студентів інтегруватися у

світовий освітній простір. Беручи участь у програмах цих університетів, наші студенти отримують юридичний статус студентів іноземних вузів, а по їх завершенню - дипломи обраних університетів. Навчання відбувається на базі НГУ нашими та іноземними викладачами. У той же час саме Лондонський університет і університет Франкліна беруть на себе повну відповідальність за зміст освітнього процесу, і вони ж приймають іспити», - підкреслила вона.

Для того аби стати студентами, необхідно скласти іспит з англійської мови. За всіма подробицями можна звертатися у відділ міжнародних освітніх проектів Національного гірничого університету.

Олександр Шаров повідомив, що на базі НГУ відкрита унікальна програма MBA з підготовки магістрів в управлінні бізнесу.

«З вересня на базі університету відкрита унікальна програма MBA з підготовки магістрів в управлінні бізнесу. Така програма єдина в Україні. Випускники даної програми повинні сприяти розвитку бізнесу в Україні, особливо середнього і малого. Програма MBA Франклін-університету акредитована в США і її слухачі в Україні отримують не сертифікат або свідоцтво, а диплом американського університету. Навчання розраховане на 1,8 року. Всього 10 курсів, 8 тижнів кожен. Лекції читають американські викладачі. Вартість програми - \$ 12 тис», - зазначив він.

ІАЦ НГУ за матеріалами ІА «Днепр Пост».

• Пам'яті товариша

8 грудня виповнилося б 75 років Андрію Федоровичу КОЦЮБИНСЬКОМУ.

Але не судилося. Вже два роки як його не має поміж нас. Андрій Коцюбинський з самих початків був серед тих, хто готував «Бористен». Робив це з любов'ю і посвятою, працюючи фактично на громадських засадах. Він був працюючий, чесний, талановитий і правдивий. Можливо, що життя ніколи його не пестувало.

Мулярував на будовах України та Казахстану. Закінчив мовно-літературний факультет Київського державного педагогічного інституту (нині - Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова). Працював понад тридцять років у редакції павлоградської міськрайонної газети «Світло Жовтня» (пізніше - регіональна «Рідний край») відповідальним секретарем, заступником редактора та за сумісництвом фоторепортером та близько десяти років відповідальним секретарем-коректором в редакції газети «Лава» - органі Незалежної профспілки гірників України.

Постійний автор місцевої преси, а також газет «Сільські вісті» (гумор) та «Голос України» (фото), журналу «Перець», інших видань.

Лауреат премій ім. Івана Сокульського (2008), ім. Остапа Вишні (2010), переможець конкурсу ім. Миколи Лужанського «Шпигачки» (2010).

Член Національної Спілки журналістів України і Національної Спілки письменників України.

Писав українською мовою. Твори перекладено російською, білоруською та болгарськими мовами. Писав для дітей і дорослих здебільшого гумористичні твори.

Співавтор багатьох колективних збірок, серед яких - «Веселий вітряк» (1973, Дніпропетровськ); «Веселий ярмарок» (випуски №№ 1-5, 1983-1987, №№ 6,8, 1988, 1991, Київ); «Пригоди Івана-Сміхована» (1995, Дніпропетровськ), «Перепустка в безсмертя» (2005, Черкаси); «З ким сміється Україна» (2009, Київ); «Сяєво жар-птиці. Антологія літератури для дітей та юнацтва Придніпров'я (1883-2008)» (2009, Дніпропетровськ).

Автор книг «Березова каша» (Дніпропетровськ, 1976), «Троянди для

незнайомки» (Дніпропетровськ, 1982), «Весілля на Венері» (Київ, 1987), «Суніці з Вовчої галявини» (Київ, 1987), «Засекречений тайм» (Київ, 1992), «Хто сміється...» (Дніпропетровськ, 2002), «П'ята колона. Краплі гуси» (Дніпропетровськ, 2006).

Пам'ять про товариша ми назавжди збережемо у наших серцях.

БОРИСТЕНІВЦІ.

Довші роки серед симпатиків нашого видання відомий мистець з США Михайло Коргун. Талановитий художник-різьбяр народився у 1924 році в селі Яцини (нині село Пирятинського району Полтавської області). Під час Другої світової війни був вивезений до табору праці в Німеччині. По завершенні війни залишився на еміграції. У 1947 р. взяв участь і здобув 2-ге місце на організованій Міжнародною організацією в справах біженців при ООН мистецькій виставці в м. Амберг (Німеччина). У 1948 - разом із дружиною виїхав до Франції, в 1952 році - до США. Працював інструментальником на заводі, давав уроки писанкарства та різьблення по дереву при церквах, а від 1972 — у школах м. Трой. 1990 - заснував і оформив музей церкви св. Миколая в м. Трой. Його роботи — виточені на верстаті вази, декоративні тарелі, скриньки, барильця, келихи, речі хатнього вжитку тощо — експонувалися на багатьох виставках та фестивалях у США і Канаді. Після 1992 вони виставлялися також в Україні. Працює і як скульптор, творить барельєфи. Його праці зберігаються в музеях США (Лос-Анджелес, Філадельфія) та України (Київ, Полтава). Статті про методіку своєї творчої роботи друкує у спеціалізованих часописах (США, Велика Британія). Майстер вносив пожертви на підтримку Світового конгресу вільних українців, Української вільної академії наук та ін. організацій, фінансував видання «Словника митців Полтавщини» (2002), ж. «Народне мистецтво», підготовку до видання альманаху «Видатні постаті закордонного українства». Є членом Українського народного союзу, Спілки художників України, Спілки народних майстрів України. У 1989 організація «Національний вклад у мистецтво» (США) представила його до державної нагороди «Національна спадщина». Відзначений почесною грамотою організації «Нордїст Вудворкерс Асоційшен» (1995; США), має багато відзнак від президентів США. Нині мешкає у місті Олбани штату Нью-Йорк.

Власна інформація.

ТВОРЧІСТЬ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Іконостас у церкві св. Кирила місто Вудленд (Тексас).

Роботи які Михайло Коргун виготовляє за новою технікою – ліплення різнокольорового дерева. Ці роботи виглядають однаково, як ззовні, так і зсередини.

Ось такі чудові різьбярські писанки автор вчив виготовляти американці протягом більше як деадцяти років.

«Бразильські фотонотатки Фіделя Сухоноса»

Ось з таким кам'яним мистецьким витвором ми зіткнулися неподалік водоспаду Ігуасу.

Посольство України в столиці Бразилії виглядає солідно й не поступається амбасадам провідних держав світу.

На цьому фото подружжя Олени та Олега Василенків, незважаючи на те, що взяли за руки, знаходиться як це не дивно, у різних країнах. На мосту через річку Ігуасу, очевидно, доволі умовно, але проведено кольоровий кордон поміж Бразилією та Аргентиною. Отож, Олег стоїть на бразильському боці, а його дружина вже знаходиться в Аргентині.

Проплисти на такому човні по аргентинській частині річки Ігуасу коштує не так дорого. А вражень може від такої поїздки залишитися чимало. Хоч каймана нам не вдалося побачити, однак зустріти чимало тропічних цікавинок на своєму шляху ми таки змогли.

Такий відкритий, майже іграшковий потяг, на аргентинському боці привозить туристів до водоспаду Ігуасу.

Широкі розливи річки Ігуасу, з вічно зеленими деревами, вище від всесвітньо відомого водоспаду. За яких триста - чотириста метрів від цього місця вода летить в безодню, здіймаючи вгору міради бризок, більше схожих на туман, аніж краплі води.

ПРОВІДНИК СІРОЖУПАННИКІВ

Бойовий шлях організатора Сірожупанної дивізії та отамана повстанців на Лівобережній Україні Івана Перлика

Сірожупанниками неофіційно називали одне з визначних формувань Армії Української Народної Республіки. Вдягнені в стильні сірі жупани із золотими та срібними колосками на комірі, вояки цієї дивізії боронили Україну до кінця 1920 року. Чимало з них брало участь у Першому та Другому зимових походах. З'єднання організував непересічний старшина, герой російсько-японської війни Іван Перлик. Його доля донедавна залишалася невідомою, і тільки завдяки наполегливим пошукам у Галузевому державному архіві СБУ вдалося встановити кінець життєвого шляху головного сірожупанника.

ВІД РОСІЙСЬКОГО ГЕРОЯ ДО УКРАЇНІЗАТОРА

Іван Перлик народився 18 січня 1869 року в батьківській садибі на хуторі Сметанна Лоза Коломацької волості Валківського повіту Харківської губернії. Він походив із дворян, предки були офіцерами. По закінченні реального училища вступив до Казанського піхотного юнкерського училища, з якого був випущений прапорщиком і направлений до одного з полків, що дислокувалися на Сибіру.

Подробиці військової служби Перлика невідомі: попри всі зусилля, в архівах Росії не вдалося відшукати його послужний список. Збереглася інформація лише про те, що під час російсько-японської війни він здійснив якийсь незвичайний подвиг, за що був нагороджений орденом Святого Георгія 4-го ступеня. Цим орденом за всю ту неуспішну для Російської імперії війну було відзначено небагато – трохи більше ніж 300 генералів та офіцерів.

З інших видань

цем». Він став комендантом табору для полонених офіцерів у місті Йо-зефштадт, яке завдяки його зусиллям наприкінці 1917 року вдалося цілком українізувати.

ЗНАЙТИ ШЛЯХ ДО СЕРЦЯ КОЗАКА

Після укладення між Центральною Радою та країнами Четверного союзу Брестського миру командування австро-угорської армії прийняло рішення про формування з військовополонених-українців російської армії національної дивізії. Її організатором і начальником став підполковник Іван Перлик.

З'єднання створювалося у Володимирі-Волинському, що на той час перебував під контролем австро-угорських військ. Сюди з різних таборів полонених привозили національно свідомих вояків-українців, із яких комплектувалася 1-ша Козацько-стрілецька дивізія. Її уніформа – короткий жупан, штани та кашкетка сірого кольору, як знаки розрізнення на комірах нашивали петлиці з колосками пшениці. Завдяки цьому дивізія дістала неофіційну назву Сірожупанної.

Перлик енергійно опікувався формуванням свого з'єднання, яке прагнув якомога швидше перевести в розпорядження Центральної Ради. Його ад'ютант, пізніше відомий український графік Микола Бутович згадував: «Начальник дивізії підполковник Іван Перлик був непересічною вдачею людиною. На перший погляд, людина лагідної вдачі, ззовні мав вигляд українського степовика, з сірими очима й підстриженими вусами, як кремезний селянин від плуга. А насправді то був чоловік сильного характеру, упертий, завзятий та хоробрий... Знав добре Перлик психіку українського селянина й тому умів підійти до серця нашого козака. Умів до нього промовити...»

Доки тривало формування сірожупанників, влада в Україні перейшла до рук гетьмана Павла Скоропадського (29 квітня 1918-го). Однак тільки 20 серпня дивізію було передано в розпорядження Української Держави. На той час у ній налічувалося 230 старшин і 7050 козаків, 48 австро-угорських інструкторів-старшин і 176 інструкторів-козаків, 659 коней. З'єднання складалося з чотирьох піших полків, одного гарматного дивізіону, кінної та інженерної сотень. Спочатку Павло Скоропадський скептично поставився до особового складу дивізії, вирішивши, що він занадто соціалістичний, унаслідок чого було демобілізовано всіх вояків старшого віку. Станом на 29 серпня 1918-го у лавах сірожупанників залишилося тільки 3500 козаків. Дивізія отримала завдання охороняти державний кордон у районі Конотоп – Кролевець на Чернігівщині. Тут її чисельність і далі зменшувалася,

Коли навесні 1917-го в таборах військовополонених російської армії в Австро-Угорщині стали організуватися українські культурно-просвітницькі гуртки, Іван Перлик одним із перших офіцерів пристав до національного руху. Як згадував потім один зі старшин: «З початком українського руху Перлик поставився до справи дуже ґрунтовно: наказав дати йому якнайбільше матеріалу з українознавства, замкнувся на кілька днів у кімнату, а коли вийшов, то вже був добре національно обізнаним україн-

в результаті чого у вересні 1918-го в ній налічувалося лише 600 вояків-добровольців. Таке несподівано підозріле ставлення гетьмана до сірожупанників страшенно обурило Івана Перлика, який згодом був змушений піти зі своєї посади і більше до дивізії не повернувся.

Коли в листопаді 1918 року спалахнуло протигетьманське повстання, він планував приєднатися до військ Директорії УНР. Та події змінювалися з калейдоскопічною швидкістю, і вже на початку січня 1919-го Харківську губернію з боєм зайняли червоні війська.

ПОВСТАНСЬКИЙ ОТАМАН ЛІВОБЕРЕЖЖЯ

Будучи опозиційно налаштованим до більшовиків, Іван Перлик на початку 1920 року заснував у своїй волості на Харківщині так звану Таємну трійку – українську підпільну організацію, яка проводила агітацію проти радянської влади, здійснювала терористичні акти проти її активістів, намагалася організувати партизанські загони та зав'язати контакт з іншими отаманами Лівобережної України. Кілька повстанських отаманів (Крюк, Левченко та ін.), які діяли на території Харківської та Полтавської губерній, погодилися визнати формальну зверхність підполковника. У результаті Перлик став іменувати себе отаманом повстанців Лівобережної України, а щоб чекісти не дізналися його справжнє ім'я, взяв собі псевдонім Гнат Ратиця.

Вже у 1920-му загони отаманів Соловейка (ад'ютанта Перлика), Крюка та Кравцова, які безпосередньо підлягали Гнату Ратиці, стали активно тероризувати органи більшовицької влади в районі містечка Валки, селищі Ков'яги, Коломак, Чутове тощо, які містяться на шляху поміж Полтавою та Харковом. Сам Перлик писав різні маніфести, котрі підпільно друкували та розповсюджували на найбільших залізничних станціях.

Повстанці з Полтавщини уважно стежили за боротьбою Армії УНР проти червоних на Поділлі та діяльністю махновських загонів на Катеринославщині й Донбасі. Але і ті й ті незабаром зазнали поразки. Армія УНР та залишки махновців були змушені інтернуватися в Польщі та Румунії.

За таких умов отаман повстанців Лівобережної України Гнат Ратиця склав маніфест, у якому повідомив населення, що збирається добровільно прийти до ЧК, щоб розпочати з більшовиками переговори про «мирне врегулювання» селянського питання. 2 травня 1921 року він з'явився в Полтавську губернську ЧК, де був одразу заарештований. Вочевидь, більшовики лише поглузували над Перликом, та з огляду на загрозу з боку його загонів почали вести фіктивні перемовини з ад'ютантом Ратиці – колишнім старшиною Армії УНР Дмитром Боровиком (Богдан

Соловейко), який перебував у селі Іскрівка. Утім, недовго. У ніч із 3 на 4 червня 1921-го радянський загін із Чутового влаштував на нього засідку. Той, не бажаючи здаватися, чинив завзятий опір, однак був застрелений у нерівному бою.

У відповідь повстанський загін здійснив напад на Чутове. Кіннота (21 вершник) обійшла населений пункт із півдня, а піхота – 13 підвід із 45 вояками – пішла в наступ із півночі. Та більшовики чекали на появу повстанців: на дзвіниці влаштували пункт спостереження, з якого й надійшло повідомлення про наближення партизанів. Керівник чутівського волвиконкому зі своїми підлеглими, міліціонерами та іншими функціонерами замкнувся в колишньому Дитячому палаці поміщика Дурново. Перевага була на боці повстанців, і бій мав би закінчитися на їхню користь, але незабаром отамани дістали інформацію, що з боку Полтави йде численна підмога. Відтак довелося відступити. Після невдалого нападу на Чутове партизани під керівництвом отаманів Крюка та Кравцова продовжили боротьбу проти більшовиків на сході Полтавщини. Їхня подальша доля достеменно невідома.

У КАМЕРІ СМЕРТНИКІВ

У зв'язку з нападом на Чутове Полтавська губЧК почала проводити масові обшуки та арешти осіб, пов'язаних із повстанським рухом. Справжніх партизанів затримати не вдалося, та було арештовано чимало їхніх найближчих родичів. У Чутовому також виявили й схопили колишнього сотника Армії УНР Олександра Пліського, якого вважали (можливо, безпідставно) посланцем від Партизансько-повстанського штабу Юрка Тютюнника.

3 листопада 1921-го в Полтаві відбулося засідання колегії губЧК, на якому розглядали справу підполковника Перлика, сотника Пліського та інших арештантів. 17 із них було винесено смертний вирок, ще один помер під час слідства, трьох позбавлено волі на три роки ув'язнення.

16 засуджених, включаючи Пліського, стратили вже наступного дня. Іван Перлик ще деякий час перебував у камері смертників: йому пропонували написати покаяння. Адаже маніфести Гната Ратиці були широкі відомі в Полтавській та Харківській губерніях, і його здачу в руки радянської влади можна було зручно використати в пропагандистських цілях. Однак старий підполковник-сірожупанник з обуренням відкинув ці пропозиції і був страчений у Полтаві 25 листопада 1921 року. Зі смертю Гната Ратиці боротьба проти більшовиків на Лівобережній Україні не припинилася. Останні українські повстанські загони радянській владі вдалося ліквідувати лише у 1923-му.

Журнал «Тиждень» (м. Київ).

Народні прикмети

ГРУДЕНЬ

Якщо зима не настала в грудні і січні, то вона не настане до 10 лютого. Снігурі прилетіли в грудні - зима буде суворою. Хлібородність - перед суворою зимою.

Зима морозяна, з великим снігом віщує гарний врожай хліба.

Від заморозку до зими - місяць.

На полях сніг хвилястий - будуть хліба рясні.

Зима не настала, доки не встановиться сання дорога.

Дощова зима - ознака неврожайного року.

Взимку надходять хмари з півночі - потепліє.

Зима малосніжна - літо посушливе. Взимку сухо й холодно - влітку сухо й жарко.

Якщо взимку вітер подув з півночі - буде дуже холодно, зі сходу - на мороз. Багато снігу намете - багато хліба прибуде.

Сніг на полях - зерно в засіках.

Зима по коліна - бути врожаєві.

Якщо взимку сніг лягає рівно - літо передбачається сухе; якщо гребенями, то вологе.

Зима снігова - літо дощове, взимку хуртовина і влітку негода.

Зима багата на сніги й ожеледицю - на гарний врожай.

Якщо грудень сухий, то буде довга суха весна і сухе літо.

Як у грудні сніг заляже, то у серпні жито виляже.

Сніг на полі лежить пагорбами, хвилями - на врожай жита.

Якщо на початку зими йде сильний сніг, то на початку літа падатиме сильний дощ.

Паморозь - провісниця снігопаду.

Якщо спекотним був липень, то грудень буде морозяним.

Перший сніг щільний і мокрий - на вологе літо, сухий і легкий - на сухе.

Якщо снігопад припиниться після полудня або ввечері без прояснення неба - на завтра знову чекай снігу.

Чистий блакитний колір неба взимку - ознака стійкої ясної погоди.

Синиці починають зранку пицати - вночі буде мороз, а ховаються під дах - на хуртовину.

Кіт шкрябає підлогу - на вітер і завірюху, дере стіну - на негоду, лежить червцем догори - на відлигу, згорнувся в клубочок і вткнувся писком в лапки - на мороз.

Галки збираються великими зграями і сильно кричать - на ясну погоду і мороз.

● Не підлягає забуттю

Флорида відзначила 80 річницю Голодомору – Геноциду

В неділю, 8-ого грудня, ц.р. українська громада південно-західної Флориди гідно відзначила 80-ті роковини великої трагедії українського народу—Голодомору-Геноциду 1932-33 рр. Заходами Громадського Комітету вже напередодні цих роковин було виготовлено і виставлено велику дошку (billboard) про Голодомор-Геноцид 1932-33 рр на автостраді (US 41 & Toledo Blade) в Норт-Порті, яка видніла на протязі цілого місяця листопада. Було подано інформації про Голодомор-Геноцид до американських місцевих газет North Port Sun та Venice Herald Tribune, які помістили дописи про це. Також було інтерв'ю на тему Голодомору з Дарією Томашоскою та Нелею Лехман на телевізійному каналі ABC.

Громада Норт-Порту підтримала пропозицію 56 Відділу СУА писати листи до сенаторів Флориди, щоб американський сенат визнав Голодомор 1932-33 рр. Геноцидом. Листи до сенаторів були вислані від членів Союзу Українок Америки, Українського Релігійного і Культурного Осередку ім. св. Андрія та Українського Американського Клубу.

В неділю, перед жалібною академією, була відправлена соборна панахида-реквієм за душі померлих з голоду 10 мільйонів українського народу. Участь взяли члени всіх українських громадських організацій. Опісля всі перейшли до прицерковної залі, де відбулася святочна програма. Після внесення прапорів, ветерани поклали терновий вінок на символічну могилу, а Об'єднаний Хор під диригентурою Люби Інґрем, виконав «Отче Наш». Почулися сумні слова з поеми «Коса голодомору» Олександри Сумарук:

*Кружляло гайвороння над лугами,
Над ямами, де, може, билась
ще серця,
І йшла напівкругами над полями
Коса Голодомору без кінця.
Косила та коса не хліб, і не отаву,
Бо Сталін вже забрав останній
колосок,
Косила і косила без увагу
Усіх: старих, малих і діточок.
Косила і косила, і складала
На драбинясті прадідні вози,
Косила-не зважала і не розбирала
Ні віку, ні таланту, ні краси.*

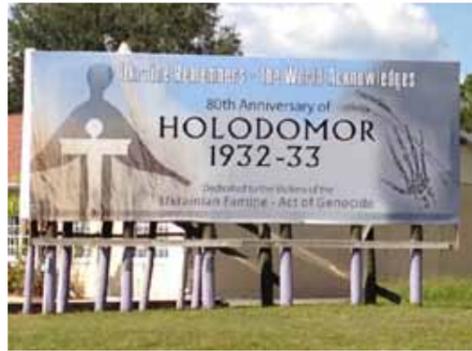
Спомини очевидців Голодомору: Олексія Литвинського (Вінницька обл.), Ганни Сухенко (Вінницька обл.), та Марії Пастроми (Полтавська обл.), з великим почуттям і переживанням читала Леся Попель.

Було представлено очевидців Голодомору, які проживають на Флориді: Галину Король (родом з Полтавщини), Леонід Кучер (родом з Хмельниччини), Василя Кушніра (родом з Вінниці) та Миколу Тарана (родом з Харківщини). Їм було подаровано чорну стрічку з жетоном 80-річчя Голодомору.

Ведуча програмою, Віра Боднарук представила суддю Богдана Футея, який виголосив святочне слово. Суддя Богдан Футей займає посаду Судді Федерального Суду Претензій США. Він є учасником різноманітних програм розвитку Верховерства Права та Демократизації. Суддя Футей був радником Робочої Групи з розбудови проекту Конституції України та Верховної Ради України. Він також був спостерігачем під час усіх парламентських виборів в Україні та усіх президентських виборів. Він є автором численних статей на тему судової практики та отримав багато нагород у ділянці правосудства.

Присутні у залі із захопленням слухали слова судді Футея про правові підстави, які визнають трагедію Голодомору 1932-33 рр. – Геноцидом відповідно до міжнародного права, конвенцій та стандартів встановлених для відповідальності за злочини проти людства.

Орест Лазор виконав на фортеп'яні «Похоронний Марш» комп. Вербицького та власний твір «Пісня без слів», присвячений жертвам Голодомору. Сольо «Видиш

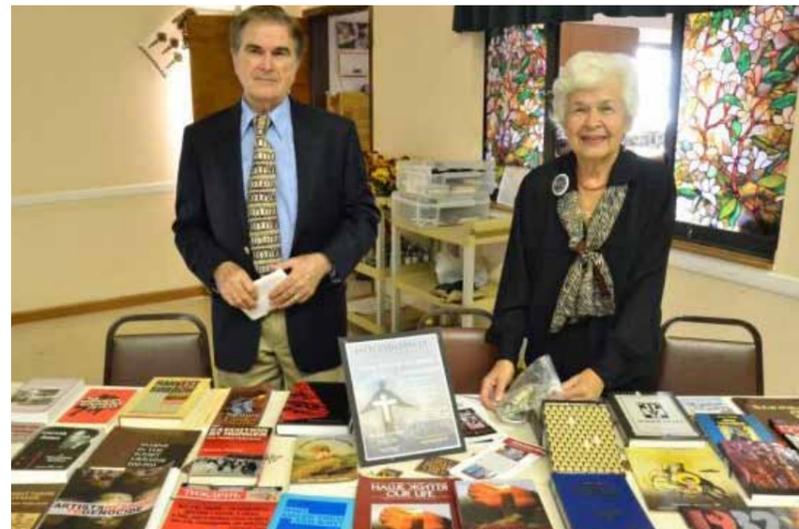

Брате Мій» виконав др. Володимир Король. А З'єднаний Хор на закінчення програми виконав «Боже Великий Єдиний» та «God Bless America». На вияв солідарності з українським народом, який вийшов на майдани України за приєднання до Євро-Союзу, присутні відспівали гімн України.

На святочно прибраних столах члени Громадського Комітету приготували символічний голодний обід: кусочок житнього хліба з краплею меду та горнятку чаю. Присутні мали нагоду оглянути книжки про Голодомор 1932-33 рр на українській та англійській мовах, а також оглянути на карті України місцевості, де встановлено пам'ятники жертвам Голодомору. Цю виставку підготувало Товариство Української Мови.

Великий успіх відзначення Голодомору-Геноциду 1932-33 рр. завдячується членам Громадського Комітету, а особливо Ромі Гуран, Дарії Томашоскій, Вірі Боднарук, Лесі Попель, Ліді Бойко, Клярі Шпичці, Євгенові Томашоскому, Анн-Мері Суслі, Галі Лісничій, Одарці Горбачевській, Володимирові Шпичці, Богданові Боднарукові, Любі Інґрем та членам Об'єднаного Хору.

**Віра БОДНАРУК,
заступник голови
Громадського Комітету.**

**Одарка ГОРБАЧЕВСЬКА та Богдан БОДНАРУК
при виставці книжок.**

● Християнська сторінка

ІСУС ХРИСТОС І ЗАМОЖНИЙ ЮНАК

Євангеліє від Матвія (19, 16-22).

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в п'яті сьє“, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо“ у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмоскові 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

У Євангелії є сумна оповідь про юнака, якого Господь покликав стати апостолом, а той відмовився. Велика честь, велика радість, велике служіння - усе лежало перед цим юнаком. Але він відійшов від Спасителя, сумно схиливши голову. Але ж у його душі щось було, щось тривожило його, він був гарною людиною, чесною, добропорядною, він дотримувався заповідей. Мабуть, він піклувався про бідних, оскільки був заможним. Але він відчував, що цього замало, що треба зробити ще якесь зусилля, ще один крок. Чи вірно він розумів? Звісно, вірно. Але він не спромігся зробити цей крок, оступився і ніби хитнувся назад.

У Святому Письмі є грізні слова Господа. Звертаючись до тих, хто не робить цього кроку, Спаситель говорить: «Ти не холодний і не гарячий», байдужий, холодний серцем. І зараз ми маємо замислитись: можливо, і нам треба зробити цей крок? Тому що ми маємо благодать Божу, віру Христову, істину євангельську. А все ж час-то йдемо життям понури й сумні. Часто нам все видається одноманітним, майже нудним. І ми перетворюємося на того, хто не холодний і не гарячий.

Усі ми, хто тут зібрався, можемо вважати себе віруючими людьми. І взагалі більшість людей світу так чи інакше вірять. Але Господь чекає від нас більшого. Він чекає навернення серця до Нього. І якщо цього кроку не зробити, так і залишишся не холодним і не гарячим, байдужим, що без сенсу крокує життям. Ми приходимо до храму, а серце наше залишається кам'яним. Ми відкриваємо Слово Боже, а слова пролітають повз нас. Нас гнітить туга і сум, тому що ми не холодні, не гарячі, а потрібно зробити ще один порух серця. «Тому що, якщо не навернетесь, - говорить Господь, - то не ввійдете до Царства Божого». Ось правда про наше життя. Можна залишитись до кінця своїх днів з ярли-

ком християнина і жити сірим, бездарним, понурим, нікчемним життям.

А життя ж бо має для усіх нас бути святом, подвигом, горінням - у кожного на своєму місці, нехай маленькому, непомітному.

До Москви приїхала одна черниця з далекої Індії. Ще дівчиною, а родом вона з Албанії, вона мріяла стати проповідником Слова Божого серед поган. І ця мрія привела її до Індії, де вона оселилася в монастирі й прийняла ім'я Тереза. Там вона молилась, як усі черниці, брала участь у богослужінні, співала, працювала на кухні. Але вона не могла залишитись в монастирі, тому що мала палке серце. Коли їй доводилося виходити на вулиці Калькути, великого міста, де був монастир (він і тепер там стоїть), вона бачила десятки безпритульних, голодних людей, які вмирили просто на асфальті, дітей, яких викидали батьки-злидарі і вони там тинялися серед кішок і мавп.

І ця юна черниця усвідомила, що не може спокійно молитися за стінами свого монастиря, якщо хоче бути служительницею Христа Спасителя. З великими труднощами вона виблала у церковного начальства дозвіл вийти зі стін монастиря й оселитися в нетрях - брудних, страшних, наповнених покидьками, біднотою, людьми, нижчими за жебраків. Спершу вона присвятила себе конаючим. Ось вона бачить - чоловік помирає, вона його з допомогою людей переносила до хатини, обмивала, молилася над ним, хоча це був язичник, і випроваджувала у вічну путь.

Господь благословив її починання. У неї знайшлися послідовники, їм допомагали, люди з інших країн надсилали кошти. І сьогодні ці черниці з'являються в усіх куточках землі, де є біда, де вбивають, калічать, де во-

ють, де катастрофа. Вони не мають нічого, вони самі бідні: біла чернеча одіж, похідне ліжко, яке можна покласти до торби, і кілька необхідних речей - усе їхнє майно. Але як живеться цим людям, котрих чекають, мов ангелів, скрізь, де вбивають? Як їм живеться? Вони все віддають людям. Звідки вони черпають сили?

Ця жінка, якій присуджено міжнародну премію Миру, виступила в Москві, побувала в Чорнобилі. Вона хотіла бачити наше життя. Вона говорить, що найголовніше, що несуть вона і її сестри - це любов. Світ вже давно озвірів, люди стали жорстокими і єдине, що може їх врятувати, - це навернення до євангельських заповідей, до любові.

Звісно, таке служіння - це подвиг. Ми скажемо: «Ну хто ж із нас здатний на таке?» Але у кожного є своє покликання, у кожної людини знайдеться, що робити, але перше, що необхідно - це повернутися до Господа. Увірувати ще раз, навернутися ще раз, закликати на себе благодать Божу ще раз, звернутися до Духа Божого і збагнути, що без Нього життя немає, навернутися усім серцем, усім еством, полюбити Господа до кінця. Це буде не сліпий фанатизм, не те, що робить людину безумною, озлобленою, глухою до слів інших людей, це буде та віра, яка сіє у серці любов Христову.

І ви будете щасливі. Хворі і старі, ви однаково будете щасливі, тому що з вами буде Господь. Після багатьох невдач у житті, ви все ж будете щасливі, тому що з вами буде Господь. Несучи великі труди, маючи важкі переживання в родині, на роботі, ви все ж будете щасливі, тому що з вами буде Господь. Ось що тільки треба: помоліться ж про те, щоб Господь поклав до вашого серця Дух, любов до Нього й готовність цілком Йому належати. Господь сказав: «Усе, що ви попросите в ім'я Моє, Я зроблю». А це найбільший дарунок - Віра і Любов, які народжують Надію!

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір щонеділі о 21:30, на першій програмі Українського радіо.

ПРОВІДНИК РУБРИКИ:
завідувач красзнавчим відділом Дніпропетровської
обласної універсальної наукової
бібліотеки імені Первоучителів слов'янських
Кирила і Мефодія - пані Ірина ГОЛУБ

КАЛЕНДАР історії ріднокраю

14 грудня – 115 років тому (1898 р.) у Катеринославі народилася Катерина Йосипівна Новик, видатний український геолог і палеоботанік.

НОВИК Катерина Йосипівна

Наша видатна землячка Катерина Йосипівна Новик, відомий вчений-палеоботанік, випускниця Катеринославського Інституту народної освіти. Народилася вона 14 грудня 1898 р. у м. Катеринославі, за одними даними, у родині робітника-металурга, за іншими – службовця. Цей момент ще потребує уточнення, але непрямым свідченням на користь останньої версії є те, що вона закінчила Катеринославську гімназію (1917). Справа в тому, що у 1887 р. спеціальним циркуляром міністра Делянова було знову введено станове обмеження на прийом до гімназій. Циркуляр цей був схвалений імператором і став на заваді вихідцям із незаможних станів. Цікаво, що свого часу від цього постраждав К.І. Чуковський, якого відповідно до положень указу виключили з одеської гімназії.

З іншого боку, це могла бути Маріїнська гімназія, оскільки в статтях про К.І. Новик повідомляється, що після закінчення гімназії дівчина працювала вчителькою. Право працювати вчителькою давало закінчення спеціального додаткового восьмого класу жіночої гімназії, випускниця якого отримувала диплом домашньої вчительки. Тож можна думати, що К.І. Новик мала відповідну педагогічну освіту.

З відкриттям Катеринославського університету у 1918 р. Катерина стає його студенткою. В багатьох нарисах, присвячених її життю, вказується, що вона була студенткою природничого відділення Катеринославського інституту народної освіти. Але це можна віднести вже до періоду її навчання у 1920–1923 роках, коли університет було перейменовано на Інститут народної освіти. А починала вона навчатися, ймовірно, на природничому відділенні фізико-математичного факультету Катеринославського університету.

Після закінчення інституту деякий час працювала вчителькою природознавства в середній Трудовій школі № 2 м. Дніпропетровська, де викладала природознавство та хімію. У 1928 р. закінчила аспірантуру при науково-дослідницькій кафедрі геології Дніпропетровського гірничого інституту. За іншими даними, вона одночасно працювала в школі й вчилася в аспірантурі. За історіографічними матеріалами до 1929 р. К.І. Новик працювала в ДГІ. Надалі – науковим співробітником в Українському геологічному тресті (УГТ), а пізніше – в Українському геологічному музеї в Києві. Але мабуть все-таки це був не УГТ, оскільки на той час в Україні діяв Український геолого-розвідувальний трест (УГРТ), який у 1932 р. був реорганізований в Український геолого-гідрогеодезичний трест (УГГТ). І тільки у 1935 р. він був перейменований на Український геологічний трест (УГТ) при Головному геолого-гідрогеологічному управлінні Наркомважпрому СРСР. Але тоді К.І. Новик вже не працювала в цій організації. З 1934 р. і до останніх днів свого життя К.І. Новик працювала в Інституті геологічних наук АН України. Вона зробила значний внесок у формування колекцій Геологічного музею АН України.

Основними напрямками її досліджень на той час було вивчення кам'яновугільної флори Донецького басейну, Дніпрово-Донецької западини, Північного Кавказу. А також вивчення та стратиграфічне розчленування порід кам'яновугільної системи Донецького басейну. З 1934 по 1939 роки вона очолювала кабінет Донбасу при Секторі палеонтології та стратиграфії ІГН АН України. Вчений ступінь кандидата геологічних наук без захисту дисертації їй було присуджено у 1936 р. Наступного року вона взяла участь у роботі Міжнародного геоло-

гічного конгресу (Москва). Поступово її дослідження розширюються і охоплюють Європеїську частину СРСР. Вона вціліла за часів репресій, коли з інституту було репресовано немало вчених і продовжила наукову діяльність вже в Уфі, куди евакуювали ІГН АН України.

У 1943 р. К.І. Новик успішно захищає докторську дисертацію за темою: «Флора і стратиграфія кам'яновугільних відкладень Кальміус-Торецької котловини Донецького басейну». Науковці відзначають, що у своїх працях вона описала за родами та видами надзвичайно багато представників викопної флори. Зокрема тільки у докторській дисертації вона описала понад 162 такі викопні рослини як насіння папороті, членистостеблові, плаунові.

З березня 1944 р. після повернення з евакуації К.І. Новик активно працює над відновленням діяльності геологічного музею на посаді його директора. На цій посаді вона перебувала до 1946 р.

Надалі географія її наукових інтересів поширюється на тільки-но відкритий Львівсько-Волинський кам'яновугільний басейн, на північний Кавказ. Вона та Т.А. Іщенко висловлюють думку про наявність значної кількості видів кам'яновугільної флори Львівсько-Волинського басейна, що було підтверджено подальшими дослідженнями їх послідовників.

Її дослідження набули визнання, що знайшло підтвердження обранням вченої членом-кореспондентом АН УРСР (1951).

У подальшому за її авторством та у співавторстві вийшла низка монографій: «Каменноугольная флора Европейской части СССР» (1952), «Каменноугольная флора восточной части Донецкого бассейна» (1954), «Фауна и флора каменноугольных отложений Галицко-Волынской впадины» (1956), «Раннекаменноугольная флора западной части Донецкого бассейна» (1968), «Закономерности развития каменноугольной флоры Юга европейской части СССР» (1974), «Флора и фитоценология верхнего карбона Северного Кавказа» (1978) тощо. Її висновки щодо наявності певних флористичних регіонів (провінцій) та шляхів розповсюдження флори в напрямку Донецького басейна отримали визнання в науковому світі.

За даними І.М. Шихненка «у 1950–1970-х роках вчена працювала завідувачкою відділу стратиграфії та літології палеозойських відкладів ІГН АН УРСР, приймаючи участь у Міжнародному геологічному конгресі в Данії, Міжнародному конгресі з історії науки та Міжнародному конгресі з стратиграфії та геології карбону в Москві, очолювала геолого-географічну секцію товариства «Знання», а також працювала в Українському палеонтологічному товаристві».

Надзвичайно цікавим напрямом її наукової діяльності була історія геології. Раритетною зараз є монографія «История геологических исследований Донецкого каменноугольного бассейна (1700–1917)», написана нею у співавторстві з В.В. Пермяковим і К.О. Коваленко (1960), в якій на надзвичайно широкій джерельній базі розглянуто історію геологічних досліджень Донецького басейну, його промислового освоєння. Надана надзвичайна цінна інформація щодо окремих дослідників Донбасу та підприємців. Ця книга є безцінною для істориків науки і техніки, звагалі для історичної науки. З іншого боку, без неї не може обійтись і фахівець-геолог, оскільки там

детально викладено й основні геологічні результати вивчення карбонів угілля Донецького басейну.

Історія геологічних наук завдячує К.І. Новик та її статтям про відомих геологів. Таких зокрема як М.Д. Залеський, Б.І. Чернишов, А.М. Криштофович, Л.І. Лутугін та інших. Між іншим, А.М. Криштофович, уродженець м. Павлограда Катеринославської губернії, був визначним палеоботаніком, справу якого продовжила К.І. Новик. Є у К.І. Новик й інші праці з історії геології, зокрема з історії палеоботаничних досліджень в Україні, історії ІГН АН України, статті присвячені іншим видатним вченим тощо.

К.І. Новик підтримувала наукові контакти з багатьма відомими вченими. Серед

її дописувачів – відомі геологи М. Нейбург, О. Ейнор та інші. Серед вихованців палеоботаничної школи К.І. Новик три доктори та десять кандидатів наук. Її наукова діяльність неодноразово відзначалася державними та відомчими нагородами.

Пішла з життя Катерина Йосипівна 1 листопада 1984 р. Наша співвітчизниця залишила по собі й добру пам'ять, і низку значних наукових праць, і колектив своїх вихованців, який надалі продовжував справу, розпочату нею в Інституті геологічних наук АН УРСР.

ЛІТЕРАТУРА:

Новик Е.О. История геологических исследований Донецкого каменноугольного бассейна (1700–1917) /

Е.О. Новик, В.В. Пермяков, Е.Е. Коваленко. – К.: Изд-во АН УССР, 1960. – 532 с.

Новик Е.О. Каменноугольная флора Европейской части СССР. Т. 1. / Е.О. Новик. – М.: Изд-во АН СССР, 1952. – 468 с.

Новик Е.О. Закономерности развития каменноугольной флоры Юга европейской части СССР / Е.О. Новик. – К.: Наукова думка. – 140 с.

Новик Е.О. Флора и фитоценология верхнего карбона Северного Кавказа / Е.О. Новик. – К.: Наукова думка, 1978. – 164 с.

Березина З., Бодрова Г. Жінки Радянської України – активні будівники комунізму. – К.: Держполітвидав УРСР, 1954. – С. 76–77.

***

Історія становлення Геологічного музею // Геолог України. – 2012. – № 1–2.

Іщенко Т.А. Життя, віддане науці. До 75-річчя з дня народження К.І. Новик // Рідна природа. – 1974. – № 1. – С. 30–31.

Новик Катерина Йосипівна 14.XII.1898 – 1.XI.1984

Сатулла Е. Разведчица недр // Работница. – 1939. – № 28. – С. 18.

Новик Катерина Йосипівна // УРЕС. – 2-ге вид. – К., 1987. – Т. 2. – С. 533.

Шихненко І.М. Фонд К.І. Новик Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: структура та склад документів.

Варфоломій САВЧУК.

ЗНАМЕНИТИЙ У СВІТІ, НЕЗНАНИЙ У РІДНОМУ МІСТІ

29 грудня – 110 років тому (1893 р.) у с. Кам'янському (тепер м. Дніпродзержинськ) народився всесвітньо відомий графік Роберт Антонович ЛІСОВСЬКИЙ.

Батько Роберта, інженер Антон Карлович Лісовський, з німецького роду, працював обер-майстром на водокачці Дніпровського заводу в Кам'янському. Мати – також німкеня, зі шляхти – Юлія фон Анзер займалася вихованням дітей, яких у родині було п'ятеро: Роберт, Борис, Володимир, Олена та Матильда. Глава сім'ї Антон Карлович належав до людей високоосвічених і культурних, у його домі була багатюща бібліотека, як технічної літератури, так і творів світової класики. Гідне місце займали книги українських авторів, серед них і зачитана до дір, прекрасно ілюстрована праця Аркаса «Історія України-Руси». Німецька родина Лісовських полюбила свою другу батьківщину – Україну, вивчаючи історію, культуру, побут народу. Це почуття любові до України Роберт проніс через все своє життя.

Закінчивши в Кам'янському початкову школу, Роберт продовжив навчання в Миргороді, де на той час була широко відома промислово-художня школа ім. М. Гоголя. Тут, отримуючи середню освіту, Роберт учився у відомого українського художника-патріота Опанаса Сластіона, який прищепив молодому учневі любов до українського орнаменту, рисунку, пояснював особливості українського мистецтва. В 1917 році в Ки-

Символіка українського молодіжного руху «Пласт» - робота Роберта Лісовського.

єві відкрилась Академія Мистецтв, і Роберт переїхав до столиці України. Спочатку він вивчав монументальний живопис у класі Михайла Бойчука, а пізніше перейшов до класу графіки Георгія Нарбута. Обидва майстри, справжні патріоти України, виховували в учнів у душі любові до своєї батьківщини.

У бурхливі роки боротьби за незалежність України в Києві вийшов збірник віршів молодого поета Павла Тичини «Сонячні кларнети». Допитливий читач міг довідатися, що автор яскравої обкладинки книжки – Роберт Лісовський. Це була перша опублікована робота майбутнього всесвітньо відомого графіка.

Так трапилось, що під час підписання Брестського миру Роберт Лісовський перебував за кордоном і повернутись в Україну йому не вдалось.

Його талант графіка визнавався на Заході, кращі видавництва світу замовляли йому ілюстрації. Для Польщі він виготовив ескізи грошових знаків. На замовлення врядив

Логотип всесвітньовідомої авіакомпанії «Люфтваганза» авторства Роберта Лісовського.

різних країн робив рисунки поштових марок.

Симпатії Роберта Лісовського були на боці тих українських патріотів, які боролися за створення самостійної незалежної Української держави. Роберт виготовив герб ОУН, зробив обкладинку для журналу «Визвольний шлях», за його ескізом виготовлено пам'ятник прославленому полковникові ОУН Євгену Коновальцю. В Німеччині Лісовський виграв конкурс з розробки емблеми відомої авіаційної фірми

«Люфтваганза», яка використовується й досі.

Життя великого графіка обірвалося 28 грудня 1982 року в Женеві. На батьківщині в Дніпродзержинську особистість Роберта Антоновича Лісовського практично невідома. Лише в останні роки завдяки керівництву Музею історії міста Дніпродзержинська, котре влаштувало виставку робіт видатного земляка, виходить з небуття ім'я того, ким по-справжньому славиться місто.

Олександр СЛОНЄВСЬКИЙ.

ЛІТЕРАТУРА:

Учень Нарбута і Бойчука // Мандрівки старим Кам'янським: Книга про минуле Дніпродзержинська / М.Чабан. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2004. – С. 126–131.

Яцук Г. Лісовський Роберт Антонович. Пророк в чужом отечестве // Слоневский А., Мороз О. История в лицах, или Портретная галерея Каменского-Днепродзержинска. Новеллы и очерки. Дніпропетровськ: Пороги, 2011. – 46–47.

ПЕРЕЖИЛИ МИ, СЛАВА БОГУ, 2013-Й!

Хоча не вірю забобонам, але передодні минулого року були тривожними, навіть трагічними. Не хочеться згадувати погане, ті події, що сталися у США, в країні, де тепер проживаю, підсвідомо пояснювались «нефортунним» тринадцятим числом.

Згадаю лише загибель школярів початкової школи, від рук маніакально хворого, в тихому містечку одного з Північних Штатів, небувалої руйнівної сили тропічний шторм, що пронісся над Західним побережжям Атлантичного океану й розрушив шість мільйони будівель, не оминувши й людські жертви, зачепивши навіть околиці Нью-Йорку та Нью-Джерзі...

Але, 2013 рік не загубився, а все таки прийшов на планету Земля, і всі ми зустріли його як і належить, опівночі, 31 грудня. Зустріла його і я, вдома, разом із чоловіком Юрієм, піднявши келихи шампанського з побажаннями гарного року та впевненістю, що він буде для нас добрим.

Не знаю чому, може завдяки саме такій моїй непохитній вірі та надії на краще, 2013-й хоча й погодя, для мене почав «штушувати» свою агресію.

Перш за все, нове лікування мого чоловіка, який переносить страшну хворобу, позначилось позитивними наслідками. Минула зима видалась також теплою, хоча на початку березня нас порадував надзвичайно казковий снігопад, і я встигла зафіксувати його серією фотографій.

Саме з початком весни 2013 року, я отримала вістку від Режисера Українського Телеканалу «Культура» - Жанни Іванівни Бебешко, що почалась монтажна праця над телефільмом «Поетеса Оксана Маковець», який в скорім часі двічі продемонструвався по телебаченні. А в квітні місяці, на мій день народження, Жанна Іванівна привезла особисто цей фільм, поряд з іншими своїми режисерськими знахідками, до США, отримавши низку хороших відгуків як на фільми, так і на мою літературну творчість. Потім прийшла до нас в гості моя сестра Галина, з Львівщини, і ми провели разом незабутній тиждень спогадів та екскурсій по тутешній історичній Йорктаунській околиці. Звичайно, ні на день я не переставала працювати над своїм літературним і поетичним «кредо», яке скоро стане новою збіркою. В тому числі, я мала щасливу нагоду попрацювати в складі Жюри Всеукраїнського Літературного Конкурсу імені Олександри Девіль, що принесло мені не лише завантаженість вечорів, але й величезну гордість за наше майбутнє у Літературі, підкреслюю - саме з великою літери, Української, яка достойна зайняти чільне місце поряд із світовою класикою. Завдяки праці в згаданім Конкурсі, яка проходила посередни-

цтвом інтернету, вперше для мене, випала нагода працювати й спілкуватися з надзвичайною Людиною і Письменницею - Еліною Заржицькою, особливо зворушили її твори для підростаючого покоління, що передала мені їх Автор електронною поштою, які здатні виховувати правильно молодь (а не ті, котрих нам навязують). І знову - серце тепліє за відданих працівників на ниві нашого рідного, українського, Вітчизняного! Тут же і сайт «Жінка-Українка», який створили шановні Тетяна і Юрій Перогоничі, і «Книгобачення», де опублікована критична стаття Ольги Реліної на мою збірку «Вірші особливого літа», яку можна прочитати в «Книгобаченні» під досить інтригуючою назвою - «Арт-терапевтичний сеанс з поезією Оксани Маковець». У вересні минулого року я отримала вістку з міста Турка, від моєї землячки, літературознавця - пані Віри Бончук, яка поздоровила мене з перемогою в XVI літературно-етнографічному конкурсі ім. Мирона Утриска, а згодом отримала поштою Диплом Лавреата цього конкурсу й Літературний Альманах «З вершин і низин», до якого увійшли і мої твори.

За всі ці події, співпраця і знайомства дякую Богам та завдячую невтомним Берегиням - пані Еліні Заржицькій і пані Вірі Бончук, адже незважаючи на професійну зайнятість, вони для кожного знаходять хвилину уваги. Спасибі їм велике за це, бо праця така - ой як потрібна, і не лише для українок, але й для України теперішньої і майбутньої!

Ще хочеться мені згадати нашу з Юрієм подорож в гості до сина Віталія, який переселився на Південь США й тепер живе у місті Гюстон.

Це теж відношу до важливих подій минулого року. Окрім захоплюючої подорожі довжиною понад дві тисячі кілометрів, яку розділила з нами давня подруга-киянка Людмила Гавриленко, я мала нагоду побувати в Українській громаді Гюстону, яка базується коло церкви Покрови. Там ми з чоловіком познайомились із моїми земляками, колишніми киянами - родиною Олександра і Тетяни Литвинчук. Вони ласкаво запросили нас в гості до свого дому, в якому всюди відчутні руки українки-господини. Незабутні враження від теплоти сердець, що притаманне українцям, від справжньої української домівки, їхньої гостинності. В Українському Культурному Домі, що коло нашої церкви в Гюстоні, відбулася моя літературна

зустріч, яка подарувала мені нових друзів і насагу на подальшу творчість. А вже серед слухачів мого поетичного слова були такі, що не розмовляють рідною мовою, бо вже українці третього а то й четвертого покоління, від перших еміграцій до США, та я зустріла їх погляди, побачила сльози на їхніх очах. А потім ці люди підходили до мене й дякуючи, признавались, що інтуїтивно мене розуміли, хоч давно не спілкуються українською, та їм допомогла розуміти українську мову якась, мабуть, генна пам'ять. Ось ще здатне творити слово, яке йде від щирого серця до споріднених тобі сердець...

Пам'ятний місяць листопад 2013 року ввійде в Історію Визвольних змагань України - Новим Майданом, запам'ятається тривогою і невинними жертвами... З настанням Нового, 2014 року ця Боротьба продовжується, бо нова генерація українців усвідомлює ситуацію, що панує в Україні. Молодь прагне жити в цивілізованих умовах і знає, як це здійснити. Моя особиста лепта до цієї святої ідеї - цикл віршів, присвячений Листопадовим Подіям, які друкувались на сайті «Жінка-Українка», де надіюся, в Новому, 2014-му році активно співпрацювати, в товаристві Берегинь - талановитих Українок.

І, звичайно, зичу всім міцного здоров'я, бо це те, що нам найнеобхідніше й чим найбільше нехтуємо. Нехай збуваються всі задуми і мрії. Нехай не стане ніяких кордонів між країнами на всій нашій планеті, та Мир і Злагода запанують по всій Землі!!!

Слава Богу, минулий 2013 рік, з «нефортунним» числом минає, вступивши місце доброму й обнадійливому 2014-му, фортунному. Щастинам!

Вітаю всіх моїх дорогих земляків з Новим Роком у році Новому, від якого чекаємо здійснення всіх наших планів і мрій!

- Щиро Ваша,
Оксана МАКОВЕЦЬ, поетеса.
Член Національної Спілки Письменників України, (США).

Голод в Україні 1933 р. був таки передусім національним, а не соціальним народоббивством!

(РЕПЛИКА НА ОДНУ НЕОБ'ЄКТИВНУ РЕЦЕНЗІЮ)

В числі за 13 липня ц. р. нью-йоркської газети «Наша Батьківщина» появилася рецензія інж. Костя Туркала на недавно видану працю Василя Івановича Гришка «Москва сльозам не вірить». Оскільки дальший вихід вищезгаданої газети, на жаль, є під великим сумнівом, ми вирішили подати то «репліку» на сторінках «Українських вістей». Тим більше, що вищеназвану рецензію аж ніяк не можна залишити без відповіді.

Полемізуючи з В. І. Гришком на тему причин голодової катастрофи в Україні тридцять років тому, К. Туркало хоч і досить темпераментно, але малопереконливо в своїй рецензії під заголовком «Голод в Україні 1932-1933 р.» твердить, що тодішній московсько-большевицький похід проти українського селянства мав НЕ НАЦІОНАЛЬНО-політичний, а передусім СОЦІАЛЬНО-політичний характер. Іншими словами, Москва замучила голодом 6-7 мільйонів українських селян не тому, що вони були українцями, а тому, що «з погляду комуністичної партії селянство — то від'ємна й шкідлива для комунізму кляса, і через те селян треба перевести на становище пролетаріату».

Очевидно, таке твердження аж ніяк не відповідає дійсності. Коли б щось подібне ми почули від «господина» А. Ф. Керенського чи жиди Вейнбаума, то це з погляду їхньої єдинонеділимий «теорії» про те, що, мовляв, «под комунізмом все народи в однаковій мере страдало!» було б цілком зрозумілим, нормальним». Але ж це говорить український патріот — колишній (і то чи не єдиний, що тепер залишився в живих) учасник славнозвісної СВУ — Спілки Визволення України!

В тезу, що значна частина українського селянства тоді тому була виморена голодом, що це, мовляв, впливає з комуністичної ідеології про негативне ставлення до ВСЯКОГО селянства (тобто, незалежно від його національності) ще можна було б повірити в тому випадку, якби також У Росії тоді вимерло з голоду пропорційно стільки ж селян, скільки їх вимерло в Україні. Але ж кожен знає — а В. І. Гришко в своїй праці це ще раз з усією очевидністю довів, що в Росії тоді фактично жодного голоду не було (принаймні, з голоду в той час там ніхто не помер). З цього треба було б зробити той логічний висновок, що з погляду тієї ж самої «комуністичної ідеології» селяни є не тільки «від'ємна й шкідлива для комунізму кляса», але виходить, що не всі селяни в однаковій мірі шкідливі для комунізму; одні з них «менше» шкідливі, інші — «більше» шкідливі. Конкретно, до першої категорії треба було б, очевидно, віднести московських (російських) мужиків, а до другої, «гіршої» — українських селян, яких «треба» було знищити. Ось

вам дійсно «клясовий» підхід лєнінсько-сталінських «інтернаціоналістів» до «куркуля» і селянства взагалі!

Тому, посилання К. Туркала на цитати Лєніна, Сталіна, Преображенського та інших головаців та теоретиків московського большевизму щодо «соціального експерименту», «комуністичної доктрини» і т. д. зовсім зайві і непотрібні. БО ХІБА СПРАВА В ТОМУ, ЩО ТІ ГОЛОВАЧІ ПИШУТЬ АБО ОБІЦЯЮТЬ НАРОДАМ? СПРАВА В ТОМУ, ЩО ВОНИ ПРАКТИЧНО РОБЛЯТЬ! Тепер, мабуть, і найбільший дурень переконався, що сорокап'ятирічне панування большевицької партії в Совет-ському Союзі показало, що жодне з комуністичних гасел там не здійснено, бо, навпаки, практично московські комуністи роблять зовсім інше, ніж вони, посилаючись на свої теоретичні догми, обіцяють для поневолених ними народів. При тому, не можна не бачити, що їхня практика завжди зводиться до одного: за всяку ціну «перемолоти» всі підбиті ними народи, а український — зокрема, в своєму обідеросійському котлоку. Так було під час голоду 1933 р., так було під час другої світової війни, коли Москві замалим не вдалося здійснити овій діявольський плян переселення (тобто, фактично, знищення) українського народу на Сибір, така ж сама народобивна практика продовжується і тепер нібито в «ліберальні» хрущовські часи. Правда, гасла і тактика здійснення цієї політики, залежно від обставин, міняються, але московсько-колонізаторська суть залишається тією ж самою. Невже на світі ще й досі снують наївняки, які не бачать, що базіканина про «побудову комунізму» є лише погано припасована маска, за допомогою якої Москва намагається якщо вже не загарбати цілий світ, то принаймні втримати те, що їй вдалося награвувати впродовж минулих століть?

Правда, К. Туркало пише про якісь «дві стадії» в поході проти селянства. Спочатку, мовляв, цей похід мав соціально-політичний характер, і лише «аж потім», «коли почали примусово запроваджувати колективізацію й наштотхнулися на шалений спротив українського селянства, ото вже тоді в Україні вся справа набула національно-політичного характеру».

Тут майже, що слово, то плутанина й самозаперечення. По-перше, жодних «стадій» в колективізації не було і тому дискусія на цю тему зовсім зайва (як і зайвими є роздумування про те, чи масове народобивство мало форму пляново-Організованої катастрофи або чи воно витікало з «закономірних настанов комунізму». На нашу думку, московське народобивство 1932-1933 рр. було і планове і закономірне!). По-друге, якщо не брати лід увагу дуже незначні винятки, колек-

тивізація в Україні завжди була примусовою, а не тільки колись там пізніше в «другій стадії», і, по-третє, мимоволі не прошується питання: чому большевики наштотхнулися на шалений опір лише збоку українського селянства? А чому також не російського? К. Туркало не дає на це відповіді, але її дає дуже документально й переконливо В. І. Гришко, пишучи про значно повільніші темпи колективізації в Росії в порівнянні з Україною (див. стор. 21 його книжки), про безпорівняно більшу «викачку» хліба та інших продуктів з українського селянства в порівнянні з такою «шікачкою» в Росії (стор. 25) і т. д. і т. д., ширше над чим тут нема змоги зупинитися, бо про це все читач більше знайде в його книжці. Яких же ще більших доказів треба про справді суто національний, а не соціальний чи «ідеологічний» характер народобивчої політики Москви супроти України 1930-1933 років?

Звичайно, над деякими питаннями книжки «Москва сльозам не вірить» можна дискутувати, з деякими твердженнями або висновками її автора можна не погоджуватися. Наприклад, К. Туркало цілком доречно зауважує, що твердження В. Гришка про якусь там «позитивну» роль українських комуністів в часи голоду дуже малопереконливі і тому зовсім непотрібні. Фактом є, що українські комуністи в більшості були вірними слугами і вислужниками московського окупанта, і якщо між ними і Москвою були якісь «непорозуміння» або розходження, то школи в принципів питань. (Наприклад, бути! чи не бути Україні під «опікою» Росії. Адже таке питання Скрипник чи йому подібні могли б поставити опираючись навіть на формальні пункти конституції СРСР про право кожної нації кожнотчасно виїти зі складу СССР, тобто, фактично, з-під російської окупації). Ті «розходження» полягали тільки в тому, чи треба було з українського селянства здерти 7,7 млн. тонн хліба, як того домогалася Москва, чи «тільки» 6,6 млн. тонн, як того хотіли українські комуністи (див. стор. 29.) Або — коли українське селянство мало б бути закріпаченим в колгоспах негайно, як цього домогалася Москва, чи, може, рік-два пізніше, як цього просили деякі українські комуністи. Оце фактично майже все, на що спромоглися «самоотверженні» малороси і хахли з-під стягу українських комуністів в часи страшної, голодової катастрофи так ганебно і підло зрадженого ними українського народу.

Але не зважаючи на ці і подібні, зрештою, другорядного значення; «не дотягнення», книжка В. Гришка «Москва сльозам не вірить» не тільки є цінним вкладом у нашу соціально-політичну і соціологічну літературу, але, на нашу скромну думку, вона є найкращою працею, яку до цього часу було написано на тему причин голоду в Україні 1930-1933 рр. На менше ніж на 65-ти сторінках цієї книжки автор; в переконливий та зрозумілий для кожного мови змів сказати значно більше й правдивіше, ніж на цю тему вже було написано в десятках і сотнях раніше опублікованих книжках та статтях.

Д-р Юл. МОВЧАН, (США), 1963 рік.

• На конкурс Івана та Марусі Гни

Оксана Олександрівна ПІДГУРСЬКА народилася 2 лютого 1993 року в місті Дніпродзержинську Дніпропетровської області в родині Підгурського Олександра Анатолійовича та Підгурської Майї Іванівни, які родом із Вінниччини. Батьки всіма можливими способами допомагають розвивати творчі здібності доньки.

У 2010 році Оксана закінчила середню загальноосвітню школу № 20 імені Олександра Івановича Стовби і вступила до Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара на факультет української й іноземної філології та мистецтвознавства, де й почала писати вірші. З 2005 року освоює спортивно-бальні танці, а також працює керівником гуртка в клубі «Престиж» міста Дніпродзержинська.

Публікувалася в журналі «Крила», газеті «Відомості». Вірші готуються до друку у виданнях «Дніпропетровський університет» та «События». Брала участь в обласному конкурсі читців «Щоб далі йти дорогою одною» імені Олени Теліги 2013 року, де в номінації «Творча молодь» посіла друге місце.

Мрійлива та емоційна, Оксана все сприймає близько до серця, що і знаходить відображення в поетичних рядках. Завдяки глибокому питомому Вінницькому корінню та вихованню обох українське слово. Найважливіше в її житті - батьки, дружба в усіх її проявах і творчість. Вона закохана у життя. Мріє, щоб здійснювались усі її дівочі бажання.

Перші поетичні спроби віддзеркалюють почуття людяності, чистоти, обов'язку перед батьками та Україною, толерантності, благородних вчинків. Своєрідно відкривається палітра осінніх мотивів та інтимна персоналізована лірика. А в цілому юна поетеса Поділля хоче «у житті залишити гарний слід». І це вже прекрасний життєвий зачин загальнолюдських звершень та ідей.

Анатолій ПОПОВСЬКИЙ, професор.

МОЛИТВА

Вона стояла на колінах,
І плакала-страждала,
Бо, рідну доньку й свого сина,
В дорогу проводжала.
Ні терпкий смуток, ні печаль,
В душі не приховати,
Той щемний жаль,
Болючий жаль, —
То плаче Мати...
«Куди підуть? Чого просити?
Що з ними стане в світі?»
Кричала голосно до Бога,
Просила допомоги.
Так цілу ніч біля ікони
Стояла і молила,
Навокішки біла поклони,
За доньку і за сина.
І та молитва мала крила,
Із вітром над степами
Аж вище неба полетіла
До Сонечка, від Мами...
Ридання тії щирі,
Річки почули та ліщини,
Дороги, гори та птахи,
Сади, безкраї береги.
І лише душі кам'яні
Молитву ту не чули,

Не було місця співчуттю,
Бо свою правду згинули.
Сиділи там «багатири»
На золоті, на скринях...
У них проблеми є свої,
Що їм ті голосиння? «Ридає»
І буде вже, стара!
Що б це у неї взяти?»
І кряче ворон своє кра... -
Все більше плаче Мати.
Усі скарби злі шахраї
У неї в борг узяли,
А віддавати ті борги,
Щоразу забували.
А в неї ж дочки та сини...
Їх сотні, їх мільйони.
І на чужій вони землі
Невпинно б'ють поклони.
І їй уже не до снаги
Щоразу проводжати...
Вже непритомніє від болю,
Сивоволоса Мати.
Всі висновки робить самі,
Бо, знаєте немало,
Чого так наша Україна
Все плакала й страждала.

(2013 р.)

МАМІ

А хтось сказав:
«Цінують матері натружені руки».
Він не брехав, він правду говорив,
Та розумієш це ти тільки в час розлуки,
Тоді шкодуєш, що раніше не цінув.
Бо руки мамині виховували плідно
І пестили й трудилися весь час,
Вони торкалися голівоньки так ніжно,
Віддаючи найкраще кожному із нас.
А очі мамині, то зорі в темнім небі,
Що сяють вогнищем добра й надії,
Повинен кожен у житті сказати «Спасибі»,
За те яскраве сяєво, матері своїй,
І душу мамину оберігайте ніжно,
Вона наповнена прощенням і теплом,
Ви поважайте матір і цінують вічно,
Віддаючи їй всю свою любов.
Цінують пильно, ревно і старанно.
Як подих свій і як життя своє,
Тобі я вдячна, рідна моя мамо,
Лише за те, що ти у мене є.

(2011 р.)

***

Сліди не залишайте на снігу
І не лишайте їх в чийомусь серці,
Невтомний час в невпинному бігу
Стирає їх та не лишає сенсу.
Ви у житті залиште добрий слід,
Такий, щоб не хотілось червоніти,
Такий, щоб пам'ятав його весь світ,
Такий, щоб із повагою вам дякували діти.

(2012 р.)

ДУША

Нехай вона крихка і ніжна
Нехай вона так схожа на кришталь.
Нехай її ти не торкнешся,
І не побачиш ти її, на жаль.
Але вона безмежна і прекрасна,
У ній стежин багато й кольорів,
В ній бережеться наше горе й щастя,
В ній проживають сотні голосів.
Вона - сумна й весела разом з нами,
Вона - найбільше чудо із чудес.
Вона блукає невідомими світами,
Як птах сягає глибини небес.
Не оскверняйте душ чужих словами,
Із святістю відносьтесь до людей,
Уважні будьте до душі своєї,
Вона початок вчинків та ідей.

(2011 р.)

• Поетична вітальня

Живе на сонячній Флориді життєлюбна і талановита українська поетка **Ганна ЧЕРІНЬ**. Ми нехай рідко, але листуємося з цією славною жінкою. Переписуємося у традиційний спосіб, так би мовити, на паперових носіях. Я завжди з приємністю відкриваю конверт, на зворотній адресі якого значиться відправник з містечка з екзотичною назвою Port Charlott. Що ж знамениті й талановиті поетеси, напевно, й мають жити у місцях з такими не буденними назвами, аби мати, напевно, більше творче натхнення. Завжди з приємністю відкриваю цей конверт ще й тому, бо знаю, що там будуть не лише мудрі, добрі та ще й з гумором рядки, а і вірші. Вірші Ганни Черинь такі милозвучні й талановиті.

Останній лист прийшов ще влітку. Окрім милих нотаток там ще були фото і знову ж таки вірші. Все дещо відлежалося у редакційному портфелі й ось нині я залюбки ділюся цим маленьким скарбом із читачами «Бористену». І будемо чекати на нові листи з далекого американського містечка з поетичною назвою Port Charlott.

Фідель СУХОНІС.

ПАМ'ЯТАЮ

Пам'ятаю озеро і кручі,
Луг, роменом вишитий увесь.
І трава, розкішна і співуча,
Нашу стежку загубила десь.
Може, то любов ловила в сіті?!
Стали ми: куди ж тепер іти?!
І здавалось нам, що в цілім світі
Тільки двоє нас: лиш я і ти.
І під ніжні співи солов'їні
Говорив ти палко про любов —
Про любов До Рідної Країни,
Що вогнем пече юнацьку кров.
І кому б схотілося навчати
В час, коли для любовощів пора, —
Щоб у ясноокого дівчати
Проростали зернятка добра?!
Говорили б, може, ми до ранку
(Соловей давно вже замовчав).
Місяць хмарну відслонив фіранку,
Срібним пальцем стежку показав.
Пролітали дні колючим роєм...
Та хоч доля не з'єднала нас,
Ти лишивсь навик моїм героєм,
Променем, що й досі не загас.
Україна сяє неземною
Мрією над нами обома,
І хоч ти далеко — й не зі мною —
Ми тоді зустрілись не дарма.

1963.

ЧЕРЕШНЕВІ ТРЕЛІ

Червень... Місяць першого кохання,
Місяць черешневих вечорів,
Заличання і розчарування -
І нестримний жар палахкотіння...
Молода снага перемагає
Праці цілоденну гарячність,
Пахощами м'яти і розмаю
Оживляє вечерова тінь.
Розганяє надвечірні хмари
Сонця заходячого червінь,
А в печі, неначе дивні чари,
Падають жарини на черінь.
Огортається земля м'яким єдвабом
І в садок виходить вся сім'я,
Підкоряючись небесним звабам
Черешневих трелів солов'я.
Пролітали розставання й стрічі,
Через буревійний океан -
І на повеління таємничі
Кожному судився свій талан.
Проминають хмари, як примари -
Та навки в спогадах святих
Не забулись черешневі чари.

ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

Давно-давно, в буйних тисячоліттях,
Як в наших землях танував розлад.
Князі й княжата буйно воювали,
А мури захищали в лихоліття
Старих батьків, жінок і діточок
Від злих, безжалісних номадів.

І кожен князь по-своєму ходив
В відважні, непродумані походи,
Молилися Перунові, Сварогові,
Стрибогу,

Щоб їм поміг здобути перемогу.
Мовчали ідоли німі:
- Не ми... Не ми... Не ми...

Отак загинули князь - Ігореві вої
Від половецької прихованої зброї...

Старий князь Святослав збагнув
причини
Невдалих вирадів розсварених князів -
І закликав, щоб з'єднані родини
Єдиним змагом били ворогів.
Його науку взяв Великий Володимир,
Князь Київський. Ото ж
Коли Великий Володимир
Відважно провів перейняв,
Він оцінив Нової Віри вимір
І з нею ключ до книжних знань.
Нещадно ідолів німих у море скинув
і з добрим наміром до Греції Дніпром
поплинув,
Та й через шлюз з Царівною
нові орієнтири
З нової Віри православної дістав.

І так, через переміжки і недалекі
В науці українці переінали греків,
І наші вчені, наші книги
Ще просвітили і Москву
(Що принесло нам ще й біду нову)...

ПРОЗРІЛА СЕРЦЕМ Україна,
Охрищена в своїм Дніпрі,
І розцвілася, як калина
На весняній порі.

***

Ішли роки. Ішли століття,
Минали війни і страхіття,
Московська каторга й тюрма
(Нічого гіршого нема!)

***

Нарешті ще останні війни,
В яких і ми жили постійно:
Одні на фронті під наганом,
А другі - в хащах - ураганом
Щоб захищати рідний край...
Але московські мародери,
Ці дикуни нової ери
Від них пощади не чекай...

Ми покидали рідний край
І йшли в Країну співчутливу,
Затамувавши лють свою -
І прижились в новім краю...

Аж раптом Бог нам благовісно
Подав нежданно Незалежність...
І хоч для втікачів запізною,
Для України це безмежність:

Молитись вільно, без контролю
В дні радощів і болю...

Ми Церкву маємо свою,
Соборну і Автокефальну,
Омріяну, національну -!

Дістали мирно, не в бою!
Нарешті! Церква, Божий Дім!
І з Патріархом вже своїм!

Брати і Сестри! Вмійте жити,
Брататись мирно і любити!
Нічого гіршого нема
Від власноручного ярма!

Господь подав нам Незалежність -
І нам належить по праву
І мова, й Церква, і Держава
УКРАЇНСЬКА.

Наша славна,
Радісна і щира,
Наша рідна, Православна
Українська Віра.

ВИБОРИ

(З творчості Граф-Омана)

Аж із Штатів Граф Оман
теж припхався на Майдан.
Взяв помаранчеві гачі,
Бо вони жовтогарячі.

Там були морози бичі.
Вибирали батька тричі.
Воювали квітами,
Квітами й привітаними.
Квітку навіть Граф Оман
Перевіз крізь океан.

Тож обравши президента,
Граф, у ролі компонента,
Повернувся восвоюсі
У заквітчаній колясі.
А як повернувся додому,
Придивився до фантому:
З часу виборів пори
Обновились кольори:
У заморському народі
помаранчеве у моді.

2005.

***

Як у вірші, часом щастя бризне,
Вріже лезом солодко і грізно,
Як слова, ласкаво оксамитні,
Крешуть іскри
(що не всім помітні),
І словами спалах поцілунку
Обпече, як повна чарка трунку,
Я листи отримую здалека, —
В них і смуток, і туман, і спека...
Згадують мені романи давні,
Може, дійсні, а частіш — уявні...
Пише той, що вже й не пригадаю:
«Не тривож мене, бо я страждаю»...
Пише інший: «Як я вдячний, мила!
Я й не знав, що ти мене любила...»
Часом я і в сивого дідуся
В серці десь на самім дні знайдуся...
Запити при зустрічах і в пошті...
Я скажу: «Що ж, думайте, що хочте!
Бо для кого вірш, я добре знаю,
Та ні в кого мрій не відбираю».

1969.

Життя і творчість Остапа Вересая

210 років від дня народження Остапа Микитовича Вересая (1803–1890), українського кобзаря

Глибокий слід в історії культури не тільки прилуцького краю, а й усієї України залишили кобзарі, бандуристи, лірники. Невмируща слава випала на долю сліпого Гомера з Прилуччини — кобзаря Остапа Вересая.

Унікальним витвором народної творчості, своєрідним символічним кодом національної історії і культури є думи — героїчний епос українського народу. Відображаючи історичні реалії XV-XVII ст.: страждання українських полонених у татаро-турецькій неволі, перемоги козаків-лицарів у кривавих битвах з ворогами, думи не лише демонструють народне бачення історичних подій, але й втілюють ідеали, які впродовж століть підтримували ідею національної незалежності.

Чи не найяскравішою особистістю серед українських кобзарів був сліпий рапсод з Прилуччини Остап Вересай. Слава прийшла до народного співця ще за життя (його думи захоплювали слухачів, унікальність виконавської манери вражала дослідників, художники писали його портрети) і не потьмарилася донині.

Народився Остап Микитович Вересай на початку XIX століття в селі Калюжниця колишнього Прилуцького повіту Полтавської губернії у родині сліпого скрипаля-кріпака. Майстерно виконувані Микитой Григоровичем на скрипці народні мелодії з дитинства запали в душу Остапові. Музика мала для нього особливий сенс, бо на четвертому році життя хлопчик втратив зір. Обдарований доброю музичною пам'яттю, він без зайвих зусиль повторював, «що почув разів зо два», вчився грати на кобзі. А коли до хати Микити Вересая заходили кобзарі, Остапко забував про все, всотував вікову народну мудрість, мріяв сам кобзарювати. Мабуть, для незрячого талановитого підлітка це був єдиний вірний вибір. Потрапити до кобзарського цеху можна було лише одним шляхом: стати учнем цеху, відбутися науку у старих майстрів цієї справи, отримати дозвіл на кобзарювання, пройшовши певні обряди.

Досягнувши п'ятнадцятирічного віку, Остап, маючи великий хист і бажання навчатися музиці, розпочав науку. Кобзарському мистецтву зазвичай вчилися 3 роки і 3 місяці, віддаючи заробіток майстру. Першим наставником Вересая був Семен Кошовий з с. Голінки. Згодом разом із двома товаришами-учнями Остап вчився у трьох майстрів, аж поки відбулася його посвята «на майстра».

Отримавши після обряду «визвілки» з рук майстра кобзу та кілька грошей «на щастя», кобзар Лабза (як почали називати Вересая) пішов у народ.

Високо цінуючи талант та людські якості («що то за люди були, які то добрі») колег по кобзарському цеху Данила Верби, Федора Хруща, Антона Ладжи, Івана Стрічки, Вересай усвідомлював свою винятковість. Він володів могутніми мистецькими засобами впливу на слухача й намагався нести в народ лише високі етичні норми, дарувати позитивні емоції, знаходити ті слова, яких від нього

чекали. У репертуарі кобзаря були думи: «Як три брати з Азова втікали», «Невольники на каторзі», «Буря на Чорному морі», «Бідна вдова і три сини», «Отчим», «Хведір безродний, бездольний», «Сокіл і соколя», «Сестра і брат», «Івась Коновченко, Вдовиченко»; сатиричні та гумористичні пісні: «Щиголь», «Дворянка», «Кисіль», «Хома і Ярема», «Бугай» та інші, а також багато жибранок, побутових і танцювальних пісень. Кобзар Лабза відчував найтонші струни душі слухачів, умів співом схвилювати й розрадити, спонукати до дій і викликати високі почуття. Майстерність Остапа Вересая прислужилася йому і в особистому житті. Відомо, що струни кобзи зачарували співачку Прилуцького повіту (нині Срібнянського району Чернігівської області). Однак довелося побувати кобзареві і в Києві та Петербурзі, де співав для не зовсім звичної йому аудиторії.

Відкрив для дослідників геніального кобзаря друг Тараса Шевченка, російський художник Л.М.Жемчужников. Своєрідність виконавської манери Остапа Вересая привернула увагу Лева Жемчужникова, коли 1856 р. доля привела його до українського села Сокиринці. В альбомі малюнків Жемчужникова збереглися майстерно виконані портрети Вересая. Про нього художник згадував у листах як про великого приятеля, що «вмів розгадати стан душі і відповідно до того співав в акорд настрою». Популярність Остапа Вересая в колах інтелігенції пов'язана саме з цим знайомством. Відтоді увага фольклористів, етнографів, композиторів, художників до постаті «останнього кобзаря України» не згасала. Слід зазначити, що так називали Вересая як носія усної думової традиції у зв'язку з побутуванням у фольклористиці думки про «вмирання» творів українського героїчного епосу, початком їх письмової фіксації, оберненого впливу на формування кобзарського репертуару.

У вересні 1873 р. творчості Остапа Вересая щойно створений ПівденноЗахідний відділ Російського географічного товариства присвятив позачергове прилюдне засідання, для участі в якому кобзаря спеціально запросили до Києва. Розгорнуту характеристику музичних особливостей дум і пісень, виконуваних кобзарем Вересаєм, дав у своєму виступі М.В.Лисенко. Видатний український композитор вважав кобзаря одним із відживаючих виразників внутрішнього естетичного життя народу, високо оцінюючи його майстерність, силу експресії, самобутність музичної форми, «яка шодо оригінальності не має суперників». Виступ талановитого кобзаря став справжньою подією. Вже рік по тому, 1874 р., Остап Вересай виступав у концертах на Археоло-

гічному з'їзді в Києві, співав разом із хором під керівництвом М.В.Лисенка в будинку М.П.Старицького, а в лютому-березні 1875 р. у Петербурзі: на засіданні етнографічного відділу Російського географічного товариства, Слов'янського благодійного комітету, в Музеї етнографії та старожитностей, в Соляному містечку, в клубі художників на сніданку, влаштованому на пошану пам'яті Тараса Шевченка, в Зимовому палаці. Подорож до північної столиці організував для кобзаря відомий російський учений В.О.Козлов, до організації програми виступів долучився М.В.Лисенко. Успіх сліпого рапсода був вражаючим. Сила експресії, пристрасть і глибоке задушевне почуття мало сильний вплив на слухачів. Особливо запам'ятався петербурзькій публіці концерт у приміщенні «Благородного собрания», перед яким постав «сліпий малоросійський бандурист Вересай, старик 68 років, середній на зріст, на голові жодної сивої волосини, тільки борода здавалася посивілою, ... колишній кріпак, одягнутий у малоросійський каптан, підперезаний червоним поясом. Бандура на вірвовочці через спину...». В переповненій залі понад 700 осіб слухали спів кобзаря Лабзи, вступне слово до якого про значення українських народних дум виголосив професор Петербурзького університету О.Ф.Міллер. «Співець при співанні дум ніби священнодіє... Вересай, видно, чудовий виконавець», — повідомляла преса. На запрошення професора О.Ф.Міллера, котрий читав великим князям лекції з народної словесності, як жива ілюстрація Остап Вересай потрапив до царського палацу. За виконання українських історичних дум і пісень із рук князів кобзар отримав табакерку з дарчим написом. По дорозі додому

Кобзареві присвячено численні наукові розвідки українських і зарубіжних учених, енциклопедичні довідки, прозові й поетичні рядки, збереглися записи текстів співаних ним дум, створено портрети. 1959 р. у Сокиринцях засновано кімнату-музей Остапа Вересая, а 1978-му йому встановлено пам'ятник. Обов'язок сучасників — зберегти й продовжити цю важливу традицію: задля повернення до чистих незамулених джерел, ствердження духовності, любові до рідної землі.

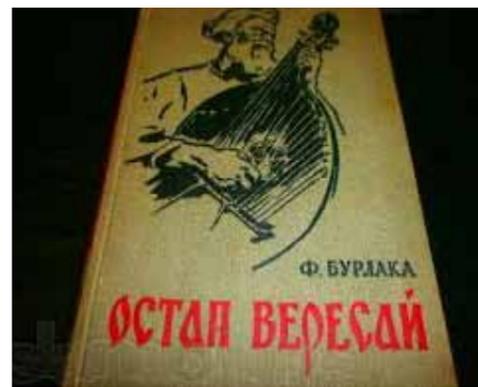
Була в житті кобзаря і незабутня символічна зустріч з Кобзарем «братом Тарасом». Т.Г.Шевченко відвідав старого О.М.Вересая в Сокиринцях і подарував йому свій «Кобзар», власноруч-

но написавши: «Брату Остапу від Т.Г.Шевченка».

Довго не наважувався, попри всі умовляння друзів-фольклористів, старий кобзар стати майстром, взяти в науку юнаків. Тільки на схилі життя Остап Микитович взяв до себе учнів: Василя Бублика з Никонівки, Ярохтея та Данила Янгола з Березівки, Антона Негрія з Калюжинець. Перші учні майже всі рано помиралі, але згодом «школа» поповнилася, кобзарське мистецтво не втратилося, не припинилася традиція.

Помер народний співець у квітні 1890 року. Проводжали його в останню путь всім селом, вкривши могилу живими квітами й поставивши скромний дубовий хрест з написом «Остап Вересай. 87 лет от роду». Дорога до цього дорогого для свідомих українців місця ніколи не забувалася. «Останній співець козацької минувшості України», ставши легендою за життя, залишився навки на рідній землі. Вперше до могили Остапа Вересая в Сокиринцях на зібрання, приурочене 50 роковинам від дня смерті кобзаря, зібрався вчені Інституту української фольклору АН УРСР, письменники, громадськість Чернігівщини весною 1940 р. Відтоді відзначення ювілейних дат, пов'язаних з життям та діяльністю О.М.Вересая, стало традиційним.

Кобзареві присвячено численні наукові розвідки українських і зарубіжних учених, енциклопедичні довідки, прозові й поетичні рядки, збереглися записи текстів співаних ним дум, створено портрети. 1959 р. у Сокиринцях засновано кімнату-музей Остапа Вересая, а 1978-му йому встановлено пам'ятник. Обов'язок сучасників — зберегти й продовжити цю важливу традицію: задля повернення до чистих незамулених джерел, ствердження духовності, любові до рідної землі.

ГРУДЕНЬ

Граки в'юються високо зграями і стрілою спускаються на землю - буде снігопад; кружляють над гніздами - то сядуть, то знову злетять - перед зміною погоди.

Миші вилазять з-під лісової підстилки і бігають по снігу - на відлигу.

Горобці ховаються у затишок - під дах чи залазять у купи хмизу - на мороз і заметіль.

Снігур під вікном сповіщає про себе - на відлигу.

Яскраві зірки взимку - на мороз.

Починають плакати вікна - знизиться тиск і потеплішає.

Віконниці або журавель взимку скриплять - буде відлига.

Дим без вітру стелеться по землі - випадє сніг або потеплішає.

Коли ліс узимку почорнів, слід чекати відлиги чи бурі.

Туманне коло навколо сонця - на хуртовину, якщо стовпи біля нього - чекай морозяної погоди.

Кільця навколо місяця віщують: взимку - хуртовину, а влітку негодую; кільця навколо сонця і стовпи біля нього та біля місяця - провісники вітру будь-якої пори року.

Якщо навколо місяця буде коло, то кажуть, що буде великий вітер (якщо влітку), а якщо взимку, то велика завирюха.

Як бувають круги (кільця) навколо місяця, то це ознака скорої зміни погоди: на дощ, тривалу сльоту чи завирюху.

Якщо взимку ранкова зоря швидко гасне - на холодну погоду, а коли вечірня раптово згорає - на відлигу.

Збіглися хмари в одну купу - чекай негоди.

Сова кричить - холод накликає. Повітря над лісом посиніло - на тепло.

Якщо мовчать кімнатні птахи - перед метелицею.

Гави сідають купами - буде віхола. Якщо ворони летять до села, то буде холодно, а коли з села, то тепло.

Якщо ворони колотяться - крутяться в небі, то це на заметіль, а як сидять на гілячках і пришкулили голови, то це на мороз.

Якщо ворони вранці сидять на верхівках дерев й каркають - бути метелиці й морозу, вмостились на середньому й нижньому гіллі - чекай вітру, на землі - потепліє, влаштували «ігри» в небі, перекидаються через голову, різко шугають донизу і знову вгору - за два-три дні буде хуртовина.

Тетури й куріпки здійснюються з дерев і відлітають з відкритих місць у глибокому лісі - незабаром почнеться буря.

Якщо куріпки виводяться восени біля людських жител, то це віщує дуже холодну зиму.

Іній на деревах - до морозу, туман - буде відлига.

Багато інею на деревах - буде багато меду.

Хмари йдуть проти вітру - на сніг. Миготять зірки в небі - на сніг.

ІВАН БАГРЯНИЙ

(1906—1963)

вав із М. Хвильовим, М. Кулішем, Остапом Вишнею, М. Яловим.

У 1928р. І. Багрянний написав роман у віршах «Скелька», де використав почуту в дитинстві легенду про те, як у XVIII ст. селяни села Скелька (що на Полтавщині), протестуючи проти засилля московських ченців, спалили чоловічий монастир. Наступного року з'явилася друком збірка поезій І. Багряного «До меж заказаних», яка вже в самій назві містила активний протест, не кажучи про зміст

усередині, що був своєрідною приспівлюю оцінкою пореволюційної дійсності. Наступні книжки «В поті чола» і «Комета» потрапляють тільки до портфеля НКВС. Того ж року він написав поему «Аве Марія», де в присвяті розмістив таке звернення: «Вічним бунтарям і протестантам, всім, хто родився рабом і не хоче бути ним, всім скривдженим, зборканим і своїй бідній матері крик свого серця присвячує автор». Цікаво, що книжка вийшла в світ без усякого цензурного дозволу на те, до того ж з вказівкою неіснуючого видавництва «САМ». Поки справжні наглядачі зорієнтувалися й наказали зняти книжки з продажу, кількості примірників встигли розкупити. Зрозуміло, що подібний твір не міг залишитись непоміченим владою.

У 1930р. харківське видавництво «Книгоспілка» видало роман у віршах «Скелька». Волелюбний пафос твору привернув увагу офіційної критики — «Скельку» було конфісковано. Наступного року з'явилась стаття О. Правдикі «Куркульським шляхом», яка свідчила про наміри влади щодо бунтівливого, ідеологічно неповтореного І. Багряного. Після цієї статті твори письменника були вилучені з бібліотек і книжкових крамниць.

У 1932 р. І. Багрянний був заарештований у Харкові в присутності колеги В. Поліщука і О. Слісаренка «за політичний самостійницький український ухил в літературі й політиці...», засуджений на п'ять років концтаборів БАМЛАГу (Байкало-амурський лагерь).

У 1936 р. І. Багрянний утік, переживався між українцями Зеленого Клину на Далекому Сході (враження від цього періоду життя відбито

в романі «Тигролови»). Через два роки письменник повернувся додому, був повторно заарештований, сидів у Харківській в'язниці 2 роки й 7 місяців (пережите в ув'язненні він пізніше описав у романі «Сад Гетсиманський»).

У 1940 р. з відбитими легенями й нирками був звільнений під нагляд. Знову оселився в Охтирці, працював декоратором у місцевому театрі, редагував газету «Голос Охтирщини», після початку війни потрапив до народного ополчення, працював у ОУН: малював листівки, плакати, складав пісні, виступав перед воїнами УПА.

Згідно з німецьким курсом щодо української національної інтелігенції у 1942р. мав бути розстріляний, але випадково врятувався.

У 1944 р. І. Багрянний розійшовся в поглядах з керівництвом УПА і сам, без родини, емігрував до Словаччини, а згодом до Німеччини. Новий Ульм стає місцем його постійного перебування в еміграції. Завдяки Івану Багряному це місто стало центром українського культурного відродження, демократично-визвольного руху. Він у 1945р. заснував газету «Українські вісті». При ній почали діяти кілька видавництв, зокрема «Україна», «Прометей», у яких з'являються заборонені в СРСР книжки українських письменників, переклади зарубіжної літератури українською мовою, взяв участь у створенні МУРу (Мистецький Український Рух), який згодом у США перетворився на об'єднання українських письменників «Слово» з центром у Нью-Йорку.

У 1946 р. письменник перейшов на легальне становище.

Памфлетом «Чому я не хочу вертати до СРСР?» (1946р.) І. Багрянний привернув увагу світової громадськості вражаючою правдою про істинне становище людини в СРСР, урятувавши цим від репатріації не одного нещасного. У 1948 р. він заснував Українську Революційну Демократичну партію (УРДП), очолив Українську національну раду, заснував ОДУМ (Об'єднання демократичної української молоді).

За кордоном побачили світ романи «Тигролови» (1944, «Звіролови» — 1946), «Сад Гетсиманський» (1950), «Огненне коло» (1953), «Буйний вітер» (1957), «Людина біжить над прірвою» (1965), п'єси («Генерал», «Морітурі», «Роз-

гром»), поема «Антон Біда — герой труда», збірка «Золотий бумеранг», твори для дітей.

Письменник помер 25 серпня 1963 р. у санаторії Блазіен у Шварцвальді (Західна Німеччина).

Івана Багряного помертню реабілітовано у 1991р., відтоді почала перевидаватися його творча спадщина.

Письменник залишив чималий доробок у різних жанрах, але найбільшу популярність здобув своїми романами. Першим великим твором були «Тигролови» (1944; 1946 перевидані під назвою «Звіролови»), перекладені німецькою та видані в місті Кельні трьома накладами. Цю книжку високо оцінив В. Винниченко, прорікаючи велике творче майбутнє її авторів.

В основу «Тигроловів» покладено події, що сталися під час відбування автором заслання на Далекому Сході. Його герой Григорій Многогірський увібрив у себе чимало багряннівських рис характеру: він не скорився, не змірився з насильницьки нав'язаним йому статусом в'язня жакливі системи й залишився Людиною. Сюжетна канва роману вибудована на історії «полювання» майора НКВС Медвина — цього новітнього тигролова — на гордого, не прирученого тоталітарною системою молодого хлопця з України, який у тайзі знайшов земляків, друзів, кохання... Григорій Многогірський переміг. Передусім тому, що не визнав себе нулем в історії, не озвірів, не перейнявся озлобленням і ненавистю до людей, зберіг у собі людяність, доброту, здатність співчувати, співпереживати і вірити, що людина може й повинна кинути виклик страшній системі й вистояти.

Безперечно, це романтичний твір, з елементами пригодницького жанру (тому закономірна його популярність серед німецької молоді). Сюжет захоплюючий і динамічний, читач постійно перебуває в емоційному напруженні. І все ж «Тигролови» виходять за межі звичайної «масової» літератури. Насамперед — ідейним спрямуванням (у літературі «масовій», як у старій казці, добро теж завжди перемагає), але в творі Багряного всепоглинаюча ідея перемоги добра над злом втілюється через художні образи, ліричні відступи, промовисту символіку. Згадаймо той стрімкий потяг-експрес, що мчить на Далекий Схід. Як мчить і саме життя XX ст. У ньому розважаються й милуються краєвидами представники пануючої влади і терзаються роздумами про своє майбутнє звичайні люди, яких перетворено на зеків, безправних «остів». Серед останніх і Григорій Многогірський. Він тікає

з поїзда, як із жорстокої, занедбаної Богом та людьми реальності, потрапляє на розкішний острівець у тайзі, що зветься Зеленим Клином, наче у мрію-казку. Символічний підтекст цієї назви. Тут живуть українці, колишні втікачі й вигнанці, які були колись розкуркулені радянською владою. Тут вони створили свій український світ, наповнений моральною чистотою і гармонією. Атмосфера в родині старого Сірка, яка прийняла й порятувала Григорія, тепла, домашня, як і доколишня мати-природа. На тлі цієї розкісної багатівкової природи розквітає кохання Григорія до доньки Сірка Наталки. Без такої тремтливої любовної колізії немислимий жоден романтичний твір.

Але сюжет далекий від мрійливої сентиментальності, навпаки — він напружений, динамічний. Сірки мають незвичне й небезпечне заняття — вилловлюють у тайзі тигрів — гордих, незалежних і сильних звірів. Звернення увагу: ці люди звірів не убивають, а лише ловлять. У двобої з тиграми вони є рівновеликими, такими ж гордими та незалежними. Українці протистоять силам зла, яке уособлено в образі майора НКВС Медвина, протистоять і перемагають. Медвин женеться за Григорієм, підступно вистежуючи його в тайзі, готовий у слушний момент вбити. Але в цьому двобої перемагає Григорій. І це цілком закономірно: письменник щиро вірить, що перемаже тільки добро.

Таким же мужнім і несхитним показано іншого героя — Андрія Чумака в романі «Сад Гетсиманський». В. Винниченко назвав його «великим, волющим і страшним документом» радянської дійсності, сприяв його друкованню у Франції. У цілому цей твір також має романтичне спрямування, хоч і переважають там детальні реалістичні картини перебування Андрія в слідчому ізоляторі, у в'язниці. Заслуга І. Багряного насамперед у тому, що він першим розповів світові про страшні катівні НКВС у «квітучій Країні Рад» (це через 20 років повторить О. Солженицін своїм романом «Архіпелаг ГУЛАГ»). Правдиві описи тюремного ув'язнення головного героя засновані на особистому авторському досвіді. Отож, на майже документальній основі досить вправно вибудовується розгалужений каркас вивореного уявою і фантазією митця апокаліптичного світу безправ'я, нелюдських знущань і приниження. Цей зовнішній світ контрастно протиставляється духовно наповненому, глибокому внутрішньому світові Андрія Чумака. Показуючи переживання, душевні муки, страждання свого головного героя, І. Багрянний

психологічно переконливо демонструє стійкий опір добра злу, виходячи при цьому з традицій саме української класичної літератури, яка завжди розкривала душу народу, його ментальність, мораль. Він також безпосередньо використовує засоби фольклорної поетики. Скажімо, пісенний зачин роману — до матері приїхали всі діти, щоб почути заповіт померлого батька, старого коваля. Цей заповіт — у традиції споконвічної народної моралі: триматися один одного, рятувати того, хто потрапляє в біду. А в біді зараз найменший брат — репресований Андрій. Як це відповідало душевному стану самого автора! Навіть більше, заповіт старого Чумака звучить досить символічно, наче заклик, прохання до всіх майбутніх нащадків.

Символічно є назва твору. За біблійною легендою, Гетсиманський сад — місце передсмертних мук, молитов Ісуса Христа, місце зради. Там гарно й затишно, ростуть солодкі маслини. Такий сад душевної опори є різким контрастом до тієї дійсності, в якій змушений страждати Андрій Чумак, який він мусить мужньо протистояти.

Обставини незвичайні, ситуації напружені, в душах героїв багато сум'яття, розпачу, зневіри, проте всупереч усьому Андрій перемагає, витримує тортури й допиту, знаходить у собі сили зберегти людську гідність. Андрія та інших дітей коваля не розчавлює тоталітарний прес — ситуація скоріше бажана, аніж дійсна. В ній передано непереможну віру автора в незнищенність свого народу. Така оптимістична кінцівка і така провідна ідея «Саду Гетсиманського». Окрім основної проблеми, у цьому творі Іван Багрянний також художньо досліджує інші: любові й ненависті, вірності та зради, батьків і дітей, віри та безнадії, збереження роду, родини. Всі вони показані традиційно для народного сприймання — з позиції пріоритету гуманізму й добра на землі.

Роман містить чимало публіцистичних відступів, роздумів, які підкреслюють провідну ідею, авторську позицію. Вони знижують художню вартість твору, але є прикметною рисою індивідуального стилю письменника.

Творчість Івана Багряного довела, що сповнене небезпек, пригод, трагедій, зрад життя письменника не знищило в ньому віри в перемогу добра над злом. І радісно, що, хоч і з великим запізненням, його народ має можливість читати твори, дізнаватися з них про грікі сторінки української історії, щоб уже ніколи не допустити їх повторення.

Іван БАГРЯНИЙ

3 Оповідань Старого Рибалки

— Паскудна, брат, скверна, я тобі скажу, історія. Сам побачиш...— Дідусь запалив стару щербату дідівську люльку, подививсь вицвілими очима кудись поверх моєї голови, плюнув на руки і взявся за весла: — Нум...

Мій обов'язок стернувати. Виїхали з куширів на чистий брідок. Ззаду лишилась черідка тичок та сизий гнучкий оситняк, та ще — крилата розбіжна смуга упирається двома кіньми в стіни осоки.

Дивлюсь на кострубату бороду, на волохаті брови, на сірий лоб, вкритий борознами, і думаю, власне, не думаю, а хочу розгадати, — що він, цей останній із могикан, з тої решти покоління, яке завтра мусить вимерти, — що він думає. Дідусь міцно затягнувся і, не виймаючи люльки, випустив дим у ніс.

— Такі-то, сину, люде... Семен гарний був його приятель. Ще з його, з Семеновим батьком, змалку без штанців по сагах[1] лазили, лопуцьки їли, гороб'ят драли. В'юни ловили... зав'яжем холоші в штанях, розчепірим — і ну волочить, тобто — волок у нас. Дуже любили рибачити. І він, Семен цей, у батька вдався — рибалка природний.

Було: «Візьміть мене, дядю, з собою по рибу»... це він до Данила, ще як малим. Слухняний був і тихий, ріс хоч і в злиднях, та під доглядом людським (батька його рано не ста-

ло, убило в чагарнику, — гарний був чоловік, хай царствує).

І обрав Данило, і вивчив, і допомагав.

Виріс — хазяїном став...

Лівий берег тихо плив мимо, і замаячила на ньому сіра купка торішньої недогнилої осоки. Хтось, мабуть, накосив та забув давно, чи забере колись. Тинь перебігла по лиці, кивнув головою:

— Оце й копиця та...

Копиця, що й натякнула саме на цю «історію», як ще пливли сюди, плеската від дощів, залізана вітрами і так нагло використана людьми для їх диких цілей, на мить зупинилась, повернувшись на місці і враз канула за поворотом.

Повагом, так, ніби обдумуючи, як досвідчений шахматист кожен хід, розставляє дідусь слова, розгортає з відтінком жалю і болю пережите і останній сильний відбиток своєї пам'яті: монотонно, з частими інтервалами, під тупий ритмічний стук уключин, що ніби пульс часу в очих очеретяних хащах і спокійних просторах, що за ними, флегматичний і розмірено постійний, під тихе скляне булькотіння води.

— Оцей самий Семен і Данило рибачили разом. Друзі — водою не розлити, дарма що то старий, а то молодий. Буває ж... І любив Данила Семен, як свого батька. Данилові п'ятдесят літ, Семенові двадцять, а

кріпкий Данило — вола наче підняв би; і жінка в нього молода та ладна, третя, мабуть; ну да: перша вмерла, друга... так, третя. Чепурна та гожа.

Може, що й було — Семен молодий і вона молода... Всякого говорять люде, може, що й було, не знаю. Тільки й Данило любив Семена, як сина, здавна, змалку ще, бо ж він такий й племінником трохи доводився по матері.

Жив Данило погано, дуже погано; що піймає, ото тільки й його (а що в цих сагах путнього піймаєш? Перевелась риба, перевелась — жаби самі). Була й земля, та незручна, пісок, неродюча. Халупа, шапа, клуня поганенька — ото й всього. Плуг, правда, добрий був, хазяїський, — тільки й багатства. І всієї радості — що жінка молода, щира, — що гарна, то гарна. А то ж зли-идні-і...

А цю весну як прикрутило, так мусив Данило коня продати. Вивіз він коня на ярмарок якраз на Прокіп'я і забув. Як не дурно віддав.

Ось приходе Семен:

— Дядю, позичте мені тридцять рублів, за тиждень віддам, хрест і бог; ще й вам колись уважу...

— Що це тобі так приспичило, синку, хіба за шию капа?

— Капає... позичте...

Треба було Данилові грошей, аж кричить, треба, а позичив, другому б ні, а Семенові позичив. Така думка — свій же, та й віддасть скоро, хіба ж як... Позичив.

Не знаю, нащо вже йому так треба було грошей тому Семенові, — ні жінки ж, ні дитини. Потім ех-х... узнали нащо... А в Данила ж пак і донечка була маленька, два роки, втішна така. Було, прийдеш до них (а воно вже говорить тоді почало), схопиться, біжить назустріч:

— Діду, діду, дідця, дідця... — і показує якусь нову череп'яну іграшку. На матір каже: «Марфо, дай води», — велить ніби (отож чує, як батько), а потім лащиться, цілує, називає її «мамуся», «мамуня, ти моя донечка», — лащиться і видумує всяко. Розумне було.

Втішався Данило дочкою.

А час іде. Ось уже й середина літа.

Як позичив Семен гроші, з того дня став обходити чомусь двір. Не зайде, а зайде — не посиде, все кудись спішить, — то се йому, то те, то ніколи. Скверно, мабуть, дуже скверно Семенові діла; який нелюдський

став, криється все. А й причини були, та не знали люде.

Данило дивувався, та поки що за гроші не напасідав, а гнівався, що цурається. Хоч грошей треба було, збирався печі робить та підлатать господарство, — то дах, то тин, ну куди не кинь — треба. Збирав гроші. Натякнув, правда, якось і Семенові, але й тільки.

А Семен, видать, занепокоївся.

Одного вечора — хмарний був такий вечір і вітряний, з багряною смугою над обрієм, — зібрався Данило з Семеном по рибу. Забрали волокушу, ятері теж дома були (давню лив Данило, а в лузі кидать боявся), забрали й їх. І не хотілося Данилові йти, та Семенові так уже забайдужилось, так напасідає, закортіло свіжини, бач.

— Ходімте... Ну, ходімте, дядьку... А Марфа збіга і, поки ми прийдемо, дістане десь пляшку...

Не хотілося Данилові — холодноувато, та й дощ, мабуть, піде...

— От хіба що пляшку потім, ото так... — любив випить Данило.

Таки настирив Семен, пішли.

Дощ розходився, як на гріх, і не великий, та густий такий, наче весени. Вода посіріла, похмурилась. Нікого ніде, самі крячки шугають під дощем та падають на воду, а воно звісно — крячки люблять, як дощ; крутяться і падають просто перед тебе, аж рукою дістав би.

Одіпхнули хлопці човна, об'їхали саги, розставили ятері, перелічили, перемітили.

Ось виїздять на широке.

Данило мугиче собі під ніс пісню, шукає та залатує проріхи в волокуші, — така думка, щоб не втекла, як що попадеться. Бо яка тепер риба, — поганенька щучка, і та втече, — так щоб не втекла, коли почнуть зараз ловити. Семен править і не по собі щось Семенові. Крутиться, озираться круги. Затурбувався, то почервонів, то стане як полотняний.

Зненацька човен сів на мілке (пропливли якраз оцей кочкуватий мілкий плес), хитнувся і мало не перекинувся. Хто-зна, чи проґавив Семен, чи навмисне справив, тільки довелось спихати. Данило хотів допомогти:

— Ні, ні, — Семен до нього, — не турбуйтеся, я сам, я й проведу його вбрід, — і вліз у воду.

Данило тільки знизав плечима.

«Вбрід?.. човна?.. Здурів... чудак цей Семен», — та й знов латає, знай собі, латає.

Коли це: тррах!

...Данила веслом по голові ззаду. Розмахнувшись, Семен та вдруге, втретє... і, хитаючись та спотикаючись, як п'яний, поцупив човна до берега.

Марфа сиділа латала чоловікові

штани і ждала своїх. І вечеря приготвлена, і пляшка стоїть. Дісталатаки пляшку, у кривої Горпини взяла вперед за ту рибу, що чоловік упіймає. Шис та поправляє каганця (бач, яке, і лампи своєї не було). Коли це чує, щось у дворі вештається, рипнуло на перелазі. Здивувалась, чого це так рано вернулись хлопці, — а вони ж бо-то, хто більше в такий час.

Прибрала шитво, взяла на руки дитину, що була прокинулася, і виїшла.

А на дворі вже давно поночі і дощ...

— Хто?

— Та це я, Семен...

— А Данило ж де?

— Та ось... там... заціпає хвіртку...

— Ну що, піймали?

Семен підійшов і тягне в хату:

— Ходім. Він зараз увійде... Х-ху ти, яка шлягоза (хоч шлягози ніякої!).

— І таке... воліли вже поналиватись, мелеш катзна-що. Даниле!..

Та Семен потяг у хату.

— Не стій на дощі з дитиною, увійде...

Положила Марфа дитину на піл і, по правді, може, й рада, що чоловік забарився на дворі, — мабуть, сіль розвішує під повіткою. Притис її Семен...

Притис... а ззаду схопив зі стола ніж та в спину, і крикнути не встигла.

Коли вже хрипіла на долівці, допитував, де гроші, а потім сокирою в груди раз і вдруге, — розрубав, щоб не ожила та не виказала, і поліз шарити на полу під подушками.

Дитину, щоб не кричала, подарив обухом по голівці... розколов...

Дідусь схвильовано запалив люльку, сірник на мить освітив вицвілі невеселі очі і грубі мозолі рук, обпалив пальці, і погас. Дідусь затягся і глибоко та важко зітхнув:

— Дурень...

Знайшов двадцять карбованців. І тільки, а більше, скільки не шарив, ні шага... Взяв Данилового кохуха. На дворі вже з-під повітки витяг плуга, перетаскав через тин і зник.

Цілу ніч вив на сусідньому подвір'ї собака...

І цілу ніч стюжив[2] дощ.

Жили Данило з Семеном удвох поряд, на вигоні. Отак двір одного, отак другого, — насупроти пустеля — розвалена і занедбана Степанова садиба, — того Степана, що, може, чули, зник десь безвісти. Кажуть, на шахтах ніби, чи що, а хто каже, спився та й помер у Ростові. Садибу продав був Дяченкові за безцінок. Удівцем він був і бездітним.

Там ранком знайшли плуг і добру Данилову сокиру, вкриті ніби червоною іржею. Ото на тім місці цілу ніч вив собака.

Людей зібралось на ранок мало не весь закуток.

Сполошилися люде. Баби зчинили вереск. Мужики тільки брови хмурять, закипіло на серці.

Прийшов і Семен.

Шукали Данила, всюди вилазили і в колодязь дивились, кішкою мацали — нема. Семен теж з усіма ходє, та хита головою, та приказує:

— Отак суки-н син наробив... Та хоч би ж за що... Хм... ну й люде...

В хаті Семен розплакався:

— Дядечку мій, дядечку... Марфууша-а... Попав би я його в руки, отого, хто це наробив, — і трах кулаком об стіл.

Голова наш, Микола Федорович, давно вже замітив кров у Семена на штанях, закипіла і не видно на чорному, а замітив. Шепотів оддалік з дядьками. А коли Семен хватив через край, якось так воно вийшло з нього:

— Три душі, — мовляв, — три душі, і все за 20 карбованців... Ех-х...

Переморгнулися люде, взяли і зв'язали Семена. Послали за міліцією.

Били, правда... було, добре били. Та й як такі, ти думаєш — сусід, годиш йому, а воно... золото.

Гарний був хлопець Семен і гарного батька, чесного. Чи воно так і всюди ведеться, що батько в шані, а діти до Сибіру доходять.

Тягався за Бойчихою, там така баба, пройда... і все туди... Всі жили вимотала.

Закрутивсь.

— Данила третього дня знайшли пастухи під тією копицею. Воно й не пастухи, а собаки, знайшли, обгризли... Дідусь помовчав. — Дитину жалко, патешне ж таке було, розумне... Ех-хо-хо-о... З в'язниці, кажуть, утік, а тепер з бандою водиться... Обицяв спалить всіх за те, що били. Народ... Не дадуть віку дожити... На подвір'ї тепер сичі кавчать[3], наче малі діти. Тьху.

Люлька погасла. Склав весла і почав біля неї ворожити; розпалював, смоктав щосили, спльовував і мовчав. За темінню мені не видно його лица, не видно вицвілих очей, лише над люлькою кінчик носа та штамок ветхого обвислого вуса, як рудої, залізаної днями осоки. Вода шелестить скляним шелестом, плюскає об борти і теж тягне про своє.

[1] саґа - 1) Річкова затока. 2) Протока; рукав ріки; стариця. 3) Улоговина серед піщаних відкладів річки. || Озеро в такій улоговині чи в заплаві річки. || Болото в заплаві річки. || Рослинність у заплаві річки.

[2] стюжити (тужити) - тут: литися з силою, шумом (про великий дощ).

[3] кавчати (кавкати) - видавати звуки, схожі на «кав-кав».

Плуг з човном. Малюнок, 2003 р.

Різьблені православні святині з колекції ДНІМ

19 грудня 2013 року о 15.00 год. у виставковій залі Меморіального будинку-музею академіка Д.І. Яворницького до дня Святого Миколая відбулося відкриття нової виставки рідкісних церковних предметів з колекції Дніпропетровського національного історичного музею.

Складовою частиною колекції Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д.І. Яворницького (надалі – ДНІМ) є колекція культурних предметів, насамперед значна її частина презентує християнський православний світогляд та культуру.

Культурна колекція ДНІМ формувалася безпосередньо фундатором Катеринославського історико-краєзнавчого музею, істориком Д.І. Яворницьким, починаючи вже з 1905 р. Велику роль у поповненні музею церковними старожитностями відіграв XIII археологічний з'їзд у Катеринославі, після якого значна частина речей, представлених на з'їзді вченими та колекціонерами, назавжди лишилася у фондах музею. Предмети культу перейшли до новоствореного Відділу церковних старожитностей. Колекція, що активно поповнювалася завдяки неавтономній діяльності Д.І. Яворницького (експедиції по козацьких місцях, пошуки в старовинних церквах з дозволу Синоду, листування зі священнослужителями тощо), сильно постраждала під час громадянської війни, голоду 1932-33 рр., післявоєнних часів (списання 1950 р.). Пізніше вона поповнювалася вже у 1970-ті рр.: окремі речі надходили від Нікопольського краєзнавчого музею, Музею атеїзму Дніпропетровського державного університету, міської комісії та різних колекціонерів. Колекція продовжує формуватись і в наші дні.

Невеликою, але унікальною, частиною цієї колекції є дерев'яні різьблені ікони та хрести, що побутували в Україні та за її межами у XVIII – на початку XX ст. Всі вони створювалися переважно в стінах Києво-Печерської Лаври (далі – КПЛ), починаючи з XVII ст. Як вважають дослідники, київські ченці перейняли традиції мініатюрного різьблення від грець-

ких монахів зі Святої Гори Афон у Греції. А в XIX ст. мистецтво мініатюрної різьби КПЛ суттєво вплинуло на формування школи різьби в Троїце-Сергіївській Лаврі в Росії. Подібні речі збереглися в фондах музею в невеликій кількості, і тому мають певний інтерес.

Українське мініатюрне різьблення бере свої витoki у XVII ст. з Києво-Печерського монастиря. Розповсюдженню різного ремесла сприяло те, що з 1615 р., коли в стінах монастиря було створено типографію, тут працювали талановиті майстри, які вирізали дерев'яні форми для печаті книжкових ілюстрацій. Вони могли водночас виконувати гравірування і на дорогоцінних металах, і виконувати дерев'яні моделі для литих композицій. З 1640 р. різні хрести, ікони та складні з'являються в Росії у якості дипломатичних подарунків, а до кінця століття широко розповсюджуються і набувають популярності серед населення. З документів відомо, що у др. пол. XVIII ст. виготовленням ікон та христів займались вже професійні майстри-різьники, які жили у Києві і продавали свої вироби біля воріт Лаври. У XVIII-поч. XIX ст. поширюються хрести та ікони з тонким наскрізним різьбленням, барочними візерунками, з додаванням фольги у якості

фона, обрамленням із золота та срібла.

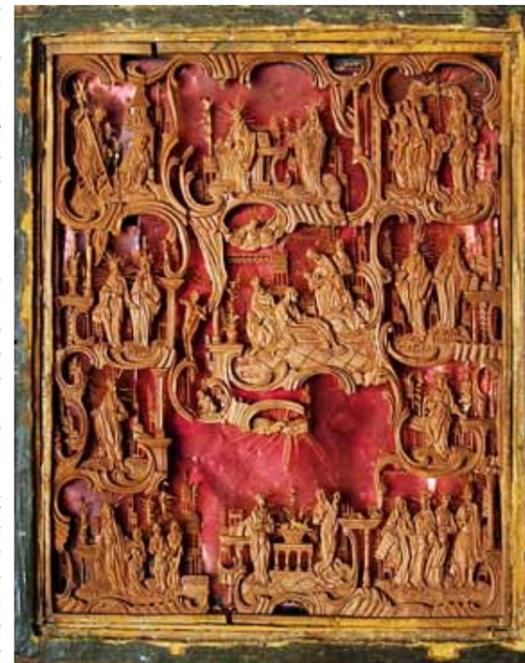
Відомо, що виробництвом дерев'яних різних ікон та христів у XVI-XVIII ст. займались виключно монахи. Монастирські устави приписували монахам займатись рукоділлям, серед яких дерев'яній мініатюрі надавали особливе значення, адже вважалась «одним із суто чернечих занять», і вимагала «виключної зосередженості, великих духовних та фізичних зусиль, майже подвижництва». Поступово, виготовленням дерев'яної мініатюри почали займатись і міські майстри.

За технікою виконання різьблення ділиться на рельєфне (горельєфне або барельєфне), гладке і наскрізне. Контурне (гладке) різьблення – постає у вигляді поглиблених ліній на гладі фоні, наскрізне або ажурне різьблення передбачає повне видавлення фоні. Іноді використовували різьблені накладки на гладкий фон. Зазвичай застосовувалося поєднання різних видів різьблення. Також використовувалися інші художні прийоми: тонування і воціння дерева, покриття його лаками, позолотою,

фарбування, розпис, випал. Українські майстри, здебільшого, використовували як основний матеріал кипарис, тоді як російські в основному різали з сосни і липи. Матеріал виготовлення також має певну символіку: кипарис у християнстві – символ вічного життя, адже воно вічнозелене та росте 400-500 років. Також вважається, що це одне з дерев, яке росло у Райському саду.

На виставці представлені практично усі типи різьблених христів: натільні, ручні, напестольні та великий виносний хрест. Найстаріший експонат даної колекції – це шиферний різьблений хрест X-XI ст. доби Київської Русі. В цей час камінь більш широко використовувався для виробництва христів, дерево входить в широкий вжиток лише у 15-16 ст.

Серед родзинок колекції – ікона XIX ст. з одинадцятьма біблійними сюжетами, ретельно зроблена майстром КПЛ (різьба по кипарису) та ікона XIX ст. з сюжетом Різдва Христового виконана з мушлі (різьба по перламутру), привезена паломниками зі Святої Землі.

Крім різьблених ікон та христів, на виставці представлені предмети церковного ужитку вказаного періоду, церковний одяг та рідкісні фотографії православних святинь краю кінця XIX – початку XX ст. На виставці не тільки можна побачити різьблені старовинні православні святині, а також дізнатися про історію мистецтва православного різьбярства, осередки їх в Україні, про символіку хреста у християнській культурі, еволюцію церковних речей у православному мистецтві, а також про діяльність Д.І. Яворницького на ниві збирання культурної колекції музею тощо.

Яна ТИМОШЕНКО.

Фідель СУХОНІС

«РІО-ДЕ-УКРАЇНА – ДВА»

ЧАСТИНА ДРУГА.

(Продовження. Початок у попередньому номері).

І ось я знову наодинці разом зі своїм чорним і плескати помічником, який ось вже, здається, другий рік так багато важить у моєму житті. Ще б пак! Бюджетний і далеко не «крутий» ноутбук «Lenovo» для людини мого фаху, що кінч для козака, що вогонь для багаття, що хліб до сала – одне слово - річ не заміна та вкрай потрібна. Та хіба така, як прийнято, нині називати «інтерактивна забавка» у наш час потрібна лише журналістам і письменникам. Зробивши перефраз з однієї відомої приказки я б сказав: в Інтернеті не побував – день пропав. А як же дістатися того всезнаючого і до всього причетного Інтернету без комп'ютера?!

Я шанобливо відкриваю чорну, блискучу кришку-монитор свого електронного друга й поки той звітує мені готовністю до праці доволі швидкою зміною на екрані цифр, картинок та іншої інформативної графіки, я думаю про те: а про що власне нині писати. Зрозуміло, що я неодмінно маю зупинитися на тому, заради чого ми з панством Василенко відвідали Бразилію. А це поширення контактів поміж діловими людьми наших держав, зустрічі з українською діаспорою, співпраця з вітчизняним дипломатичним корпусом, який трудиться в країні карнавалу та футболу. Однак, це якось просить оприлюднити в подальших текстах цих художніх подорожніх нотатків. А нині поки-ще такі доволі свіжі враження від подорожі до Бразилії, допоки перед очима подумки ще не зникла свіжа соковита зелень тих країв, котра так нині контрастує із сірою і сумною картинкою цього горічного безсніжної січеславської зими, хочеться поділитися та пригадати щось загальне, корисне та цікаве для переважної більшості. Ось мій чорнявий приятель вже привітно світяться значками «робочого столу» і мовчки запрошує мене до робітні. Ну, що ж дякую тобі, такий мудрий і працьовитий та невтомний за постійну націленість на працю. Поки ти займався тестуванням своїх холоднокровних силіконових нутрошів я вирішив цього разу поділитися з читачами відповідями на такі загальні й такі природні для багатьох запитання: «Як там у Бразилії?», «Чи варто їхати?», «Чи дорогою виходить подорож?» й таке інше. Відома річ, що викладене нижче не може слугувати гарантованим практичним відвідником для тих, хто зібрався відві-

дати Бразилію. Найперше, ці нотатки будуть хибувати суб'єктивізмом. Але все ж таки сподіваюся, що дещо корисного Ви зможете для себе підхопити, приділивши трохи часу для читання.

*****

Найперше, про що думає кожний, хто збирається за кордон, це - як отримати візу. В Україні та Бразилії є міждержавна домовленість про безвізовий в'їзд з можливістю перебування протягом 90 днів. Часу цілком достатньо для туристичної подорожі та й не лише. Більше того, мені здається, що за три місяці можна не просто ознайомитися з країною, а нехай, бодай, трішечки стати її частинкою. Принаймні, буквально після тижня перебування в Бразилії, коли ми перетинали бразильсько-аргентинський кордон, то було нехай й маленьке, але враження про те, що відбувається «з дому» в чужий край. Такі сугестії ще й посилює аргентинський прикордонник, сухорлявий, з вусами Донкіхота на моє доволі приязне:

- Обрігадо (дякую португальською).

Він дещо роздратовано жєстами і кількома реченнями пояснив, що на цій території вже слід казати:

- Граціяс (іспанською дякую).

Очевидно, що нашу трійку важко було прийняти за бразильців. Тим більш не зрозуміла була певна нервовість аргентинського службовця. Принаймні, повагу до мови своєї країни прищеплюють чужинцям не в такий спосіб. Тим більш, якщо театр починається з гардеробу, то країна з кордону. Але полишимо в спокої невихованого аргентинця й повернімося до бразильських вражень та корисної інформації, котру ми встигли підхопити під час побуту в цій державі.

Найбільш обережних подорожюючих до Бразилії хотів би заспокоїти – ми ні від кого не чули поради про якісь екзотичні щеплення для тих, хто прагне до її берегів. Хоч і вважається, що ця країна потрапляє в зону розповсюдження малярії, ми, дякувати Богу, не мали нагоди зіткнутися, бодай, опосередковано з її проявами. Зрозуміло, що не зайвим було дотриматися елементарних порад щодо гігієни. І найперше - не пити воду де заманеться. Хоч пригадую, в чудовому міському парку Сан-Пауло, де тропічний ліс і рослини радували

око в усій своїй красі, ми надібали на окультурене джерело, а можливо, це була просто водопровідна вода. Якихось написів будь-якою мовою щодо призначення такої життєдайної вологи у спекотній місцині ми не знайшли. Дочекалися, коли якийсь хлопчина став набирати водичку у пластикову пляшку. На наше запитання, чи годиться вона для пиття, він характерно для бразилійця підняв до гори великий палець – мовляв, все гаразд. Довелося ризикнути і, слава Богу, по-сьогодні негативу від тодішнього тамування спраги не відчуваємо.

Коли краще їхати до Бразилії? Як на мене, то коли завгодно. Щодо нашої поїздки, то її терміни в першу чергу диктували ділові зустрічі. Хоч, здається, не зайвим буде спробувати дізнатися більш-менш недалекий прогноз погоди. Оскільки, латиноамериканські тропічні зливи набагато потужніші від українських дощів, а тому можуть в буквальному сенсі підмочити Ваші відвідини. А втім подекують, що вони трапляються в цій країні у будь-яку пору року. Ну, й, очевидно, слід пригадати ще шкільну навчальну програму з географії про те, що Бразилія знаходиться у південній півкулі. А це значить, що з грудня до лютого у них літо, а з червня до серпня – зима. Позаяк це була моя друга подорож в Бразилію. Перший раз я там був на початку осені – себто в березні. Цього ж разу наприкінці листопада – на фініші весни. Але якихось особливих антуражних і погодних відмінностей я не відчув. І як мені пояснили самі бразильці, не дивно. Бо, наприклад, загоряти у Ріо можна будь-коли, аби не потрапити у смугу затяжних тропічних злив.

Ще одне найбільш розповсюджене запитання для туриста: де зупинитися? Знову ж таки, як на мене, в Бразилії скрізь цікаво, доволі екзотично і якщо бути готовим до витрат – комфортно. Щоправда, мій особистий досвід обмежується південними штатами. Найбільш північна точка, де мені довелося побувати, це столиця країни - місто Бразилія. А загальновідомо, що поміж економічно відсталою північчю та розвинутим півднем цієї країни ледь не прірва. Як дізналися ми від нашого доброго приятеля - бразильського українця Віторіо Соротюка часами серед мешканців багатих південних штатів Бразилії починають ширитися сепаратистські настрої. Мовляв, пощо нам мати справу з бідною та напівдиккою Амазонією. Розповідав він про це без посмішки. А тому мені здається, що все то більше жарту, ніж справді загроза цілісності цієї величезної та багатой країни. Хоч, як відомо, у кожному жарті є доля істини.

Позаяк, гадаю, не буде зайвим, бодай, побіжно торкнутися побуту для іноземців у таких визначних туристичних грандах Бразилії, якими є Ріо-де-Жанейро та Сан-Пауло. На загал, Ріо - безперечно дороге місто. Ціни тут приблизно такі ж, як у більш забезпеченому та багатому Сан-Пауло. Найвірогідніше це через нескінченний та величезний наплив туристів до міста-мрії Остапа Бендера. Між іншим, у пору проведення карнавалів ціни на готелі тут виростають у два-три рази, але й у інший період вони так само доволі високі. Позаяк будь-кому, хто збирається відвідати Ріо, слід мати на увазі, що існують дві головні цінні категорії на тутешні готелі: ті, що знаходяться поблизу всесвітньо відомих пляжів Іпанема, Копакабана чи Леблон, і ті, що розмістилися в інших частинах міста. Зрозуміло, що номер з краєвидом на Атлантику обійдеться набагато дорожче, аніж у готелі де-небудь у нетрях міста.

З престижних готелів, так би мовити, «пляжних», наскільки мені відомо, непогану репутацію мають Orla Hotel, Golden Tulip Continental, Sorocabana Mar Hotel, Premier Sorocabana Hotel. Але, якщо ви не прагнете неодмінно визирати з ліжка на пляж, то цілком пристойними є Rio Nature Comfort, Windsor Asturias або Hotel Monte Alegre. Принаймні, в такому випадку у Вас не буде гіркого присмаку від того, що додаткову «сотку» баксів платиться лише за те, що відстань від готелю до води не перевищує пару сотень метрів. А втім, як мені пояснювали і наші дипломати, і бразильські українці: в Ріо багато хостелів та інших гідних для проживання й економічних варіантів. Зрештою, в цьому доволі легко переконатися, скориставшись всесвітнім інтернет-ресурсом Booking.com

Я не даремно роблю особливий наголос на Ріо. Все ж такі це місто найбільш популярне серед туристів, має всесвітню славу і притаманну таким місцям притягальність. Знаходиться воно, можна сказати, в центральній частині атлантичного узбережжя країни на затоці Гуанабара. В перекладі українською назва бразильської туристичної Мекки означає Січнева ріка. А все через те, що португальські мореплавці побували тут вперше саме в згаданому календарному місяці та прийняли затоку за гірло річки. Назва прижилася попри фактичну помилку.

Я вже згадував, що Ріо - доволі дороге місто. Звичайно воно дешевше від європейських столиць, але виглядає дорожче більшості курортних місць. Позаяк тут є свої нюанси. Наприклад, ціни на фрукти та різноманітні «фреші» вас можуть порадува-

ти. Тут логіка ринку аж ніяк не хибує. Бразилія - світовий постачальник різноманітних фруктів, а тому й ціни на них доволі демократичні. А ось ціни в ресторанах і кафе, здається, наближаються до київських. Щоправда, тутешні порції набагато щедріші та й вибір у меню неозорий, як атлантичні обшири.

Також варто не забувати, що Ріо-де-Жанейро - це аж ніяк не столиця Бразилії. А другий за розмірами після Сан-Пауло мегаліс, який має титул міста розваг, пляжів та вільнодумства у найрізноманітніших проявах. Ви можете виглядати як грубіян у Ріо, якщо вирячитися на чоловічу пару, котра з пристрасною Ромео і Джульєтти буде цілуватися на лавочці у публічному парку. Чи то на щастя, чи навпаки нам не випало доволі цікаво спостерігати на височенних підборах, з макіяжем не меншим, аніж у Проні Прокопівни, у Ріо-де-Жанейро ми такі змогли побачити. Чи то активний, чи то пасивний борець за права сексуальних меншин на наших очах не йшов, а просто плив хідником вздовж набережної Копакабана. По - правді, нам було доволі цікаво спостерігати за цим представником пошуку насолоди у непритаманних для природи місцях людського тіла. Але, аби не виглядати печерними гомофобами, робили ми це, можна сказати, потай. І одночасно могли добре помітити, що більшість вуличної публіки зупиняла погляд на беззастережному любителі одностатевого кохання не більше, аніж на кокосових пальмах, що густо височіли обабіч прибережного хідника.

Між іншим, подекують, що незважаючи на популярність Копакабани, в останні роки все більшої слави набувають Іпанема і Леблон. Можливо, через те, що людей там поменше і більш охайно.

Окремої повісті заслуговує розповідь про бразильську кухню. У ній чимало абсолютно незнайомого та дивного для українського шлунку. Але раджу не бути гидливим і застережливим та, по-можливості, спробувати усе. В Ріо найчастіше ланч комбінується з м'яса, курки та риби. А на гарнір можна спробувати картоплю фарі з рисом та мукєкою (місцеве борошно). Ну, і побувати у Бразилії та не посмакувати «фейжода» - це майже злочин. Ця страва має витоків з часів рабства. Тоді знедолені невольники не мали можливості мати до своєї диспозиції у значній кількості ті чи інші продукти. Ось і комбінували шматочки м'яса з рисом, басолею, вже згаданою мукєкою і різного роду салатами. У сучасну пору м'яса у цій страві стало більше та різного

роду. Але первинний набір інгредієнтів надає «фейжода» і смаку, і ексклюзивності.

Якщо говорити про десерти, то тут пальму першості тримає «бригадейра». Складно описати смак цих солодошів. Але уявіть собі щось подібне до сгущенки з нашого дитинства з шоколадом. Відома річ, що калорійність на межі смерті. Однак, правдиві гурмани не знають страху!

І ще про одну сторінку, одну з найяскравіших, бразильської кухні – алкогольній напої. Здавалося б за такої спеки пивко з холодильника напоїв на межі дозволеного. Але, ні, бразильці вміють посмакувати високим градусом. І найперше це кайпірінья - ще один символ Бразилії поряд з такими, як карнавал, футбол чи фавели. Якраз у час нашого перебування в країні уряд штату Ріо-де-Жанейро надав кайпірінью статус національного надбаня – настільки цей напій глибинно увійшов в народний побут. По суті, це бразильський алкогольній коктейль, який виготовляється з кашаси, лайму, льоду та необробленого тростникового цукру. Зізнаюся, напій залишиться приємним спогадом про далеку тропічну країну. Гарне поєднання специфічного смаку із суто чоловічим алкогольним градусом. Звичайно, до нашої оковитої, як то кажуть, не дотягує. Але, коли на вулиці майже протягом усього року більш як тридцять градусів спеки: чи є у тому потреба?

Між іншим, вже вдома, знаючи не такий вже складний рецепт кайпірінї та маючи пляшку кашаси, я спробував поновити спогади про Бразилію в Україні. Для того мені бракувало хіба-що цукру з тростини. Але наш цукор виявився непоганим заміником і я з гостями сповна пригадав принади тропічного алкоголю.

Відома річ, що кожен, хто прямує до Ріо і Бразилії, загалом не може не пригадати і ще про один символ цієї країни – запальних, з розкішними формами, солісток самбодромів, в жилах яких тече кров ледь не усіх світових етносів. Що ж стереотипи про бразильських жінок не безпідставні. Інколи на вулицях Ріо та інших міст Бразилії можна зустріти панянок просто з гіперболізованими формами – знизу і догори. Але, на загал, таких, можливо, не більше, аніж розкішних тілом жінок серед українок. А ось спортом бразильські жінки, як між іншим, і чоловіки займаються на відміну від наших людей набагато більше. В публічних місцях можна зустріти цілі безплатні спортивні комплекси. І вони рідко коли бувають безлюдні. Бразильці шанують і плекають своє тіло. Цій справі вони варті правдивої поваги.

Даринка

Анна САДІКОВА народилася 8 липня 1989 р. у м. Нікополь. Закінчила ДЗ «Дніпропетровська медична академія» (2012р.), за спеціальністю – лікар-рентгенолог. Дипломант і призер обласного конкурсу «Молода муза» (2009, 2011, 2012). Фіналіст конкурсу «Літературна надія Дніпра» (2011).

Співавтор збірок «Юності омріяні шляхи» (2009, Дніпропетровськ), «Барви слова» (2011, Дніпропетровськ), «Світланкова палітра» (2012, Дніпропетровськ).

Авторська сторінка – <http://samlib.ru/editors/a/anika/>

Член обласного літературного об'єднання ім. Павла Кононенка. Пише українською і російською мовами.

Светрик для Петрика

Бабуся Оленка сиділа в кріслі. Вона слухала радіо і в'язала зелененького светрика – подарунок онуку Петрику на день народження.

Біля її ніг ще зовсім маленьке біле кошеня Мімі гралося з клубочком ниток.

– Не грайся з цим клубочком, Мімі – зауважила Мама-Кішка, яка спостерігала за донечкою з підвіконня. – Якщо він заплутається, бабуся не зможе дов'язати подарунок Петрику.

– Але ж з ним так весело гратися! – Заперечила Мімі. Та маму послухала і все ж таки залишила клубок.

Промайнула година.

Мімі грілася в сонячному промінні під вікном і випадково помітила, що Мама-Кішка заснула.

«От тепер можна трішечки погратися!» – вирішила киця і швиденько підбігла до клубку ниток.

«Я обереженько!» – думала собі Мімі, – «Бабуся Оленка і не помітить, що її ниток хтось торкався».

Гра вийшла ще цікавіша і захоплююча ніж минулого разу. Тому Мімі не помітила, як клубок став маленьким, а його нитка обвилася навколо ніжок бабусиного крісла і заплуталася.

Тільки перечепившись через зелененьку мотузочку, маленька кішечка зрозуміла, що вона накоїла. Її ліва задня лапка застрягла в павутинні з ниток. Мімі злякалася і голосно занявчала.

Бабуся Оленка швидко звільнила неслухняне кошеня. А нитка так сильно сплуталася, що довелося відрізати ножицями великий шматок.

– Ох-ох-ох! – сказала бабуся Оленка. – Тепер не вистачить на светрик для Петрика. А зовсім трішечки залишилось дов'язати!

Вибачаючись, Мімі ткнулася носом в теплу бабусину долоню і замуркотіла.

Мама-Кішка прокинулася від голосного нявчання кошеняти.

– Я ж тебе попереджала! – вона підійшла, схопила Мімі і віднесла до кошику, в якому вони спали.

«Що ж тепер буде зі светриком для Петрика?» – думала Мімі, засинаючи.

І наснилося їй, як маленький хлопчик Петрик захворів. Тому, що в нього не було теплого светрика від бабусі Оленки. Мімі прокинулася від переляку. Вона дуже не хотіла, щоб хлопчик захворів. І вирішила знайти для бабусі новий клубочок.

Довго-довго маленька кішечка блукала будиночком, та нічого не знайшла. І от залишилася тільки одна кімната на горищі, в якій Мімі жодного разу не бувала. Там бабуся складала старі речі. А ще там жив великий злий пацюк Іван. Мама розповідала, що він нікого не пускає в свої володіння і боляче кусається. Кошеняті було дуже лячно, та вона думала про захворілого Петрика зі сну і як йому погано без бабусиного светрика.

Мімі вишкрябалася по старій драбині і зазирнула в прочинені двері горища.

І зразу побачила пацюка Івана. Він спав у старому капелюсі посеред кімнати. А під головою в нього лежав зелененький клубочок. Такий самий, як той, що Мімі заплутала. М'яко ступаючи маленькими лапками по підлозі, кішечка підійшла до капелюху і вхопила клубочок. І віджахнулася – пацюк виявився ще страшнішим, ніж вона собі уявляла. Вона гучно

нявкнула злякавшись, і побігла до дверей з клубочком в зубах.

– Віддай! – зашипів пацюк Іван, пускаючись навздогін. – Він мій!

Мімі вибігла за двері і скинула нитки на підлогу. Потім почала спускатися сама.

– Віддай – волав пацюк підбігаючи до дверей.

– Не віддам! – відповіла Мімі, зістрибнувши на підлогу. – Він бабусин. А ти його поцупив.

Потім знову схопила клубок і віднесла до бабусиної кімнати.

Старий пацюк заскрипів зубами, коли бабуся забрала зелененьку кульку в кошеняти і повернувся до себе на горище.

– Молодець, Мімі! – сказала Мама-Кішка. – Де ти його знайшла?

– Забрала у злочинця, який поцупив клубок в бабусі. – відповіла Мімі.

– Пацюк Іван злий і поганий, – Мама-Кішка стурбовано похитала головою. – Пообіцяй мені, що більше сама не ходитимеш на горище. І що не чіпатимеш чужих речей без дозволу хазяїна.

– Обіцяю, мамо, – похнюпилося кошеня, та Мама-Кішка ласкаво пригорнула її до себе.

– Але ти правильно зробила, Мімі, що повернула бабусі її зелений клубочок.

Бабуся Оленка сиділа у своєму кріслі, а спиці в її руках весело постукували. Маленька кішечка спостерігала за нею з підвіконня, грючись в теплому сонячному промінні. Вона була щаслива, бо тепер бабуся встигне дов'язати светрика, а Петрик отримає свій подарунок на день народження і взимку не захворіє.

«БОРИСТЕН» — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор **Фідель СУХОНИС**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.
ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
ШЕПЕЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
ТОВОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
ШЕЙКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
КУЦ Ірина — коректор.

Представництва редакції:

у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231
у США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL., 33967 USA.
з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;
в Канаді: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada;
у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;
у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T.& Fax: 03.93061997;
у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;
у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielski Podlaski, Polska;
Кольпортер на США та Мексику: Parion Chejlyk 45 Mountaine Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: журнал «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна
Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.
E-mail: fidelisukhonis@gmail.com
Наша веб-сторінка: www.borysten.com.ua

Читайте нас на **facebook** за адресою: <https://www.facebook.com/borysteninfo>

Серія КВ, реєстр, номер 16084-4556 ПР Рік видання двадцять третій.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1—05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 31.12.2013. Формат 60/84/8. Друк офсетний. Умов. друк. арк. 2,79 Зам. №75. Тир. 1500.

Друк: ТОВ «Перша міська друкарня». Адреса: вул. Степового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

**УКРАЇНО,
ти моя
молитва...**

Василь Симоненко

**З
Б
І
Р
Н
И
К**

Валерій ТКАЛИЧ

**Боже, Єдиний, Великий,
Неньку-Вкраїну храни,
Волі та Правди промінням
Ти її освіти.**

**Силою Знання Звичаєм
люд український зміцни.
В чистій любові до краю
Ти нас, Боже, зрости.**

**Молимося, Боже, Єдиний,
Неньку-Вкраїну храни,
Всі Свої ласки-щедроти
Ти на неї зверни.**

**Дай людям Волю,
дай людям Долю,
Дай Доброго Світа,
Щастя, дай, Боже,
Здоров'я і многая,
многая літа!**

КРАЩІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

Кутя

2 ст. пшениці, 3 л води, 1,5 ст. маку, 1/3 ст. меду, 1/2 ст. подрібнених горіхів, родзинки.

Пшеницю промити і залити холодною водою на ніч. На слідуєчий день залити пшеницю гарячою водою та варити 4 години. Потім злити воду і розтерти макові доливати кип'яток.

Мак добре промити, запарити кип'ятком або киплячим молоком и залишити в закритій посуді на 2-3 години. Потім злити воду і розтерти макові зернятка добіла в дерев'яній ступці або перемолоти на м'ясорубці.

Грецькі горіхи обжарити до золотистого кольору і подрібнити. Родзинки ошпарити кип'ятком і просушити.

З меду і 3/4 ст. води зварити густий медовий сироп. Змішати кашу, мак, горіхи, родзинки і залити кутю сиропом. Можна додавати курагу і інші сухофрукти. 3 Різдвом!

**Пісні пиріжки
з горохом**

Відварити 2 ст. сухого гороху до стану пюре, додати обсмажену дрібними кубиками цибулю. Посолити, поперчити.

Тісто: 0,5 л. теплої води, 100 г олії, 11 г сухих дріжджів, 1 ст. л. цукру, 1 ст. л. солі, мука, скільки візьме.

Замісити м'яке тісто, щоб не липло до рук, і виробити пиріжки. Обсмажити на олії.

РЕКЛАМА

ШВИДКО

ЗРУЧНО

**ПРЯМО
В РУКИ**

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MICT з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
 В Україну: 30-40 днів
 В Москву: 30-40 днів
 В Ст. Петербург: 35-45 днів
 Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
 В Україну: 3-5 робочих днів
 В Москву: 5-7 робочих днів

- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginesstudio.com